

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
מקץ
כ"ד – ל' כסליו תשפ"ו

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלִּמּוּד:
לִמּוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יְהִיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

ואף על גב דמוספין קדישי. מוספין שם שבת עליהן שהם באים חובה לה והתמידין באין אף בחול: **לתמידין לא אהנאי.** כיון דהאידנא קריבין אם כן שם שבת עליהם: **מוספי ר"ח.** מקודשין משל שבת דאיקרי מועד: **ד"א כו'.** בפסחים תנינן לה דקאמרי ב"ה מברך על היין ואח"כ מברך על היום שהיין גורם לקידוש שתאמר דבר אחר כו': **הכי גרסינן דאע"ג דברכת היום קדישה.** ששם שבת עליה שחובה לשבת היא באה דאילו ברכת היין אף בחול היא: **הלכה מתפלל של מנחה.** במסכת ברכות היו לפניו שתי תפלות של מוספין ושל מנחה ופליגי רבי יהודה ורבנן וקא"ר יוחנן הלכה כדברי האומר מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל כו': **שלמים של אמש.** הא פרישית לה לעיל (גבי) במתני': **תדירי.** שהן מצויין מתוך שבאין בנדר ובנדבה: **מצוי קאמרת.** שאין תדירותו חובה אלא שהוא מצוי תמיד יותר מחבירו: **הכי גרס.** מצוי לאו תדיר הוא בתמיה: **אוציא את הפסח שאינו תדיר.** בת"כ שנויה גבי חטאת דקתני והרי פסח ומילה ענושין כרת יכול יביא על שגגתן חטאת ת"ל אשר לא תעשנה יצאו פסח ומילה שהן מצות עשה: **אוציא את הפסח שאינו תדיר ולא אוציא את המילה שהיא תדירה.** ת"ל אשר לא תעשנה אלמא מצוי תדיר הוא: **תדירה במצות.** סדורה במצות שנכרתו עליה שלש עשרה ברייתות וצוויין: **כי תדיר דמיא.** שמצויה היא הרבה מפסח אבל מצוי דשלמים לגבי מצוי דחטאת לאו כתדירה דמי: **הא דיום דומיא דאמש והיכי דמי כגון דשחטו שלמים ברישא כו'.** וקא ס"ד ה"ק שלמים שהביאן מאמש ושחטן היום וחטאת ואשם של יום עומדין לישחט שלמים של אמש קודמין ליזרק דאי בשניהם עומדין לישחט לא אמר דקדמו שלמים וטעמא דבאו מאמש הא אידי ואידי דהיום וקדים שחטינהו לשלמים ברישא אמרי' שחיטת חטאת ואשם קדמה לזריקת שלמים אלמא מקודש ושאינו מקודש וקדים שחטיה לשאינו מקודש יהא אחד ממרס בדמו ויזרוק את המקודש וה"ה לתדיר ושאינו תדיר: **דלמא שלמים של אמש וחטאת של יום.** דאשמעינן של אמש קדמו: **היכי דמי דשחטינהו לתרוייהו.** אע"ג דשחטיה לחטאת אחר השלמים ושניהן עומדין ליזרק אשמעינן דשלמים של אמש קדמו ודכותיה דייקא מיניה הא אידי ואידי דיום ושחט שלמים ואחר כך חטאת ובא לימלך על הזריקה אמרי' ליה חטאת קדמה: **אבל לא שחטיה.** לחטאת בתר שלמים ובא לימלך על השחיטה תיבעי לך אי מזלזלינן בשלמים למרס בדמן ולהקדים שחיטת חטאת וזריקתה וכי מיבעיא לן בתדיר ושאינו תדיר הך מיבעיא לן ששחט את שאינו תדיר והתדיר קיים: **ברכת היין תדירה כו' תדיר קודם.** ואע"ג דשאינו תדיר קדם ובא שכבר קדש היום ועדיין יין לא בא ודומיא קדים שחטיה לשאינו תדיר ברישא: **ומשני.** ה"נ כיון דאתא השתא יין קמן ומזומן לברכה כמאן דשחיטי תרוייהו לגבי קדשים (דמי) ולא תפשוט מינה לבעיין: **ואח"כ מתפלל של מוספין.** ואף על גב דזמן מוספין אתא ברישא: **שחטו קודם חצות.** בפסח קאי: **קודם לתמיד.** של בין הערבים כשר ואע"פ שלכתחילה מצוה לאחרו כדתניא לעיל (דף יב) יאוחר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים בלבד: **ויהא אחד ממרס בדמו.** אלמא דקדים ושחטיה למאוחר אמרי ליה לשהות את הזריקה ולשחוט את הראוי ליקדם ולזרקו: **כגון דקדים שחטיה לתמיד.** קודם שבא לימלך ולא נמלך אלא על הזריקה: **למשחה.** לך נתתים למשחה מתרגמינן לרבו והיינו לגדולה: **מתני' שהוא מתחלק.** לאכילת כהנים: **מותר רקיקי מנחת ישראל.** מנחת מאפה שבא חלות ורקיקין בוללן רקיקין מושחן ואמר רבי שמעון במנחות (דף עה.) מושחן במין כ"י ושאר השמן נאכל לכהנים: **מנחת כהנים.** כולה כליל ומותר מנחת כהן משיח לפי ששמנה מרובה שלשה לוגין לעשרון ומתוך שהיא אפויה תחילה אין שמנה נבלע בפיתיה וצריך להקטיר המותר בעצמו: **שאין מתנדבין שמן.** לפיכך לא יעלה על דעתך שיהא שמן המתחלק מן הנקטר נדבה:

תא שמע מוספי שבת קודמין כו'. בכל הני תא שמע צריך טעם מאי קס"ד מאחר דכבר שני אטו שבת למוספין אהני לתמידין לא אהנאי וצריך לדקדק בפרק התכלת (מנחות דף מט.) גבי התמידין אין מעכבין את המוספין דאיכא כי הך בעיא דתדיר ומקודש ולא פשיט מיניה מידי דלא מייתי הכא ראיות דהתם והנהו דהכא לא מייתי התם:

דשחטינן לתרוייהו. תימה אם כן ליתני שלמים ושחט קודם לחטאת ואשם והכל ביום אחד שלמים קדימי לזרוק ואמאי נקט של אמש וי"ל דשל אמש נמי שמא הוי כעין של אמש והכל ביום אחד כדאמר בפ' התערובות (לעיל עה.) מאי חיין כעין חיין. ברו"ך: אמר

וְאַף עַל גַּב דְּמוּסָפִין קָדִישִׁי. אָמַר שַׁבָּת, לְמוּסָפִין אַהֲנַאי, לְתָמִידִין לָא אַהֲנַאי. תָּא שְׁמַע, מוּסְפֵי שַׁבָּת קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חוֹדֶשׁ. אָמַר רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, לְמוּסָפִין דִּידֵיהּ אַהֲנֵי, לְמוּסְפֵי שַׁבָּת, לָא אַהֲנֵי. תָּא שְׁמַע, מוּסְפֵי רֹאשׁ חוֹדֶשׁ קוֹדְמִין לְמוּסְפֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַף עַל גַּב דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קָדְשָׁה. אָמַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְמוּסָפִין דִּידֵיהּ אַהֲנֵי, לְמוּסְפֵי רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, לָא אַהֲנֵי. תָּא שְׁמַע, דָּבָר אַחֵר, בִּרְכַּת הַיַּיִן תְּדִירָה, וּבִרְכַּת הַיּוֹם אֵינָהּ תְּדִירָה, תָּדִיר קוֹדֵם, אַף עַל גַּב דִּבִרְכַּת הַיּוֹם, קְדֻשָּׁה. אָמַר שַׁבָּת, לְבִרְכַּת הַיּוֹם אַהֲנַאי, לְבִרְכַּת הַיַּיִן, לָא אַהֲנַאי. תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֲלָכָה, מִתְפַּלֵּל אָדָם שֶׁל מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ שֶׁל מוּסָפִין. אָמַר שַׁבָּת, לְתִפְלַּת מוּסָפִין אַהֲנַאי, לְתִפְלַּת מִנְחָה, לָא אַהֲנַאי. תָּא שְׁמַע, שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ, חֲטָאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם, שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ קוֹדְמִין. הָא אִידִי וְאִידִי דְּיוֹם, חֲטָאת וְאָשָׁם קָדְמִי, וְאַף עַל גַּב דְּשִׁלְמִים תְּדִירִי. אָמַר רָבָא, מָצוּי קָאָמְרַת. תָּדִיר קָמִיבַּעְיָא לָן, מָצוּי לָא קָמִיבַּעְיָא לָן. אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בַּר יְהוּדָה לְרָבָא, אָטוּ מָצוּי, לָאו תָּדִיר. וְהָתַנְיָא, אוֹצִיא אֶת הַפֶּסַח שֶׁאֵינוֹ תָּדִיר, וְלֹא אוֹצִיא אֶת הַמִּילָה שֶׁהִיא תְּדִירָה. מַאי 'תְּדִירָה', תְּדִירָה בְּמִצְוֹת. וְאִיבָּעֵית אֵימָא, מִילָה לְגַבֵּי פֶּסַח, כִּי תָּדִיר דְּמֵיָא. אִיבַּעְיָא לְהוּ, תָּדִיר וְשֶׁאֵינוֹ תָּדִיר, וְקָדִים וְשָׁחַט לְשֶׁאֵינוֹ תָּדִיר, מַאי. מִי אָמְרִינַן, כֵּיוָן דְּשַׁחֲטֵיהּ מַקְרִיב לֵיהּ. אוֹ דִלְמָא, יָהִיב לְאַחֵר דִּמְמָרֵם בְּדָמוֹ, עַד דְּמַקְרִיב לֵיהּ לְתָדִיר, וְהַדַּר מַקְרִיב לְשֶׁאֵינוֹ תָּדִיר. אָמַר רַב הוּנָא מִסְתְּבָרָא, תָּא שְׁמַע, שְׁלָמִים שֶׁל אֶמֶשׁ, חֲטָאת וְאָשָׁם שֶׁל יוֹם, שֶׁל אֶמֶשׁ קוֹדֵם לְשֶׁל יוֹם. הָא דְּיוֹם דּוּמְיָא דְּאֶמֶשׁ, וְהֵיכִי דָּמֵי, דְּקָדִים שְׁחֲטֵיהּ לְשְׁלָמִים, חֲטָאת וְאָשָׁם קָדְמִי. דִּלְמָא, שְׁלָמִים דְּאֶמֶשׁ, וַחֲטָאת וְאָשָׁם דְּיוֹם. הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ, דְּשַׁחֲטִינְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ. אֶבֶל לֹא שַׁחֲטִינְהוּ לְתַרְוַיְיהוּ, תֵּיבְעֵי לָךְ. תָּא שְׁמַע, דָּבָר אַחֵר, בִּרְכַּת הַיַּיִן תְּדִירָה, וּבִרְכַּת הַיּוֹם אֵינָהּ תְּדִירָה, וְתָדִיר וְשֶׁאֵינוֹ תָּדִיר, תָּדִיר קוֹדֵם. הָכָא נַמִּי, דְּכֵיוָן דְּאָתְיָין, כְּמַאן דִּשְׁחִיטִי תַּרְוַיְיהוּ דָּמֵי. תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֲלָכָה, מִתְפַּלֵּל אָדָם שֶׁל מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ שֶׁל מוּסָפִין. הָכָא נַמִּי, כֵּיוָן דְּמָטֵי זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה, כְּמַאן דִּשְׁחִיטִי תַּרְוַיְיהוּ דָּמֵי. אָמַר לֵיהּ רַב אֲחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַשִׁי לְרָבִינָא, שְׁחָטוֹ קוֹדֶם חֲצוֹת, פָּסוּל, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ 'בֵּין הָעַרְבָּיִם'. קוֹדֶם לַתָּמִיד, כָּשֵׁר וְיֵהֵא מְמָרֵם בְּדָמוֹ עַד שֶׁיִּזְרֹק הַדָּם. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, כְּגוֹן דְּקָדִים שַׁחֲטֵיהּ לַתָּמִיד בְּרִישָׁא. אָמַר לֵיהּ רַב אֲחָא סָבָא לְרַב אַשִׁי, מַתְנִיתִין נַמִּי דַּיְקָא, דְּקָתָנֵי עַד שֶׁיִּזְרֹק הַדָּם (תָּמִיד), וְלֹא קָתָנֵי עַד שֶׁיִּשְׁחוֹט וְיִזְרֹק דָּם, שְׁמַע מִינָּהּ: וּבְכוּלָּן כֹּהֲנִים רַשָּׁאִין כו': מַאי טַעֲמָא. אָמַר קְרָא 'לְמָשְׁחָה', לִגְדוּלָּה, כְּדֵרֶךְ שֶׁהַמְּלָכִים אוֹכְלִין: **משנה** אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִם רָאִית שֶׁמִּן שֶׁהוּא מִתְחַלֵּק בָּעֲזָרָה, אֵין צָרִיךְ לִשְׁאוֹל מֵהוּ. אֶלָּא, מוֹתַר רְקִיקֵי מִנְחוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, אִם רָאִית שֶׁמֶן שֶׁהוּא נִיתָּן עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים, אֵין צָרִיךְ לִשְׁאוֹל מֵהוּ. אֶלָּא, מוֹתַר רְקִיקֵי מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, שֶׁאֵין מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן:

גמרא

אמר ליה אי תניא תניא. הא דפליגי רבי ורבנן בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות סב.) גבי תנופת זבחי שלמי צבור דילפינן מזבחי שלמי יחיד וקאמר רב פפא דכולי עלמא דון מינה ומינה ההיא מקמי דשמעה לברייתא דהכא דמפקינן גבי מתנדב שמן דפליגי בדון מינה ומינה ויש לתמוה דבפרק המנחות והנסכים (שם קד:) תנן אמר רבי טרפון מה מצינו ביין שהוא בא חובה בא בנדבה אף שמן שהוא בא חובה בא נדבה למה לי מה מצינו כיון דילוף הכא מקרא מדכתיב קרבן:

המוריד גחלת מעל המזבח וכיבה חייב. וא"ת אמאי חייב הא איתעבידא לה מצוותה דהא תנן לה בפרק המזבח מקדש (לעיל פו.) וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר ושמא יש חילוק בין הורידה לפקעה והתניא דתנן במסכת תמיד (דף לג.) נתפזר ממנה בקב גחלים מכבדן לאמה ניחא בלאו הכי משום דאינתיק למצוותה כדאמר בשלהי טרף בקלפי (יומא מה:):

הא רבי יהודה הא רבי שמעון. וא"ת הא שמעינן ליה לר"ע דסבר ליה כר' שמעון בהגזל בתרא (ב"ק קיג.) דקאמר רבי שמעון משום ר' עקיבא לובש אדם ד' כלאים זה על גב זה כדי להעביר כו' ויש לומר דתרי תנאי ואליבא דר"ע:

אבל

גמ' **אמר שמואל המתנדב שמן לדברי רבי טרפון קומצו.** ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלים: **קרבן מנחה.** דמצי למכתב כי תקריב וכתב קרבן יתירא לדרשא: **אף אנן נמי תנינא.** דנאכל ולא מקטיר ליה כולו: **אין אתה צריך לשאול.** אם של אלו הוא או של נדבה הוא ויהיב טעמא למילתיה שאין מתנדבין שמן: **מכלל דאמר מתנדבין.** איכא לספוקי בנדבה אלמא שמן נדבה מתחלק: **בשלמא לר' זירא.** דמתרץ למתני' בשמואל רישא דמשמע מתחלק [בשירים] וסיפ' דמשמע נדבה לאישים דאיכא לאוקמא בקומץ: **תנא רישא משום סיפא.** רישא דתני גבי שמן המתחלק אי אתה צריך לישאל מהו כדי נסבה דאי נמי מתנדבין שמן אינו מתחלק אלא משום דבעי למיתני סיפא אם ראית שמן ניתן על גבי האישים אי אתה צריך לספקה בנדבה שאין מתנדבין שמן דדוקא אשמעינן דאילו למאן דאמר מתנדבין נותן תנא רישא נמי אם ראית שמן מתחלק: **יין כדברי רבי עקיבא.** דאמר במסכת מנחות (דף קד.) מתנדבין יין ואין מתנדבין שמן אותו יין לספלים הוא נותן לנסך ולא לזלף על האישים והוא הדין לרבי טרפון ביין אלא משום דאיצטריך שמן למיתני [כדברי] רבי טרפון דלא ליתני לה סתמא דהא לר' עקיבא אין מתנדבין שמן תנא נמי יין כדברי רבי עקיבא: **שמן של נדבה כדברי רבי טרפון.** דאמר אף מתנדבין שמן לאישים הוא נותן: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** יין כולו לספלים ודקתני בשמן לאישים אקומץ קא: ה"ג כתנאי שמן לא יפחות מן הלוג רבי אומר שלשת לוגין: **ברון מינה כו'.** כל דבר שאתה למד מחבירו בג"ש או בהיקש הוי למוד ממנו בכל דבריו: **דון מינה ואוקי באתרה.** מה שהדבר צריך ללמוד מחבירו שאין יכול ללמוד מגופו ילמד מחבירו ולשאר דברים שיכול ללמד מגופו העמידהו על מקומו: **מה מנחה מתנדבין כו'.** דעיקר נדבת שמן מקרבן מנחה נפקא לן וסתם מנחה צריכה לוג שמן דכתיב (ויקרא יד) למנחה ולוג שמן: **ומה מנחה קומצה כו'.** כלומר וכיון דאית ליה לתנא קמא דון מינה ומינה לענין הקטרה נמי דיינינן ומינה מה מנחה קומצה כו': **כנסכים.** דהא שמן של נדבה לא קרב אלא בפני עצמו כיין הבא בפני עצמו הלכך לנסכים דמי ובין פשיטא לן דשלשת לוגין נינהו כדנפקא לן במנחות (דף עג:) אזרח מלמד שמתנדבין יין: **ומה נסכים כולן לספלים.** כלומר כיון דרבי אוקי באתרה אית ליה להא נמי אוקי באתרה ומה יין כולו לספלים אף שמן דלאו בר ספלים כולו לאישים ובין פשיטא לן דכולו לספלים ואינו מתחלק לכהנים דהא מאזרח איתרבי דכתיב בנסכים כל האזרח יעשה ככה (במדבר טו) ומנחת נסכים כולה כליל: **רבי מאזרח גמר לה.** לנדבת שמן וכי נמי דיינת מינה ומינה שלשת לוגין הן שהוא פחות שבנסכים דנסכים של כבש רביעית ההין יין כתיב בהו (שם): **ומי מצית אמרת הכי.** דרבי מאזרח גמר לה: **אשה ריח ניחוח.** אלמא יש יין שהוא לאישים ואיזה זה זה יין הבא בפני עצמו דאילו הבא בגלל זבח כתיב הסך נסך שכר (שם כח) לשון שביעה לשון שכרות שיהא נראה על גבי המזבח כשפוקקין את השיתין כדאמרינן במסכת סוכה (דף מט:): **לא שמיה כיבוי.** דלא קפיד קרא אלא אאש תמיד תוקד על המזבח (ויקרא ו): **כלפי.** כלומר הואיל: **לתרום.** את הדשן: **יכול יכבה.** אם מצאן כולן לוחשות שאינן מאוכלות: **אמרת לא יכבה.** אלמא כיבוי דמצוה אסיר: **ונטר.** וממתין: **או אינו אלא לאישים.** דהא כתיב אשה ביין: **הא רבי יהודה.** דאמר (שבת דף קכ:) דבר שאין מתכוין אסור הוי לא תכבה אפילו בלא מתכוין הלכך עקר ליה למשמעותיה דאשה למדרשיה נחת רוח הוא לפני באישים והכי מסיק לה לברייתא בספרי: **הא רבי שמעון.** שמואל כרבי שמעון דכיון דאין מתכוין לכבות אין לא תכבה ראייה עליו לאסור למיעקר משמעותא דאשה משום קושיא דלא תכבה ואם תאמר פסיק רישא ולא ימות הוא אפשר דמזליף ליה בטיפין דקות מאד הלכך אי נמי מכבה בטיפים גסות דבר שאין מתכוין הוא: **גחלת של מתכת.** לאו בת כיבוי הוא ואיסורא דרבנן הוא דאיכא ובמקום היזק רבים לא גזור רבנן:

גמרא אָמַר שְׁמוּאֵל, לְדִבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן, הַמִּתְנַדֵּב שֶׁמֶן, קוֹמְצוֹ וּשְׁיָרָיו נֶאֱכָלִין. מַאי טַעְמָא, אָמַר קְרָא ׳קָרְבַּן מִנְחָה׳, מִלַּמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. וְכִי מִנְחָה. מַה מִּנְחָה, קוֹמְצָהּ וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין. אַף שֶׁמֶן, קוֹמְצוֹ וּשְׁיָרָיו נֶאֱכָלִין. אָמַר רַבִּי זֵירָא, אַף אֲנַן נַמִּי תְּנִינָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אִם רָאִיתָ שֶׁמֶן שֶׁמִּתְחַלֵּק בָּעֲזָרָה, אִי אַתָּה צָרִיךְ לִשְׁאוֹל מַהוּ. אֶלָּא, מוֹתָר רְקִיקֵי מִנְחוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, שֶׁאֵין מִתְנַדְּבִין. מִכְּלָל, דְּמַאן דְּאָמַר מִתְנַדְּבִין, מִתְחַלֵּק. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, אֵימָא סֵיפָא, אִם רָאִיתָ שֶׁמֶן שֶׁנִּיתַּן עַל גַּבֵּי אִישִׁים, אִי אַתָּה צָרִיךְ לִשְׁאוֹל מַהוּ. אֶלָּא, מוֹתַר רְקִיקֵי מִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, שֶׁאֵין מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. מִכְּלָל, דְּלְמַאן דְּאָמַר מִתְנַדְּבִין, כּוּלָּן לָאִישִׁים. לְאַבַּיֵי, קַשְׁיָא רֵישָׁא. לְרַבִּי זֵירָא, קַשְׁיָא סֵיפָא. בִּשְׁלָמָא לְרַבִּי זֵירָא, רֵישָׁא בְּשִׁירַיִם, סֵיפָא בְּקוֹמֶץ. אֶלָּא לְאַבַּיֵי, קַשְׁיָא. תָּנָא רֵישָׁא, אָטוּ סֵיפָא. בִּשְׁלָמָא סֵיפָא, תָּנֵי מִשּׁוּם רֵישָׁא. אֶלָּא, רֵישָׁא מִשּׁוּם סֵיפָא, מִי תָּנֵי. אֵין. אָמְרִי בְּמַעֲרָבָא, תָּנָא רֵישָׁא מִשּׁוּם סֵיפָא: תָּא שְׁמַע, יַיִן, דִּכְתִיב רַבִּי עֲקִיבָא, לַסְּפָלִים. שֶׁמֶן, דִּכְתִיב רַבִּי טַרְפוֹן, לָאִישִׁים. מַאי לָאו, מִדְּיַיִן כּוּלּוֹ לַסְּפָלִים, שֶׁמֶן כּוּלּוֹ לָאִישִׁים. מִידֵּי אִירְיָא, הָא כִּדְאִיתָא, וְהָא כִּדְאִיתָא. אָמַר רַב פָּפָּא, כְּתַנָּאֵי. שֶׁמֶן, לֹא יִפְחוֹת מִלּוֹג. רַבִּי אוֹמֵר, שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין. בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי. אַמְרוּהָ רַבָּנָן קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא, ׳דִּין מִינָּהּ וּמִינָּהּ׳, ׳דִּין מִינָּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרָהּ׳, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. דְּרַבָּנָן סָבְרִי, מַה מִּנְחָה מִתְנַדְּבִין, אַף שֶׁמֶן מִתְנַדְּבִין. [וּמִינָּהּ, מַה מִּנְחָה לוֹג שֶׁמֶן, אַף כָּאן לוֹג שֶׁמֶן. וּמַה מִּנְחָה, קוֹמְצָהּ וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִין. אַף שֶׁמֶן, קוֹמְצוֹ וּשְׁיָרָיו נֶאֱכָלִין. וְאִידָךְ, מִמִּנְחָה. מַה מִּנְחָה מִתְנַדְּבִין, אַף שֶׁמֶן מִתְנַדְּבִין. וְ׳אוֹקֵי בְּאַתְרָהּ׳], בְּנָסָכִים. מַה נְּסָכִים, שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין, [אַף שֶׁמֶן, שְׁלֹשׁ לוֹגִין. וּמַה נְּסָכִים, כּוּלָּן לַסְּפָלִין], אַף שֶׁמֶן, כּוּלָּן לָאִישִׁים. אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבַּיֵי, אִי מִמִּנְחָה, מַיְיתֵי לָהּ [רַבִּי], דְּכוּלֵּי עָלְמָא ׳דִּין מִינָּהּ וּמִינָּהּ׳. אֶלָּא רַבִּי, מֵ׳אָזְרָח׳ גָּמַר לָהּ. אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא, מִי מָצֵית אָמְרַת הָכִי. וְהָתַנְיָא, ׳קָרְבַּן מִנְחָה׳, מִלַּמֵּד שֶׁמִּתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. וְכַמָּה, שְׁלֹשָׁה לוֹגִין. וּמַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ, דְּאָמַר שְׁלֹשָׁה לוֹגִין, רַבִּי הִיא, וְקָא מַיְיתֵי לָהּ מִ׳קָרְבַּן׳. אָמַר לֵיהּ, אִי תַּנָּיָא, תַּנָּיָא. אָמַר שְׁמוּאֵל, הַמִּתְנַדֵּב יַיִן, מֵבִיא וּמְזַלְּפוֹ עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים. מַאי טַעְמָא, אָמַר קְרָא ׳וְיַיִן תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ חֲצִי הַהִין, אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה״׳. וְהָא קָא מְכַבֵּי. כִּיבּוּי בְּמִקְצָת, לֹא שְׁמֵיהּ כִּיבּוּי. אֵינִי, וְהָאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, הַמּוֹרִיד גַּחֶלֶת מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְכִיבָּהּ, חַיָּיב. דִּילְמָא אֶלָּא הַאי. אִיבָּעֵית אֵימָא, כִּיבּוּי דְּמִצְוָה שַׁאנִי. תָּא שְׁמַע, דְּתָנָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, כְּלַפֵּי שֶׁנֶּאֱמַר תּוֹרָה לְתָרוֹם, יָכוֹל יְכַבֶּה וְיִתְרוֹם. אָמְרָתָ, ׳לֹא יְכַבֶּה׳. שַׁאנִי הָתָם, אֶפְשָׁר דְּיָתְיָב וְנָטַר. תָּא שְׁמַע, יַיִן, דִּכְתִיב רַבִּי עֲקִיבָא לַסְּפָלִים. שֶׁמֶן, דִּכְתִיב רַבִּי טַרְפוֹן, לָאִישִׁים. וְעוֹד, תַּנְיָא, יַיִן נָסֵךְ, לַסְּפָלִים. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לָאִישִׁים. אָמַרְתָּ, לֹא יְכַבֶּה. לֹא קַשְׁיָא, הָא רַבִּי יְהוּדָה, הָא רַבִּי שִׁמְעוֹן. לְמֵימְרָא, דִּשְׁמוּאֵל כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ. וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל, מְכַבִּין גַּחֶלֶת שֶׁל מַתֶּכֶת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יְזוֹקוּ בָּהּ רַבִּים,

אבל

רש"י

אבל לא של עץ. דבת כיבוי הוא ואיסורא דאורייתא הוא ואי כר"ש לא משכחת כיבוי אלא במתכוין לעשות פחמין בכיבויו וצריך להם דאר"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה וכיבוי לאו צורך גופו הוא שיהא צריך לו דהלואי שלא בא עליו ודמי למוציא את המת לסלקו מעל פניו דפטר עליה ר"ש במסכת שבת בפרק המצניע (דף צד.):

מערכה. על הרצפה בעזרה ולא יוציאה לחוץ משום שנאמר בקדש באש תשרף בפ' שני דפסחים (דף כד.) דרשינן האי קרא וכל חטאת אשר יובא וגו' ומרבינן מיניה כל פסולי קדשים שמחיצתו בעזרה שיהו נשרפים בעזרה כדכתיב בקדש לא תאכל באש תשרף ותמיה אני למה שורפן לעצמן ואינו שורפן בבית הדשן שהיה בעזרה שבו שורפין פסולי קדשי קדשים ונראה בעיני שהוא דבר לח שורפן לעצמן שתהא שריפתן ניכרת לעצמן שאם היה שורפן עם בשר אין ניכרין שהרי אין בהן ממש: הדם והשמן גרסי':

הדרן עלך כל התדיר

דם חטאת טעון כיבוס. כדכתיב ואשר יזה מדמה וגו': **כמקום קדוש תאכל.** בההוא ענייא כתיב: **תורת החטאת.** רישא דעניינא הוא: **פסולה אין טעון דמה כיבוס.** דכתיב אשר יזה בראוי להזאה הכתוב מדבר: **שעת הכושר.** לזריקה: **שלנה.** לן דמה: **ושקבלו פסולין את דמה.** גרסי' ולא גרסי' וזרקו דהא אפילו כשרה שנתנו (את) מדמה לאחר זריקה על הבגד אין טעון כיבוס כדאמרינן לקמן פרט לזה שכבר הוזה: **גמ' תשחט החטאת.** בההוא ענינא כתיב בנשחטות ולא בנמלקות: **אפילו חטאת העוף נמי.** אע"ג דכתיב זאת למעוטא הא פנימיות נמי אימעיטו דבנאכלות הכתוב מדבר וקמרבינן להו מתורת: **ומה ראית.** לרבות פנימיות מתורת ולמעט עוף מזאת: **דחטאת בהמה פנימיות ה"ל לרבויי.** כדין החיצונים שכן בהמה כמותה שחיטה כמותה טעונה צפון כמותה וקבלת כלי כמותה וקרנות המזבח כמותה כנגד חודה של קרן ובאצבע ואישים אימוריהן לאישים אבל עוף אינו בהמה ואינו שחוט ואינו טעון צפון וקבלה ולא קרן שהרי חטאת העוף למטה נעשית ואינו נותנה באצבע בחודה של קרן ואין ממנה לאישים:

יאכלנה

אבל לא גחלת של עץ. תימה היכי ס"ד דדבר שאין מתכוין שוה לאינה צריכה לגופה דמה ענין זה לזה ובפ' כירה (שבת מב.) ניחא טפי גבי הא דשרי שמואל אפילו שיעור לצרף דפריך התם כה"ג ומצי למימר דס"ד דלא הוה שרי ר"ש דבר שאין מתכוין לכתחילה אי לאו משום דאית ביה תרתי דהוה נמי מלאכה שאינה צריכה לגופה הלכך רבי יהודה דמחייב באינה צריכה לגופה אוסר באין מתכוין דהא בהא תליא אבל הכא אי אפשר לפרש כן דמייתי לה אההיא דהמתנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האישים דלא שייך טעמא דאין צריכה לגופה אלא גבי מלאכות דשבת ובסוף פרק ראשון דחגיגה (דף י.) מייתי לה גבי הלכות שבת בהררים התלוים בשערה וצריך לפרש דמשמע להש"ס דהשתא דכי היכי דמחייב שמואל באינה צריכה לגופה ה"נ יש לו לחייב אין מתכוין כמתכוין:

במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה. הקשה בהלכות גדולות דבשמעתא קמייתא דשבת (דף ג.) קאמר שמואל כל פטורי דשבת פטור אבל אסור לבר מהני תלת דפטור ומותר הצד צבי והצד נחש ומפיס מורסא פי' דשרו רבנן משום צער דגופא דצד נחש ומפיס מורסא לא מיפטר אלא לר"ש דפטר מלאכה שאינה צריכה לגופה כדאיתא בפ' שמנה שרצים (שבת קז:) ודוחק הוא לתרץ בהלכות גדולות ור"ת תירץ דהא דחשיב לה שמואל [בהדי] פטור ומותר (קאמר) לאו משום דס"ל הכי אלא כלומר מאן דס"ל שהוא פטור קסבר דפטור ומותר כמו שמדקדק שמואל בסוף האורג (שם קז.) דודאי פטור ומותר קאמר מיהו אנן לא קיימא לן כשמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה כדאשכחן רבא דהוא בתראה דסבר כר"ש בריש נוטל (שם קמא:) ואמוראי דפרק כל כתבי הקדש (שם קכא:) דאמרי כל המזיקין נהרגין בשבת ואפילו מאן דאסר לא פליג אמתני' דעל עקרב שלא תשוך הלכך מותר להפיס מורסא בשבת להוציא ממנה ליחה:

הדרן עלך כל התדיר

שלנה ושנטמאה. פירוש לן דמה ונטמא דמה ואם תאמר ונטמא מ"ט לא בעי כיבוס הא מדאורייתא זורקו לכתחילה כדאמרינן (פסחים דף פ:) דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה וי"ל דמיירי כגון שנשבר הציץ או אינו על מצחו למאן דאית ליה [שאינו מרצה] (יומא דף ז:):

ושקבלו פסולין וזרקו את דמה. פירש בקונטרס או זרקו ואע"ג דאפילו כשרה אם ניתז דמה לאחר זריקה אין טעון כיבוס כדאמר לקמן פרט לזה שכבר הוזה איצטריך לאשמועינן בפסולין למימר דדם דחוי הוא ואין הנותר במזרק כשר לזריקה ולא תימא יחזור הכשר ויזרוק דפסול עושה שירים וצ"ע בפ"ק דמעילה (דף ה.): **יכול** תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס ת"ל זאת. והוא הדין קדשים קלים מימעטי מזאת ותימה דבסוף פירקין (דף צח.) מרבי מזאת התורה לעולה ולמחנה ולחטאת מה חטאת מתקדשת בבלוע אף כל מתקדש בבלוע והשתא מנ"ל דאתיא היקישא לרבות כל הקדשים כחטאת לענין בלוע ומיעוטא דהכא לענין כיבוס אימא איפכא וי"ל כיון דאשכחן דכל קדשים טעונין מריקה ושטיפה מדאיצטריך אותה למעוטי תרומה סברא הוא לאוקומה היקישא לענין להתקדש בבלוע מאחר דאשכחן דטעונין מריקה ושטיפה מטעם בליעת כלי ומיתרצא נמי בהכי קושיא אחריתי דרבי יהודה מפיק לקמן כל קדשים לענין מריקה ושטיפה מקדש קדשים והשתא ל"ל קרא תיפוק לי מהיקישא דחטאת דכל קדשים טעונין מריקה ושטיפה כחטאת אבל למאי דפרישית ניחא דאי לאו דאשכחן מריקה [ושטיפה] בהדיא הוה מוקמי היקישא לענין כיבוס ומיעוטא דזאת למעוטי מריקה ושטיפה ובלוע:

וקרן

תוספות

אָבָל לֹא גֶּחֶלֶת שֶׁל עֵץ. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ, כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ, אֲפִילּוּ גֶּחֶלֶת שֶׁל עֵץ נַמִּי. בְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין, סָבַר לָהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. בְּמִלָּאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ, סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַב הוּנָא, נְסָכִים שֶׁנִּטְמְאוּ, עוֹשֶׂה לָהֶן מַעֲרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָן וְשׁוֹרְפָן, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר 'בַּקֹּדֶשׁ בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף'. תַּנְיָא נַמִּי הָכִי, הַדָּם, וְהַשֶּׁמֶן, וְהַמְּנָחוֹת, וְהַנְּסָכִים, שֶׁנִּטְמְאוּ, עוֹשֶׂה לָהֶן מַעֲרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָן וְשׁוֹרְפָן. אָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל לְרַב חִנָּא בַּגְדָתָאָה, אַיְיתֵי לִי בֵּי עַשָּׂרָה, וְאֵימָא לָךְ קַמַּיְיהוּ, נְסָכִים שֶׁנִּטְמְאוּ, עוֹשֶׂה לָהֶן מַעֲרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָן וְשׁוֹרְפָן:

הדרן עלך כל התדיר

משנה דַּם חַטָּאת שֶׁנִּתַּז עַל הַבֶּגֶד, הֲרֵי זֶה טָעוּן כִּיבּוּם. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בַּנֶּאֱכָלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר 'בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל'. אֶחָד הַנֶּאֱכָלוֹת, וְאֶחָד הַפְּנִימִיּוֹת, טְעוּנוֹת כִּיבּוּם, שֶׁנֶּאֱמַר 'תּוֹרַת הַחַטָּאת', תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. חַטָּאת פְּסוּלָה, אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּיבּוּם. בֵּין שֶׁהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, וּבֵין שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר. אֵיזוֹ הִיא שֶׁהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, שֶׁלָּנָה וְשֶׁנִּטְמְאָה וְשֶׁיָּצָאת. וְאֵיזוֹ הִיא שֶׁלֹּא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר, שֶׁנִּשְׁחֲטָה חוּץ לִזְמַנָּהּ וְחוּץ לִמְקוֹמָהּ, וְשֶׁקִּיבְּלוּ פְסוּלִין (וְזָרְקוּ) אֶת דָּמָהּ: **גמרא** דַּם חַטָּאת (שמתה) [שֶׁנִּתַּז] כּוּ', וְאִי תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת, אֲפִילּוּ חַטַּאת הָעוֹף נַמִּי. אַלְמָה תַּנְיָא, יָכוֹל יְהֵא דַּם חַטַּאת הָעוֹף טָעוּן כִּיבּוּם, תַּלְמוּד לוֹמַר 'זֹאת'. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם בַּר קַפָּרָא, אָמַר קְרָא 'תִּשָּׁחֵט', בַּנִּשְׁחָטוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר. וְאֵימָא, בַּנֶּאֱכָלוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, כְּדִכְתִיב 'בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל'. אֲבָל פְּנִימִיּוֹת לֹא. רַבִּי רַחֲמָנָא 'תּוֹרַת'. אִי הָכִי, אֲפִילּוּ חַטַּאת הָעוֹף נַמִּי. מִיעֵט רַחֲמָנָא 'זֹאת'. וּמָה רָאִית. מִסְּתַּבְּרָא, דְּחַטַּאת [בְּהֵמָה] פְּנִימִיּוֹת, הֲוָה לֵיהּ לְרַבּוּיֵי. שֶׁכֵּן בְּהֵמָה, שְׁחִיטַת צָפוֹן וְקַבָּלַת כְּלִי

וקרן

וקרן ואצבע וחודה. תימה אי חומרי קחשיב הא לאו הוו אליבא דחד תנא דמאן דאית ליה חודה לית ליה קרן כדמוכח לעיל בפרק איזהו מקומן (דף נג.) דפליגי רבי ור"א בר"ש ויש לומר דהכי אמר קרן למאן דאית ליה וחודה למאן דאית ליה וכן צריך לפרש לעיל בפ"ק (דף י:) והאיבא חודה: **אי** הכי אחד הנאכלות ואחד הפנימיות אחד הפנימיות ואחד הנאכלות מיבעי ליה. שהפשוט יותר יש לו להזכיר תחלה ובפ"ק דסוכה (דף כ.) גריס רש"י במשנה אחת קטנה ואחת גדולה ופריך בגמרא אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דהכי משמע אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר במוה היא ואינה חלוקה לדין שני וכן דרך תנאים בכל מקום דההיא דפשיטא ליה תני ברישא ואותו השני כשבא להשמיענו ששוה לו שונה אחריו כדאמר בר"ה (דף כט:) אחד יבנה ואחד כל מקום שיש שם ב"ד ובב"ק (דף נ:) אחד החופר בור ואחד החופר שיח ומערה ובמסכת סוטה (דף מג.) אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש וטובא תנן התם גבי מערבי המלחמה הכי וקשה מההיא דפ' ב' דכתובות (דף כ:) דאחד חדשות ואחד ישנות וישנות פשוט לטומאה יותר מחדשות ובפ' החולץ (יבמות מא.) אחד בתולות ואחד בעולות אלמא דנקט שאינו פשוט תחילה ויש לחלק דהיכא דקאי אקרא או בפלוגתא דלעיל התם הוא דרגיל למתני הפשוט תחילה והא דתנן (סנהדרין דף לב.) אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה אע"ג דקאי אקרא איידי דאיירי בפרקא דלעיל בדיני ממונות נקט נמי דיני ממונות ברישא וה"ר שמעון הקשה מההיא דמנחות פרק רבי ישמעאל (מנחות סג:) דקתני וחכ"א אחד חול ואחד שבת משלש היה בא וה"ל למיתני שבת ברישא(ט) ובסיפא וחכ"א אחד שבת וא' חול בשלש קופות ובשלש מגלות וה"ל למינקט חול ברישא:

מי

וְקֶרֶן וְאֶצְבַּע וְחוּדָּה וְאִישִׁים. אַדְרַבָּה, חַטַּאת הָעוֹף הָוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי. שֶׁכֵּן חוּץ כְּמוֹתָהּ, וַאֲכִילָה כְּמוֹתָהּ. הָנָךְ נְפִישִׁין. רַב יוֹסֵף אָמַר, אָמַר קְרָא ׳יֹאכְלֶנָּה׳, לָזוֹ וְלֹא לַאֲחֶרֶת. בַּנֶּאֱכָלוֹת, מִיעֵט הַכָּתוּב. וְאֶלָּא, ׳אֹתוֹ׳ לָמָּה לִי. אִי לָאו ׳אֹתוֹ׳, הָוָה אֲמִינָא, ׳יֹאכְלֶנָּה׳ אוֹרְחֵיהּ דִּקְרָא. קָא מַשְׁמַע לָן. רַבָּה אָמַר, אָמַר קְרָא, ׳אֲשֶׁר יִזֶּה׳, בְּהַזָּאוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר. (והתניא) [וְהָתַנְיָן], אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בַּנֶּאֱכָלוֹת, לְעִנְיַן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. אֲבָל לְעִנְיַן כִּיבּוּם, ׳אֲשֶׁר יִזֶּה׳ כְּתִיב. אִי הָכִי, ׳אֶחָד הַנֶּאֱכָלוֹת וְאֶחָד הַפְּנִימִיּוֹת׳. אֶחָד הַפְּנִימִיּוֹת וְאֶחָד הַנֶּאֱכָלוֹת, מִיבָּעֵי לֵיהּ. תְּנִי, אֶחָד הַפְּנִימִיּוֹת וְאֶחָד הַנֶּאֱכָלוֹת. אִי הָכִי, חַטַּאת הָעוֹף נַמִּי. מִיעֵט רַחֲמָנָא ׳אֹתוֹ׳. אִי הָכִי, חִיצוֹנָה נַמִּי לֹא. רִיבָּה רַחֲמָנָא ׳תּוֹרַת׳. וּמָה רָאִיתָ. מִסְתַּבְּרָא, חַטַּאת בְּהֵמָה הָוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי. שֶׁכֵּן בְּהֵמָה, שְׁחִיטַת צָפוֹן וְקַבָּלַת כְּלִי וְקֶרֶן וְאֶצְבַּע וְחוּדָּה וְאִישִׁים. אַדְרַבָּה, חַטַּאת הָעוֹף הָוָה לֵיהּ לְרַבּוֹיֵי. שֶׁכֵּן הַזָּאָה כְּמוֹתָהּ. הָנָךְ נְפִישִׁין. בָּעֵי רַבִּי אָבִין, חַטַּאת הָעוֹף שֶׁהִכְנִיס דָּמָהּ בְּצַוָּארָהּ, בִּפְנִים, מַהוּ. צַוָּארָהּ כִּכְלִי שֶׁרֵת דָּמִי, וּמִיפְסֵיל. אוֹ דִלְמָא, כְּצַוָּאר בְּהֵמָה. ׳מִדָּמָהּ׳ אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא בְּשָׂרָהּ. תָּא שְׁמַע, פִּירְכְּסָה וְנִכְנְסָה לִפְנִים וְחָזְרָה, כְּשֵׁרָה. הָא הִכְנִיסָהּ, פְּסוּלָה. וְלִיטַעֲמֵיךְ, גַּבֵּי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים דְּקָתָנֵי, פִּירְכְּסָה וְיָצְאָה לְדָרוֹם

בְּעָא מִינֵּיהּ רָמֵי בַּר חָמָא מֵרַב חִסְדָּא, נִיתַּז עַל בֶּגֶד טָמֵא, מַהוּ. אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מִדְּקָמִיבַּעְיָא לֵיהּ הָכִי, שְׁמַע מִינַּהּ הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וְנִפְסְלָה, אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּיבּוּם. הָנֵי מִילֵּי, בְּזֶה אַחַר זֶה. אֲבָל בְּבַת אַחַת, לֹא. אוֹ דִלְמָא, לֹא שְׁנָא. אָמַר לֵיהּ, פְּלוּגְתָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבָּנָן, אַלִּיבָּא דְּרַבָּה, וְכִדְקָא מְתָרֵץ אַבַּיֵי. דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, מִי חַטָּאת שֶׁנִּטְמְאוּ, מְטַהֲרִין, שֶׁהֲרֵי נִדָּה מַזִּין עָלֶיהָ.

מי חטאת שנטמאו מטהרין. וא"ת א"כ למה גזרו שלא יעביר אדם מי חטאת ואפר חטאת בנהר ובספינה כמעשה שהיה כדאיתא ביבמות פרק האשה שלום (דף קטז: ובחגיגה כג.) וי"ל דהתם קודם קידוש והכא לאחר קידוש: **ניתז** מן הצואר על הבגד אין טעון כיבוס. מריש לא שמעינן דהוה אמינא הכא שאני משום דבבת אחת:

מה

וְאָמַר רַבָּה, רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָא רַבּוֹ, אֲמָרָהּ. דְּאָמַר, הַעֲבָרַת כְּלִי עַל גַּבֵּי מָקוֹם טָמֵא, כְּמוֹנָּהּ דָּמֵי. דִּתְנַן, הָיָה עוֹמֵד חוּץ לַתַּנּוּר, וְשָׁרֶץ בַּתַּנּוּר, וְהוֹשִׁיט יָדוֹ לַחַלּוֹן, וְנָטַל אֶת הַלָּגִין, וְהֶעֱבִירוֹ עַל פִּי תַּנּוּר, רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. וּבְהָא פְּלִיגִי. דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, כְּמוֹנָּהּ דָּמֵי. וְרַבָּנָן סָבְרִי, לָאו כְּמוֹנָּהּ דָּמֵי. וְאִיתֵּיבֵיהּ אַבַּיֵי, מוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָא, בְּהָוָאָה שֶׁהֶעֱבִירָהּ עַל גַּבֵּי כְּלִי חֶרֶס טָמֵא, עַל גַּבֵּי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב טָמֵא, שֶׁהִיא טְהוֹרָה. שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁמְּטַמֵּא לְמַעְלָה כְּלַמָּטָּה, אֶלָּא כַּזַּיִת מִן הַמֵּת, וּשְׁאָר כָּל הַמַּאֲהִילִין. לְאִיתּוֹיֵי, אֶבֶן הַמְנוּגַּעַת. אָלָּא אָמַר אַבַּיֵי, דִּכּוּלֵי עָלְמָא, לָאו כְּמוֹנָּהּ דָּמֵי. וְהָכָא, בְּהָא קָמִיפַּלְגִי. דְּרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, גְּזֵרִינַן שֶׁמָּא יָנוּחַ. וְרַבָּנָן סָבְרִי, לֹא גְּזֵרִינַן. וּמוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָא בְּהָוָאָה, כֵּיוָן דְּנָפַק נָפַק. וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבָּנָן, בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי. אָמַר אַבַּיֵי, בְּדָנִין טוּמְאָה קְדוּמָה מְטוּמְאָה שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה, קָמִיפַּלְגִי. מַר סָבַר, דָּנִין. וּמַר סָבַר, אֵין דָּנִין. רָבָא אָמַר, דִּכּוּלֵי עָלְמָא, אֵין דָּנִין. וְהָכָא, בְּהָא קָמִיפַּלְגִי. דְּרַבִּי אֶלְעָזָר סָבַר, הַוָּאָה צְרִיכָה שִׁיעוּר, וּמִצְטָרְפִין לְהַוָּאוֹת. וְרַבָּנָן סָבְרִי, הַוָּאָה אֵין צְרִיכָה שִׁיעוּר: חַטָּאת פְּסוּלָה כוּ': תָּנוּ רַבָּנָן, 'מִדָּמָהּ', מִדַּם כְּשֵׁירָה, וְלֹא מִדַּם פְּסוּלָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וְנִפְסְלָה, דָּמָהּ טָעוּן כִּיבּוּם. לֹא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר וְנִפְסְלָה, אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּיבּוּם. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּיבּוּם. מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּתִיב 'אוֹתָהּ', וּכְתִיב 'מִדָּמָהּ'. חַד, לְהֵיכָא דְּהָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר. וְחַד, לְלֹא הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר. וְרַבִּי עֲקִיבָא, 'אוֹתָהּ' פָּרַט לִתְרוּמָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר, קָדָשִׁים קַלִּים אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וְכָל שֶׁכֵּן תְּרוּמָה:

משנה נִיתַּז מִן הַצַּוָּאר עַל הַבֶּגֶד, אֵינוֹ טָעוּן כִּיבּוּם. מִן הַקֶּרֶן וּמִן הַיְסוֹד, אֵינוֹ טָעוּן כִּיבּוּם. נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ, אֵין טָעוּן כִּיבּוּם. אֵין טָעוּן כִּיבּוּם, אֶלָּא דָּם שֶׁנִּתְקַבֵּל בַּכֵּלִי וְרָאוּי לְהַזָּאָה: **גמרא** תָּנוּ רַבָּנָן, יָכוֹל נִיתַּז מִן הַצַּוָּאר עַל הַבֶּגֶד, יְהֵא טָעוּן כִּיבּוּם. תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֲשֶׁר יִזֶּה', לֹא אָמַרְתִּי לְךָ אֶלָּא בְּרָאוּי לְהַזָּאָה. תַּנְיָא אִידָךְ, יָכוֹל נִיתַּז מִן הַקֶּרֶן וּמִן הַיְסוֹד, יְהֵא טָעוּן כִּיבּוּם, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֲשֶׁר יִזֶּה', פָּרַט לְזֶה שֶׁכְּבָר הוּזֶּה: נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה כוּ':

הא

1 **ניתז על בגד טמא.** ונטמא בנגיעתו בו מי הוי דם פסול כאילו נטמא קודם לבן ולא בעי כיבוס או דלמא כיון דבעידנא דנפל עליה אבתי כשר הוה והוי פסול דם וטעינת כיבוס לבגד
2 באין כאחד כדמפרש ואזיל לה רב הונא בריה דרב יהושע: **מדקא מיבעי ליה הכי.** מכלל דפשיטא ליה נטמא קודם לבן דלא בעי כיבוס ואע"ג דהיתה לו שעת הכושר ש"מ קסבר כו'
3 ומיהו היכא דפסול דם וטבילת בגד באין כאחד מיבעי ליה הכי מי אמרינן ה"מ דפסולה אין דמה טעון כיבוס: **בזה אחר זה.** שנפסל ואח"כ ניתז: **ובדקא מתרץ אבי.** למילתיה דרבה
4 דפריש פלוגתייהו דר' אלעזר ורבנן: **מטהרין.** את האדם מטומאת מת כאילו לא נטמא: **שהרי נדה.** שנטמאה במת מזין עליה לפני טבילת נדתה וטובלת לשתי הטומאות בטבילה אחת
5 שלא מצינו בתורה שהוזקקה לטבול לנדתה
6 תחלה ולקבל הזאה וטהרה כשתטבול ויש מיכן
7 ראיה למי חטאת שנטמאו קודם הזאתן
8 כדמפרש רבה ואזיל: **ואמר רבה.** ר' אלעזר
9 שמביא ראיה מהזאת נדה שאינו דומה לזו
10 דאילו נדה הזאה וטומאת המים באין כאחד
11 ואין זו ראיה לנטמאו קודם הזייה: **אלא שאמרה**
12 **בשיטת רבי עקיבא רבו.** דאמר כל הטומאות
13 מטמאין מי חטאת העוברין על אוירו הלכך
14 נטמאו המים משעברו על אויר הנדה והזאה לא
15 הואי עד שנגעו המים בבשרה: **חוץ לתנור.**
16 שהיה התנור סמוך לכותל וחלון בכותל ובו לגין
17 והאדם עומד חוץ לתנור כלומר להלן מן התנור
18 שהתנור מפסיק בינו לבין הכותל: **העברת כלי.**
19 של מי חטאת: **והעבירו ע"פ התנור.** על אויר פיו
20 שכל תנוריהם פיהם למעלה: **ונטל את הלגין.**
21 של מי חטאת ובמסכת פרה תנינן לה ומעלה
22 היא למי חטאת: **ואיתיביה אביי** גרסינן: **מודה ר'**
23 **עקיבא.** אע"פ שנחלק בלגין של מי חטאת מודה
24 הוא בהזאה שהעבירה כו' שהיה מזה על האדם
25 ותנור טמא מפסיקו ועברה ההזאה על פי התנור:
26 [למעלה **כלמטה.** באוהל כבנגיעה]: ה"ג **ושאר**
27 **כל המאהילים לאיתויי אבן המנוגעת.** אלמא
28 בהזאת נדה ליכא למימר לרבי עקיבא משבאה
29 למעלה באויר על הנדה נטמאת: **אלא אמר אביי**
30 **רב"ע אפילו במי חטאת לאו כטונף דמי.** אלא
31 לענין לגין הוא דגזר רבי עקיבא גזירה שמא
32 יניחנה בתוך האויר דרך העברתו אבל בהזאה
33 שאינו מעביר אלא זורקה מודה הוא דטהור
34 דכיון דנפק מידו נפק לגמרי ואין בידו להכניסה
35 לתנור: **ורבי אלעזר.** דמייתי ראייה למילתיה
36 מהזאת נדה ורבנן דאמרי אינה ראייה: **בדנין**
37 **טומאה קדומה.** כגון מי חטאת שנטמאו לפני
38 הזאתן מטומאה שבאותה שעה כגון הזאת נדה
39 שטומאת המים והזאה באין כאחד קמיפלגי: **רבי**
40 **אלעזר סבר דנין ורבנן סברי אין דנין.** ולגבי ניתז
41 דם חטאת על בגד טמא דאיבעיא לן לעיל נמי
42 פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן הוא דלרבי אלעזר
43 אין טעון כיבוס דטומאה שבשעת נפילה
44 בטומאה שלפני נפילה ולרבנן לא דמו אהדדי

והאי דקאמרינן אליבא דרבה ובדמפרק אביי ולא אמרינן אליבא דאביי (ואע"ג) דהא דרבה ליתיה משום דאביי תלמידו הוה ולא נחלק עליו אלא דן לפניו ותירגם הדבר לפניו והודה
לו: **דכולי עלמא אין דנין.** ורבי אלעזר טומאה קדומה מטומאה קדומה יליף דרבי אלעזר סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות וכי נפלה הזאה קמייתא עלה אבתי לאו הזאה
היא לטהרה ואע"ג שנטמאת ההזאה הראשונה כשנגעה בה חוזרת ומצטרפת עם השניה להשלים השיעור אלמא מי חטאת שנטמאו לפני הזאה מטהרין: **ורבנן סברי אין הזאה צריך**
שיעור. ומהזאה קמייתא אסתלקא לה הזאה וליכא למילף מינה טומאה קדומה דהך דגבי נדה טומאה שבאותה שעה היא: **מדמה.** מיעוטא היא דמה של זו ולא דמה של אחרת: רבי
עקיבא ורבי שמעון פליגי בהאי פסולה דמיעט קרא ולפרושי קאתו: **כתיב אותה.** בתריה דקרא דכיבוס ומריקה ושטיפה כתיב כל זכר בכהנים יאכל אותה (ויקרא ו): **אותה פרט לתרומה.**
ואמריקה ושטיפה קאי כדאמרינן לקמן בפירקין (דף צו:): **ורבי שמעון לטעמיה.** לקמן במתניתין (דף צה:): **מתני' ניתז מן הצואר על הבגד כו'.** כדמפרש טעמא בגמרא: מן הקרן. של
מזבח ומן היסוד של שירים ובפרק בית שמאי (לעיל לט.) תרגימנא דמן הקרן ממש ומן היסוד מן הראוי ליסוד דמשניתן מתן דמה אין שירים טעונין כיבוס וטעמא מפרש
בגמרא: **הכי גרסינן במתניתין.** נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס ואין טעון כיבוס אלא הדם שנתקבל בכלי כו' ובגמרא פריך הא תו למה לי: **נשפך על הרצפה.** מצואר בהמה:
גמ' בראוי להזאה. שנתקבל בכלי:

הא

מה טעם קאמר. מתוך התירוץ משמע דהא דקשיא ליה הא תו ל"ל קאי אלפי שאין טעון כיבוס כו' ותימה ונשפך על הרצפה למה לי הא שמעינן לה מניתו מן הצואר: **אלא** אצבעו במאי מקנח. בפ"ק דמנחות (דף ז:) פי' בקונטרס לפי שהיה מזה מדמה בהר המשחה אל נכח פני אהל מועד ופרה לפניו נשרפת לאחר שיורד מן ההר והיאך היה יורד בין כל הזאה והזאה מהר המשחה לקנח בגוף הפרה וקשה מהא דאמר לקמן בריש פרק בתרא (דף קיג.) שחטה שלא בנגד הפתח פסולה שנאמר ושחט והזה מה הזאה כנגד הפתח אף שחיטה כנגד הפתח דמשמע שהיה הכל במקום אחד ונראה כמו שפירש כאן בקונטרס שלא היה יכול לקנח אצבעו בגוף הפרה שלא יתלכלך אצבעו מן הנימין והכי נמי אשכחן דחיישינן לנימין פרק כל כתבי הקדש (שבת קטז:) גבי מפשיטין את הפסח עד החזה:

מנין לרבות שק וכל מיני בגדים כו'. מדאוקי ריבויא לשק וכל מיני בגדים משמע דעור אף משהופשט לא בעי כיבוס לרבי אלעזר וגרסי' במילתיה יכול שאני מרבה את העור משהופשט כדפי' בקונטרס ול"ג עד שלא הופשט דא"כ הוה משמע משהופשט בעי כיבוס וזה אינו דר"א לא מביא אלא שק ומיני בגדים ושמעינן ליה נמי במתני' דאף משהופשט אין טעון כבוס זה אינו דיוק דאדרבה דעור משהופשט ואינו מחוסר שום דבר לא תיקון ולא מחשבה לקבל טומאה טעון כבוס אפילו לר"א דהא (משהופשט נמי) לא ממעט אלא מטעם דבעינן דבר המקבל טומאה כדאיתא בברייתא אלמא אי מקבל טומאה השתא טעון כיבוס ובסמוך נמי קאמר עוצבא שחישב לקצעה איכא ביניהו דלרבי אלעזר לא בעי כיבוס משום דאינו מקבל טומאה עד שיקצענה אבל אם קצעה או לא חישב לקצעה דהשתא אי מקבל העור טומאה טעון כיבוס והא דמרבי שק ושאר מיני בגדים משום דאפילו הני דאינן בכלל בגד כי אם צמר ופשתים כדפרש"י וצריך יתור לרבות' והי"ה דמההוא יתור נמי אתי עור ואי גרסי' בר"א משהופשט מיירי שעדיין צריך מחשבה קודם שיקבל טומאה אי צריך שיבטל מחשבתו שחישב העוצבא לקצעה וכן פרש"י דהשתא אינו מקבל טומאה לא בעי כיבוס ולרבי יהודה בעי כיבוס כיון דראוי לקבל בלא מעשה ע"י ייחוד מודי אבל ר"א לא מיירי בעור שצריך תיקון ומעשה קודם שיקבל טומאה דהההוא אפי' רבי יהודה מודה דלא בעי כיבוס דהא אינו ראוי לקבל דהא מחוסר מעשה אבל קשה אי גריס משהופשט מאי בעי מאי ביניייהו ליבעי פירוש דר"א עור משהופשט דאינו מקבל טומאה השתא אבל ראוי לקבל ע"י מחשבה היכי משכחת לה דאי מחוסר מעשה אפי' רבי יהודה מודה דהא אינו ראוי מיהו היינו נמי מאי ביניייהו דקאמר שצריך לעשות הבעיא מכח דברי שניהם ואי גרסינן אף במילתיה דר"א עד שלא הופשט א"ש דבעי מאי ביניייהו אבל קשה ממתניתין אי גריס אף משהופשט: הג"ה השתא אפילו גרס משהופשט ע"כ לא פליגי ר"י ור"א אלא דר"י דריש מה בגד ראוי לקבל טומאה ור"א דריש מה בגד מקבל טומאה ומשום הכי ר"י דדריש ראוי מרבה עור משהופשט דראוי לקבל טומאה במחשבה ואין מחוסר מעשה ור"א דדריש מקבל ממעט עור שהופשט אע"ג דראוי משום דבעי דבר המקבל טומאה שאין מחוסר אפילו מחשבה אבל לאחר מחשבה מקבל טומאה בלא שום מעשה דאי מחוסר מעשה אפילו ר"י מודה דלא בעי כיבוס

הָא, תּוּ לָמָּה לִי. מַה טַּעַם קָאָמַר, מַה טַּעַם, נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ, אֵין טָעוּן כִּיבּוּס, לְפִי שֶׁאֵין טָעוּן כִּיבּוּס אֶלָּא דָּם שֶׁנִּתְקַבֵּל בַּכֵּלִי וְרָאוּי לְהַזָּאָה: רָאוּי לְהַזָּאָה, לְמַעוּטֵי מַאי. לְמַעוּטֵי, קִיבֵּל פָּחוֹת מִכְּדֵי הַזָּיָיה בִּכְלִי זֶה, וְפָחוֹת מִכְּדֵי הַזָּיָיה בְּכָלִי זֶה. דְּתַנְיָא, רַבִּי חֲלַפְתָּא בַּר שָׁאוּל אוֹמֵר, קִידֵּשׁ פָּחוֹת מִכְּדֵי הַזָּיָיה בִּכְלִי זֶה, וּפָחוֹת מִכְּדֵי הַזָּיָיה בְּכָלִי זֶה, לֹא קִידֵּשׁ. אִיבָּעֲיָא לְהוּ, בְּדָם, מַהוּ. הִלְכָתָא הִיא, וּמַהֲלְכָתָא לֹא גָּמְרִינַן. אוֹ דִלְמָא, הָתָם, מַאי טַעֲמָא, דִּכְתִיב 'וְטָבַל בַּמַּיִם', הָכָא נַמִּי, כְּתִיב 'וְטָבַל בַּדָּם'. תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף בַּדָּם, לֹא קִידֵּשׁ. אָמַר רָבָא, תַּנְיָא, 'וְטָבַל', וְלֹא מְסַפֵּג. 'בַּדָּם', עַד שֶׁיְּהֵא בַּדָּם שִׁעוּר טְבִילָה מֵעִיקָּרוֹ. 'מִן הַדָּם', מִן הַדָּם שֶׁבָּעֲנָן. וְאִיצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב 'בַּדָּם', דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא 'וְטָבַל', הָוָה אֲמִינָא, אַף מְסַפֵּג, כְּתַב רַחֲמָנָא 'וְטָבַל'. 'מִן הַדָּם' שֶׁבָּעֲנָן, לְמַעוּטֵי מַאי. אָמַר רָבָא, לְמַעוּטֵי שִׁירַיִם שֶׁבָּאֲצְבַע. מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירַיִם שֶׁבָּאֲצְבַע פְּסוּלִין. אָמַר לֵיהּ רָבִין בַּר רַב אֲדָא לְרַב, אָמְרִי תַּלְמִידָךְ. אָמַר רַב עַמְרָם, תִּנְיָא, הָיָה מַזֶּה וְנִיתְּזָה הַזָּאָה מִזֵּדוֹ, עַד שֶׁלֹּא הִזָּה, טָעוּן כִּיבּוּס. מִשֶּׁהִזָּה, אֵין טָעוּן כִּיבּוּס. מַאי לָאו, הָכִי קָאָמַר, עַד שֶׁלֹּא גָּמַר מִלְּהַזּוֹת, טָעוּן כִּיבּוּס. מִשֶּׁגָּמַר לְהַזּוֹת, אֵין טָעוּן כִּיבּוּס. לֹא. הָכִי קָאָמַר, עַד שֶׁלֹּא יָצְתָה הַזָּאָה מִיָּדוֹ, טָעוּן כִּיבּוּס. מִשֶּׁיָּצְתָה הַזָּאָה מִיָּדוֹ, אֵין טָעוּן כִּיבּוּס. אֵיתִיבֵיהּ אַבַּיֵי, גָּמַר מִלְּהַזּוֹת, מְקַנֵּחַ יָדוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה. גָּמַר, אִין. לֹא גָּמַר, לֹא. אָמַר לֵיהּ, גָּמַר, מְקַנֵּחַ יָדוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה. לֹא גָּמַר, מְקַנֵּחַ אֶצְבָּעוֹ. בִּשְׁלָמָא, גָּמַר מְקַנֵּחַ יָדוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו'. אֶלָּא אֶצְבָּעוֹ, בְּמַאי מְקַנֵּחַ. אָמַר אַבַּיֵי, בִּשְׂפַת מִזְרָק, כִּדְכְתִיב 'כִּפּוּרֵי זָהָב':

משנה נִיתַּז עַל הָעוֹר, עַד שֶׁלֹּא הוּפְשַׁט, אֵינוֹ טָעוּן כִּיבּוּס. מִשֶּׁהוּפְשַׁט, טָעוּן כִּיבּוּס, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אַף מִשֶּׁהוּפְשַׁט אֵינוֹ טָעוּן כִּיבּוּס אֶלָּא מְקוֹם הַדָּם. וְדָבָר שֶׁהוּא רָאוּי לְקַבֵּל טוּמְאָה, וְרָאוּי לְכִיבּוּס, אֶחָד הַבֶּגֶד, וְאֶחָד הַשַּׂק, וְאֶחָד הָעוֹר, טְעוּנִין כִּיבּוּס. וְהַכִּיבּוּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, וּשְׁבִירַת כְּלֵי חֶרֶס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. וּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בִּכְלִי נְחוֹשֶׁת בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. זֶה חוֹמֶר בַּחַטָּאת מִקָּדְשֵׁי קָדָשִׁים:

גמרא מְנָהֲנֵי מִילֵּי. דְּתָנוּ רַבָּנָן, 'בֶּגֶד', אֵין לִי אֶלָּא בֶּגֶד. מִנַּיִן לְרַבּוֹת עוֹר מְשֻׁהוּפְשָׁט, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ תְּכֻבַּס'. יָכוֹל, שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה עוֹר עַד שֶׁלֹּא הוּפְשַׁט, תַּלְמוּד לוֹמַר 'בֶּגֶד', מַה בֶּגֶד הָרָאוּי לְקַבֵּל טוּמְאָה, אַף כָּל הָרָאוּי לְקַבֵּל טוּמְאָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, 'בֶּגֶד', אֵין לִי אֶלָּא בֶּגֶד. מִנַּיִן לְרַבּוֹת שַׂק

הא תו למה לי. למיתני אין טעון כיבוס אלא שנתקבל בכלי הא תנא ליה נשפך על הרצפה: **קיבל פחות מכדי הזייה בכלי זה.** וחזר ועירב: **דתני ר' חלפתא.** לגבי מי חטאת: קידש. מי חטאת באפר פרה: **לא קידש.** כדבעי טעמא ואזיל: **בדם מאי.** גבי חטאת הפנימית קיבל פחות מכדי הזייה כו' וחזר ועירב מי הואי קבלה או לא: **הלכתא.** גבי מי חטאת: **ומהלכתא לא גמרינן.** מילתא אחריתי דקי"ל שבת (דף קלב.) אין דנין מהלכה: **ומבל במים.** מדקרינן במים ולא קרינן במים משמע במים הנזכרים למעלה לענין קידוש שיהא בשעת קידוש שיעור טבילה: ה"נ. הא כתיב וטבל הכהן את אצבעו בדם שיהא בדם הראשון שיעור טבילה מתחילתו: **מספג.** מקנח בשולי הכלי או בדופנותיו: **שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא.** גרסינן כדפרי' בדם הראשון משמע: **מן הדם.** והזה מן הדם: **שבעענן.** מדם האמור בענין טבילה שהזה ממנה ראשונה יזה את כולן שצריך לחזור ולטבול בו אצבעו על כל הזייה טבילה ולמעוטי שירים שבאצבע דהאי מן הדם קרא יתירא הוא דלא צריך למיכתב אלא והזה ז' פעמים: **אע"ג דליכא שיעור טבילה מעיקרא.** הואיל ואיכא שיעור בשעת טבילה: **להכי איצטריך למיכתב בדם.** דמשמע בדם שהזכיר לענין קבלה: **אמר רב עמרם תנינא.** תיובתא לר' אלעזר: היה מזה. בחטאות הפנימיות וניתוזה הזאה מידו על הבגד: **עד שלא נמר כל ההזאות.** טעון כיבוס ואפי' ניתז בין ההזאה להזאה משירים שבאצבע אלמא שירים שבאצבע בשרין דאי פסולין אמאי טעון כיבוס: **עד שלא יצתה מידו.** משטבל טעון כיבוס משיצתה הזאה מידו לאחר טבילה דהוי להו שירים באצבע אין טעון כיבוס: **גמר מלהזות.** במס' פרה (פ"ג מ"ט) תנן לה גמר מלהזות ז' הזאות שמזה בהר המשחה כנגד פתחו של היכל כדכתיב (במדבר יט) אל נכח פני אהל מועד: **מקנח ידו בגופה של פרה.** שאף דמה טעון שריפה כדכתיב את עורה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישרוף: **אלא אצבעו.** בין הזאה להזאה: **כמה יקנח.** בגופה של פרה לא מצית אמרת שילכלך אצבעו בגוף הפרה וידבקו בו נימין: **כפורי זהב.** גבי כלי שרת כתיב בספר עזרא והן מזרקין ועל שם שמקנח בו אצבעו קרי להן כפורי לשון וכפר ידיה דנירון קיסר (ניטין דף נו.): **מתני' עד שלא הופשט אין טעון כיבוס.** **טעמא מפרש בגמרא דבעינן ראוי לקבל טומאה בלא חסרון מלאכה: אף משהופשט.** כל זמן שלא נתקן להיות כלי אין טעון כיבוס דבעינן דבר המקבל טומאה שאין מחוסר אפילו מחשבה: **אלא מקום הדם.** ולא כל הבגד: **ודבר הראוי לקבל טומאה.** ואע"פ שמחוסר מחשבה ובלבד שלא יהא מחוסר מלאכה וסתמא כרבי יהודה: **וראוי לכיבוס.** בגמרא מפרש למעוטי מאי: **במקום קדוש.** בעזרה: **ושבירת כלי חרס.** שבישל בה חטאת במקום קדוש ובגמרא יליף לה: **זה חומר.** אכיבוס קאי: **גמ' מה בגד הראוי לקבל טומאה.** דאין לך בגד קטן ששמו בגד שאינו ראוי לקבל טומאה אם חישב עליו לבלי כמות שהוא אף כל כו' ועור משהופשט ראוי לקבל טומאה אם חישב עליו לעבדה כמו שהיא אבל כל זמן שלא הופשט אינו ראוי לכלי: **אין לי אלא בגד.** סתם בגדים שבתורה צמר ופשתים: שק. מנוצה של עזים:

וְכָל מִינֵי בְגָדִים, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳אֲשֶׁר עָלֶיהָ תִּכָּבֵס׳. יָכוֹל, שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה עוֹר מְשֻׁהוּפְשָׁט, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳בֶּגֶד׳, מַה ׳בֶּגֶד׳ דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה, אַף כָּל דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה. מַאי בֵּינַיְיהוּ. אָמַר אַבַּיֵי, מַטְלִית פְּחוּתָה מִשָּׁלֹשׁ, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. מַאן דְּאָמַר רָאוּי, הָא נַמִּי רָאוּי, דְּאִי בָּעֵי, חָשִׁיב עֲלֵיהּ. מַאן דְּאָמַר דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה, הָא מִיהָא, לָאו בַּת קַבּוּלֵי טוּמְאָה הִיא. רָבָא אָמַר, בֶּגֶד שֶׁחִישֵּׁב עָלֶיהָ לְצוּרָה, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. מַאן דְּאָמַר רָאוּי, הָא נַמִּי רָאוּי, דְּאִי בָּעֵי, מְבַטֵּיל לֵיהּ לְמַחֲשַׁבְתֵּיהּ. מַאן דְּאָמַר דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה, הַשְׁתָּא מִיהָא, לָאו בַּת קַבּוּלֵי טוּמְאָה הִיא. רָבָא אָמַר, עוּצְבָּא דְּחִשֵּׁיב עֲלָהּ לְקָצְעָה, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. מַאן דְּאָמַר רָאוּי, הָא נַמִּי רְאוּיָה. מַאן דְּאָמַר דָּבָר הַמְקַבֵּל טוּמְאָה, הָא, לָאו מְקַבְּלָה טוּמְאָה עַד דְּמִקַּצַּע לָהּ. וְהָתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר, עוּצְבָּא שֶׁחִשֵּׁב עָלֶיהָ לְקָצְעָה, טְהוֹרָה עַד שֶׁיְּקַצְּעֶנָּה: אֵין טָעוּן כִּיבּוּם כּוּ׳: מְנָא הָנֵי מִילֵּי. דְּתָנוּ רַבָּנָן, יָכוֹל, נִתַּז עַל מִקְצָת בֶּגֶד, יְהֵא כָּל הַבֶּגֶד טָעוּן כִּיבּוּם, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳אֲשֶׁר יֻזֶּה׳, לֹא אָמַרְתִּי לְךָ אֶלָּא מְקוֹם דָּם בִּלְבָד: דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לְקַבֵּל טוּמְאָה [וְכוּ׳]: סְתָמָא, כְּרַבִּי יְהוּדָה. רָאוּי לְכִיבּוּם, לְמַעוּטֵי כְּלִי, דְּבַר גְּרִידָה הוּא: אֶחָד הַבֶּגֶד וְאֶחָד הַשַּׂק כּוּ׳: לְמֵימְרָא, דְּעוֹר בַּר כִּיבּוּם הוּא, וּרְמִינְהוּ, הָיְתָה עָלָיו לַשְּׁלֶשֶׁת, מְקַנַּחַת בַּסְּמַרְטוּט. הָיְתָה (עַל) שֶׁל עוֹר, נוֹתֵן עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּכְבֶּלָה. אָמַר אַבַּיֵי, לֹא קַשְׁיָא. הָא רַבָּנָן, הָא אֲחֵרִים. דְּתַנְיָא, הַבֶּגֶד וְהַשַּׂק, מְכַבְּסוֹ. הַכְּלִי וְהָעוֹר, מְגָרְרוֹ. אֲחֵרִים אוֹמְרִים, הַבֶּגֶד וְהַשַּׂק וְהָעוֹר, מְכַבְּסוֹ. וְהַכְּלִי, מְגָרְרוֹ. כְּמַאן אָזְלָא, הָא דְּאָמַר רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי, זִימְנִין סַגִּיאִין, הֲוָה קָאִימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב, וְשַׁכְשִׁיכִי לֵיהּ מְסָאנֵיהּ בְּמַיָּא. כְּמַאן, כְּרַבָּנָן. אָמַר רָבָא, וּמִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר, עוֹר לָאו בַּר כִּיבּוּם הוּא. וְהָכְתִיב, ׳וְהַבֶּגֶד אוֹ הַשְׁתִי אוֹ הָעֵרֶב, אוֹ כָּל כְּלִי הָעוֹר, אֲשֶׁר תִּכָּבֵס׳. אֶלָּא אָמַר רָבָא, קְרָא וּמַתְנִיתִין, בְּרִכִּין. כִּי פְּלִיגִי, בְּקָשִׁין. (וְהָאמַר) [וְהָא דְּאָמַר] רַב חִיָּיא, זִימְנִין סַגִּיאִין, הֲוָה קָאִימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב, וְשַׁכְשִׁיכִי לֵיהּ מְסָאנֵיהּ בְּמַיָּא. בְּקָשִׁין, וּכְרַבָּנָן. הֲדַר אָמַר רָבָא, לָאו מִילְתָא הִיא דְּאָמְרִי. נִיקּוּ, נִימָא לֵיהּ לְקָרָא, דִּכְתִיב בְּרִכִּין כְּתִיב. מִי לֹא עָסְקִינַן, בִּכְלֵי אַכְסָלְגִיָּא הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם, וְקָאָמַר רַחֲמָנָא נִיבְעֵי כִּיבּוּם. אֶלָּא אָמַר רָבָא, צָרַעַת, כֵּיוָן דְּמִגּוּפֵיהּ קָא פָּרְחָה, מְחַלְחֲלָא לֵיהּ, וּמְשַׁוֵּי לָהּ רַךְ. אָמַר רָבָא, אִי קַשְׁיָא לִי, הָא קַשְׁיָא לִי.

כרים

וכל מיני בגדים. השירים והכלך וסריקין: יכול שאני מרבה עור משהופשט. גרסינן ברבי אלעזר משהופשט מיד בלא שום תיקון: מה בגד המקבל טומאה. דרבי אלעזר גמר בגד דהכא מבגד האמור בשרצים (ויקרא יא) שהוא מקבל טומאה ואינה מחוסר מחשבה: מאי ביניייהו. במאי פליגי היכן מצינו בגד הראוי לקבל טומאה ואינה מקבלה ויליף ר' יהודה מיניה: דאי [בעי] חשיב עלה. לתקן חלוקו: רבא אמר. בגד גדול נמי משכחת לה דראוי לקבל ואינו מקבל כגון שחישב עליו לציירו במעשה רוקם דכל כמה דלא ציירו או מבטל למחשבתו לאו כלי הוא: דאי בעי מבטל ליה למחשבתו. הא דקיימא לן מחשבה אינה מוציאה מידי מחשבה לענין הוציאו מתורת טומאה תנן לה (כלים פרק כה משנה ט) דמשירדו לטומאתן במחשבה אין מחשבה חוזרת ומוציאתן אבל להורידן לטומאה קי"ל (שם) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: עוצבא. שטיח לאכול עליו או לשכב עליו ורובן מן העור ויש שעושין מן הבגד וקי"ל שאם חישב עליו לעוצבא אין צריך קיצוע דדייניי"ר בלע"ז ליפותו דבלאו קיצוע חזי לעוצבא בב"ק מייתי לה בפ' מרובה (דף סו:) אבל היכא דחשיב עליה לקוצעה אינה מקבלת טומאה עד שיקצענה כדאמרינן לקמן או יבטל מחשבתו הילכך בגד שעומד לעוצבא וחישב עליה לקוצעה הרי ראוי לקבל טומאה דאי בעי מבטל למחשבתיה ואינו מקבל עדיין ובהא פליגי לרבי יהודה כל בגד במשמע ויש בגד שאינו מקבל טומאה אלא ראוי לטומאה ור' אלעזר כבגד האמור בשרצים בעינן: והתניא. בניזחותא: עד שיקצענה. או יבטל מחשבתו דקי"ל (שם) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: דבר גרידה הוא. דאין מכבסים [אותו] אלא גורדו: היתה עליו לשלשת. במס' שבת תנן לה היתה על הכר של בגד גיעול של רוק או של צואה מקנחו בסמרטוט בשבת ואינו נותן עליה מים לכלותה להעבירה מפני שהוא מכבס וכיבוס אב מלאכה הוא היינו מלבן ואם היתה לשלשת זו על כר של עור נותן עליה מים עד שתכלה בשטיפת מים ומיהו שפשופי בידים לא ומדקתני נותן עליה מים ש"מ אין כיבוס בעור: מכבסו. גבי דם חטאת קאי: מאניה. בשבת: קרא. גבי נגעים דכתיב (ויקרא יג) כיבוס בעור: ומתני'. דהכא דקתני העור טעון כיבוס: ברכין. ודברי הכל וכי פליגי אחרים ורבנן בקשין: לאו מילתא היא דאמרי. לאוקומי קרא ברכין דהא קרא סתמא כתיב לא שנא רך ולא שנא קשה דמי לא עסקינן דקרא אפילו אכסלגיא קאמר דקשין הן אכסלגיא עור שלוק וקשה: ומשויא ליה רך. הילכך קרא דצרעת אפילו בקשין ומתניתין ברכין ופלוגתא בקשין:

כרים

מִילְתָא הִיא דְּאָמְרִי. נִיקּוּ, נִימָא לֵיהּ לְקָרָא, דִּכְתִיב בְּרִכִּין כְּתִיב. מִי לֹא עָסְקִינַן, בִּכְלֵי אַכְסָלְגִיָּא הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם, וְקָאָמַר רַחֲמָנָא נִיבְעֵי כִּיבּוּם. אֶלָּא אָמַר רָבָא, צָרַעַת, כֵּיוָן דְּמִגּוּפֵיהּ קָא פָּרְחָה, מְחַלְחֲלָא לֵיהּ, וּמְשַׁוֵּי לָהּ רַךְ. אָמַר רָבָא, אִי קַשְׁיָא לִי, הָא קַשְׁיָא לִי.

כרים

כיבוס דהא אינו ראוי וכל שכן אי גרסינן עד שלא הופשט שיש הוכחה שלאחר הפשט מקבל טומאה בלא שום מעשה עד כאן הגה"ה ותימה בפ' במה טומנין (שבת דף מט:) משמע דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד דתניא עורות בין עבודים בין שאינן עבודים מותר לטלטלן בשבת ולא אמרו עבודים אלא לענין טומאה בלבד ופי' שם בקונטרס דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ושמא יש לפרש דאחר עיבוד אפילו מחשבה לא בעי אבל קודם עיבוד בעי מחשבה וה"ר חיים מפרש בשם ריב"א דהתם מיירי באותם שעורותיהם בכשרם דתנן בפ' הערוב והרוטב (חולין דף קכב.) וכולן שעיבדן או שהלך בהן כדי עבודה טהורין וה"ק לא אמרו שיש חילוק בין עבודין לשאין עבודין אלא לענין טומאה ובאותם שעורותיהן כבשרם דקודם עיבוד טמאין בכזית כדין בשר המת ונבלה ודשרץ בבעדשה ולאחר עיבוד טהורין עד שיהא בו חמשה על חמשה כדין עור וא"ת דמשמע הכא דעור משהופשט אפילו לח מקבל טומאה במחשבה דהא דומיא דעור שלא הופשט קמרבי דהוי לח ומדחשיב מנא במחשבה לענין טומאה אם כן מותר לטלטלו בשבת כדאשכחן בפרק כל הכלים (שבת דף קכג.) במחט שאינה נקובה בגלמי דכיון דזימנין דמימלך עלה ומשוי לה מנא שרי לטלטלו וקשה מכאן לר"ת דמפרש בבמה טומנין (שם דף מט.) גבי טומנין בשלחין ומטלטלין אותן דמיירי ביבשין אבל לחין לא משום דקשיא ליה דהיא דכל כתבי הקדש (שם דף קטז:) גבי מפשיטין את הפסח עד החזה דקאמר לא נטלטל עור אגב בשר אבל בלא בשר לא וכן בפ"ק דביצה (דף יא:) גבי עור לפני הדורסן דהתירו סופן משום תחילתן קאמר מהו דתימא טעמא דב"ה משום דחזי למזגא עליה ואפילו בע"ט קמ"ל כו' וי"ל דאע"ג דמקבל טומאה במחשבה כאן (דלא שכרה) שייחדה לישיבה בעוד שהוא לח אסור לטלטל וכן צ"ל גבי מחט שניטל חררה או עוקצה דאסרינן לטלטלה אע"ג דאם איתקנא למתוח טמאה כדתנן במס' כלים (פרק יג מ"ה) ובקונטרס פי' בפ' כל כתבי הקודש (שבת דף קכ.) דההיא דבמה טומנין דעור בהמה גסה ולפירושו צריך לאוקומה נמי ההיא דביצה בבהמה דקה כי ההיא דכל כתבי דגבי פסח וטעמא דעור בהמה דקה לא חזיא למזגא כולי האי והא דתנן בפרק כל כתבי (שם) פורסין עור של גדי כו' צריך להעמידה (כ"ש) כשייחדו לישיבה אי נמי בדליקה התירו טפי כדאמר התם ולפר"ת אתי שפיר דמיירי ביבשין כי ההיא דבמה טומנין (שבת דף מט.): **מאי** ביניייהו. פירוש לרבי יהודה על כרחין איירי קרא בבגד דאינו מקבל טומאה אלא דראוי לקבל ולרבי אלעזר איירי קרא בבגד דמקבל טומאה אבל בבגד הראוי ואינו מקבל לא בעי כיבוס והשתא איזה בגד הוא זה הראוי ואינו מקבל ואיכא בינייהו לרבי יהודה בעי כיבוס ולרבי אלעזר לא בעי כיבוס: **לשלשת** פירש בערוך צואת תרנגולין:

מקנחה בסמרטוט. אבל ליתן מים אסור משום דשרייתו זהו כיבוסו והא דאמר בפ"ק דביצה (דף יח.) נדה מערמת וטובלת בבגדיה אומר ר"ת דלא חשיב כיבוס משום דהוי דרך לכלוך ויותר מתלכלכים בגדים כשנכנסה בנהר לבושה ממה שמתכבסין וכן תיכי חלילתא דבריש במה אשה (שבת דף נז.) לא אסרינן אלא שמא תטלם ותעבירם ארבע אמות בשבת

ברשות הרבים ולא משום שרייתן זהו כיבוסן דדרך טינוף הוא ומהאי טעמא נמי שרי לקנח ידיו במפה בשבת: **אי** הכי שלחים נמי. ה"ר חיים גריס שחלים: **אלא** מתרי תלת חומרי נקט. תימה מ"מ קשה זה חומר דמשמע זה חומר ותו לא כדדייקינן בפ' הזהב (ב"מ דף נז:) [גבי] אלו דברים שאין להם אונאה בשלמא הדיוט זה חומר ותו לא אלא הקדש זה חומר ותו לא ומידהו בלאו הכי קשה התם מאי קאמר בשלמא הדיוט זה חומר ותו לא אבתי איכא (בעי) תשלומי כפל דאיתיה בהדיוט וליתיה בהקדש ושומר חנם שנשבע להדיוט ואין נשבע להקדש ואית דלא גרס התם ותו לא והכי פירושא בשלמא בהדיוט שייך למיתני זה חומר לפי שמועטות חומרות של הדיוט משל הקדש וכשמוצא [חומרא] שייך למיתני זה חומר עליה אבל חומרי דהקדש משל הדיוט נפישן ואינו שום חידוש דליתני עלה זה חומר ולפירוש זה ניחא הכא וכן במסכת ערכין בפרק האומר משקלי עלי (דף יט:) דקתני זה חומר בנדרים מבערכין ובגמ' חשיב טפי מבריייתא ואי גרסינן ותו לא יש לפרש משום דחומרא באונאה שכיחא אבל חומרא דחיוב ד' וה' וכפל ושבועת שומר חנם ותשלומי שומר שכר לא שכיח האי חומרא בהדיוט אלא הקדש זה חומר ותו לא אבתי איכא טובא דשכיחי ולפירוש זה לא מיתרצא הך דשמעתין וההיא דערכין: **לא** שנו אלא שלא שייר בה כדי מעפורת אבל שייר בה כדי מעפורת חיבור. מילתיה דר"ה איתמר בהעור והרוטב (חולין דף קכג:) אההיא דטלית שהתחיל בה לקורעה כיון שנקרע בה רובה שוב אינו חיבור וטהורה ומשמע דטהורה לגמרי ותימה אמאי אינה טמאה מגע מדרס כדאמר בפ' בהמה המקשה (שם דף עב:) שלשה על שלשה שנחלק טהורה מן המדרס אבל טמא מגע מדרס דברי רבי מאיר ומסיק התם בשלש על שלש הבאות מבגד גדול לכולי עלמא בשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה מאביהן ואפי' מיירי הך דטלית בשלא נטמאה מדרס אלא מגע טומאה בעלמא מ"מ כל כמה דאשתייר בה שלש על שלש שהוא שיעור טומאת מגע לא פקעה מינה טומאת מגע ואי לאו הך דשמעתין הוה מצינן למימר דטהורה דקתני מן המדרס קאמר והא דלא קתני אבל טמא מגע מדרס כדקתני בבהמה המקשה משום דלא נחת להשמיענו חידוש של טהרה אלא קמ"ל אע"ג דטלית גדולה (הרבה יותר) עדיין יותר מג' על ג' אפ"ה טהורה מן המדרס הואיל ולא חזיא למלאכתו ראשונה [להתעטף] אבל קשה מהך שמעתא דאי לא פקעה מינה טומאת מגע היאך מכניסו הא אבתי טמא הוא מ"מ

כְּרִים וּכְסָתוֹת, דְּרָכִין נִינְהוּ, וּתְנַן, הָיְתָה שֶׁל עוֹר, נוֹתֵן עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּכָּלֶה. אֶלָּא אָמַר רָבָא, כָּל כִּיבּוּם דְּלֵית לֵיהּ כִּיסָּפוּם, לֹא שְׁמֵיהּ כִּיבּוּם. וְהָא דְּאָמַר רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי, זִימְנִין סַגִּיאִין, הֲוָה קָאִימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב, וְשַׁכְשְׁכִי לֵיהּ מָסָאנֵיהּ בְּמַיָּא. שַׁכְשׁוּךְ, אִין. אֲבָל כִּבּוּם, לֹא. אִי בְּרַכִּין, וּכְדִבְרֵי הַכֹּל. אִי בְּקָשִׁין, וְכַאֲחֵרִים. אִי הָכִי, בְּגֶד נַמִּי. בֶּגֶד, שְׁרִייתוֹ וְהוּ כִּיבּוּסוֹ. [וְרָבָא לְטַעֲמֵיהּ, דְּאָמַר רָבָא, זָרָק סוּדָר לַמַּיִם, חַיָּיב. זָרַק וֶרֶע פִּשְׁתָּן לַמַּיִם, חַיָּיב. בִּשְׁלָמָא סוּדָר, עָבִיד כִּיבּוּם]. אֶלָּא וֶרֶע פִּשְׁתָּן, מַאי טַעֲמָא. וְכִי תֵּימָא, מִשּׁוּם דִּמְקַדֵּחַ. אִי הָכִי, חִיטֵּי וּשְׂעֹרֵי, נַמִּי. הָנָךְ, אִית לְהוּ רִירֵי. אִי הָכִי, שְׁלָחִים נַמִּי. הָתָם, קָעָבִיד לִישָׁה. דָּרַשׁ רָבָא, מוּתָּר לְכַבֵּס מִנְעָל בְּשַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא, וְהָאָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי, זִימְנִין סַגִּיאִין, הֲוָה קָאִימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב, וְשַׁכְשְׁכִי לֵיהּ מָסָאנֵי בְּמַיָּא. שַׁכְשׁוּךְ, אִין. אֲבָל כִּיבּוּם, לֹא. הֲדַר אוֹקֵי רָבָא אֲמוֹרָא עֲלֵיהּ, וְדָרַשׁ, דְּבָרִים שֶׁאָמַרְתִּי לִפְנֵיכֶם טָעוּת הֵם בְּיָדִי. בְּרַם כָּךְ אָמְרוּ, שְׁכְשׁוּךְ מוּתָּר, כִּיבּוּם אָסוּר: הַכִּיבּוּם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כּוֹ': מְנָא הָנֵי מִילֵּי. דְּתָנוּ רַבָּנָן, 'תְּכֵבֶּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ'. שְׁבִירַת כְּלִי חֶרֶס, מְנַיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר 'וּכְלִי חֶרֶס אֲשֶׁר תְּבוּשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר'. מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בִּכְלִי נְחשֶׁת, מְנַיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאִם בִּכְלִי נְחשֶׁת בּוּשָּׁלָה, וּמוֹרַק וְשׁוּטַף בַּמָּיִם': זֶה חוֹמֶר בַּחַטָּאת כּוֹ': וְתוּ לֵיבָּא, וְהָאִיבָּא, שֶׁנִּכְנָם דָּמָהּ (לִפְנֵי ו)לִפְנִים. בַּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת. [חִיצוֹנוֹת נַמִּי], שֶׁאִם נִכְנַס דָּמָהּ (לִפְנֵי ו)לִפְנִים פְּסוּלָה. כְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר, כָּל דָּמִים שֶׁנִּכְנְסוּ לַהֵיכָל לְכַפֵּר, פְּסוּלִין, שֶׁבֵּן מְכַפְּרִין עַל חַיָּבֵי כְּרֵיתוֹת. בְּחַטָּאת דִּשְׁמִיעַת הַקּוֹל, שֶׁבֵּן טְעוּנָה אַרְבַּע מַתָּנוֹת. כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר, כָּל דָּמִים טְעוּנִין אַרְבַּע מַתָּנוֹת, עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת. וְלִיטַּעֲמִיךְ, הָאִיבָּא קֶרֶן (כדם). הָאִיבָּא אֶצְבַּע. הָאִיבָּא חוּדָּה. אֶלָּא, חַד מִתְּרֵי, תְּלָתָא חוּמְרֵי, נְקַט: **משנה** בֶּגֶד שֶׁצָּצָה חוּץ לַקְּלָעִים, נִכְנָם וּמִכְבְּסוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. נִטְמָא חוּץ לַקְּלָעִים, קוֹרְעוֹ, נִכְנָם, וּמִכְבְּסוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. כְּלִי חֶרֶס שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, נִכְנָם וְשׁוֹבְרוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. נִטְמָא חוּץ לַקְּלָעִים, נוֹקְבוֹ וְנִכְנָם, וְשׁוֹבְרוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. כְּלִי נְחשֶׁת שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים, נִכְנָם וּמוֹרְקוֹ, וְשׁוֹטְפוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. נִטְמָא חוּץ לַקְּלָעִים, פּוֹחֲתוֹ וְנִכְנָם, וּמוֹרְקוֹ וְשׁוֹטְפוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ: **גמרא** מַתְקִיף לָהּ רַבִינָא, 'קוֹרְעוֹ'. 'בֶּגֶד' אָמַר רַחֲמָנָא, וְלָאו בֶּגֶד הוּא. דְּמְשַׁיֵּיר בֵּיהּ כְּדֵי מַעֲפוֹרֶת. אֵינִי, וְהָאָמַר רַב הוּנָא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא שִׁייֵּר בָּהּ כְּדֵי מַעֲפוֹרֶת. אֲבָל שִׁייֵּר בָּהּ כְּדֵי מַעֲפוֹרֶת, חִבּוּר הָוֵי.

מדרבנן

כרים וכסתות דרכין נינהו. דאין עושין אותן אלא מעור רך שיהא נוח לישב עליו: **כסכום.** משפשף צדו זה על צדו זה כדרך המכבס בגדים אוחז הבגד בשתי ידיו ומשפשף: **לא שמיה כיבום.** הילכך נותן עליו מים עד שתכלה שרי בעור ואפילו רך ולקמן פריך אי הכי בגד נמי ביבוס לא [הוי אלא] על ידי כסכוס: **בגד נמי.** יתן עליו מים ואמאי תנא מקנחה בסמרטוט: **זרע פשתן כמים חייב.** כדמפרש ואזיל: **דמיקדח.** צומח במים והויא לה זריעה: **הכי גרסינן** אי הכי חיטי ושערי נמי הנך אית להו רירא אי הכי שלחים נמי התם קעביד לישה: **הנך אית להו רירא.** זרע פשתן במים נפקא רירא מיניה ומדבקי אהדדי: **אי הכי שלחים נמי.** אי משום דמדבקי ברירייהו מחייבין להו בשלחים נמי עורות שאינן עבודין ונתנן במים רירא קנפקא מינייהו: ומשני **התם.** גבי זרע פשתן כי מדבקת ברירא דנפקי מינייהו הוי תולדות לישה אבל שלחים לא שייכא בדיבוקא דידהו ענין לישה: **אמר ליה רב פפא.** לאחר שישב לו המתורגמן: **הדר אוקי.** באותה שעה חזר ואמר למתורגמן עמוד והשמע לרבים שאני חוזר בי ממה שדרשתי: **וכלי חרס.** בתר כיבוס כתיב: **והאיבא.** אכתי חומר בחטאת שהרי יש בהן דמן נכנס לפנים מה שאין בשאר קדשים: **ומשני** בחטאות החיצונות קאמרינן: ופרכינן **בחטאות החיצונות נמי איבא שאם נכנס דמה לפנים פסולה.** כדכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא: ומשני **כרבי עקיבא.** סבירא ליה לתנא דידן: **דאמר כל דמים כו'.** בכל הזבחים שנתערבו (לעיל דף פא:): **והאיבא שכן טעונה ארבע מתנות.** מפוסקות ושאר קדשים שתי מתנות שהן ארבע ואין בהן אלא פיסוק שתי מתנות: **כר' ישמעאל.** דאמר באיזהו מקומן (לעיל דף נג:) כל הדמים טעונין פיסוק ארבע מתנות לב' קרנות: **ופרכינן** לר' ישמעאל איבא חומר בחטאת שהוא טעון ארבע קרנות: **וליטעמיך טובא איבא.** שהרי חטאת טעונה קרן ושאר דמים ניתנין למטה מן החוט ואיבא שטעונה אצבע ושאר דמים נזרקין מן הכלי מרחוק למזבח וטעונה חודה של קרן מה שאין כן בשאר דמים: **מתני' בגד.** שניתז עליו דם חטאת ויצא חוץ לקלעים: **נכנס.** לעזרה ומכבסו במקום קדוש: **נטמא** חוץ לקלעים. לאחר שיצא ואי אפשר להכניס טומאה לעזרה: **קורעו.** וטהור מטומאה ומותר להכניסו ונכנס ומכבסו במקום קדוש: **נוקבו.** לטהרו מטומאתו: **פוחתו.** דכלי מתכות אינו טהור בנקב כל דהו אלא בנקב גדול: **גמ' בגד אמר רחמנא.** שיהא שם בגד עליו בשעת כיבוסו: **דמשייר ביה.** שלא יבדיל את הקרע על פני כולו לחלוק את הבגד לשנים אלא משייר בו כדי רוחב סודר דמטומאתו טהור הואיל ונקרע רובו וכיון ששייר בו כדי מעפורת ראוי לחברו ושמו עליו ובגד קרינן ביה: **והאמר רב הונא.** בפרק העור והרוטב (חולין דף קכג:) לא שנו דטלית טמאה שהתחיל בה לקורעו כיון שנקרע רובה טהורה אלא שלא שייר באותה מיעוט כדי מעפורת: **אבל שייר בה כדי מעפורת חיבור הוי.** ועדיין הוא בטומאתו:

מדרבנן

מדרבנן. גזירה דילמא לא אתיא למיקרע רובה אבל מדאורייתא טהורה ומותר להכניסה משום מצות ביבוס: נראה בעיני שחסר מן הספרים דגבי כלי חרס לא שייך לשנויי דמרצף ליה מרצף והאי שינויא גבי כלי נחשת הוא והכי פריך פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא בשעת מריקה ושטיפה: ומשני **דרצף ליה מרצף**. אחר שפוחתו מכין עליו בקורנס ומחברו וחזר שם כלי עליו וגבי כלי חרס איכא למימר דניקבו דמתניתין במוציא משקה ליטהר ועדיין כלי הוא לקבל זיתים במס' שבת בפרק המצניע (דף צה:): **מעיל**. של בגדי כהונה שניתז עליו דם חטאת ויצא חוץ לקלעים ונטמא מכניס מקום הדם לפנים: **בפחות משלש על שלש**. שאינו מכניס שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי אפשר לקורעו ולהכניסו משום שנאמר לא יקרע: **העבים**. בגד עב: **והרכין**. פלטר"א שאינו ארוג: **אין בהן משום שלש על שלש**. דלאו ללבישה חזו ולאו לתקן בהן חלוק אלא לישב עליו וצריך שלשה על שלשה ומעיל עב הוא כדקי"ל בסדר יומא (דף עא:) חוטן כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש יכניס: **אגב אבוהון**. כשהוא מחובר בבגד חשוב ג' על ג' דידיה: **והא בעי**. דם חטאת שבעה סממנים השנויין במס' נדה (דף סא:) לענין כתמים רוק תפל ומי רגלים ונתר וברורית ואהל וקמוניא ואשלג והיכי מעיילינן מי רגלים לעזרה ואמתני' קפריך: **ומראות נגעים**. שהזקיק הכתוב נגעי בגדים לביבוס דכתיב וכבסו את אשר בו הנגע: **ותניא**. בפיטום הקטרת [כריתות ו.] שאין מכניסין מי רגלים למקדש:

מְדְּרַבָּנָן הוּא: כְּלִי חֶרֶס שֶׁיָּצָא כוּ': ׳כְּלִי׳ אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא כְּלִי הוּא. שֶׁנִּיקַּב בְּשׁוֹרֶשׁ קָטָן: כְּלִי נְחֹשֶׁת [כוּ'] פּוֹחֲתוֹ [וְכוּ']: וְהָא, לָאו כְּלִי הוּא. דְּרָצִיף מְרַצֵּיף (הוּא). אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, מְעִיל שֶׁנִּיטְמָא, מַכְנִיסוֹ בְּפָחוֹת מִשָּׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, וּמְכַבְּסוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר ׳לֹא יִקָּרֵעַ׳. מוֹתִיב רַב אָדָא בַּר אַהֲבָה, הָעָבִין וְהָרַכִּים, אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ. אַגַּב אֲבִיהֶן, חֲשִׁיבִי. וְהָא בָּעֵי שִׁבְעָה סַמְמָנִין, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, דַּם חַטָּאת וּמַרְאוֹת נְגָעִים, צְרִיכִין שִׁבְעָה סַמְמָנִין. וְתַנְיָא, אֵלּוּ שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם לַמִּקְדָּשׁ.

וכי

מ"מ י"ל דטלית ובגד דשמעתין שאני שהם כלי ושם כלי עליהן וכשנקרעו ביון דאזיל שם כלי מיניידו טהרו לגמרי אבל בבהמה המקשה (חולין דף עב:) מיירי בחתיכת בגד דעלמא ואין שם כלי עליו ולא טהר ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ובפ' העור והרוטב (שם דף קכג:) פי' בקונטרס דהההיא דאבל טמא מגע מדרס כשהיה בו ב' טומאות מדרס החמורה ומגע זב ואהני החלוקה לבטל המדרס דתו לא חזו ליה ופשא ליה טומאת מגע דחזיא לשלש אצבעות אבל בהעור והרוטב (שם) מיירי דליכא אלא חדא טומאה או מגע זב בלא הכבדה או מגע שרץ ונבלה וחד שמה הוי וכולה טומאה דשלשה על שלשה היא וקריעה מהניא לבטולי שמה מינה ותו לא פש עלה מידי ואין זו שום סברא לחלק בין טומאה אחת לשתי טומאות דבין שנשאר בטלית שלש על שלש שזהו שיעור טומאת מגע היאך יהיה טהור ובתחילת הסוגיא פי' שם בקונטרס טלית שהתחיל בה לקורעה ולבטלה מתורת טלית מאחר שאין ראוי למלאכה ראשונה ואין שמה עליה מיטהרת אע"פ שיש בשירים שלש על שלש ועדיין ראויין לקבל טומאה טהרו מטומאתן ראשונה דומיא דכלי חרס דשבירתו מטהרתו ושבריו מקבלין טומאה כדאמר באלו טריפות (שם דף נד:) הן וקרקרותיהן ואין (זו) משם ראיה דהתם מיירי בשייחד השבריס אח"כ אבל בלא ייחוד לא בדפרישית שם ונראה לפרש דקריעה דבגד וטלית מיירי תרוייהו בשקורע קרעים הרבה ואין בכל אחד רוחב שלשה ולהכי קאמר טהורה לגמרי אע"ג שעדיין כל הקריעות מחוברין בסופן לאו חיבור הוא כיון שכל קרע וקרע שקרע עד רובה של טלית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופן וכגון שלא שייר בטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שייר הוי טמא מדרבנן כדמסקינן הכא וזהו תימה מ"ש דלעניין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשייר בה כדי מעפורת ולגבי חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא [כו' נוקבו כו'] [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בכדי שורש קטן והשתא א"כ לאו כלי הוא שהרי מיטהר מטומאתו ונראה לפרש כיון שמועיל לו ייחוד לאותו בגד ששייר בו כדי מעפורת שלא הבדיל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיחדו לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהבא חשיב הוא כלי ובגד לעניין דם חטאת כיון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרציף ליה מרציף אין לפרש כמו רצפינהו מרציף דפ"ק דשבת (דף טז:) פי' שיתקן הפחיתה שמכה עליו בקורנוס ומחברו וחזר שם כלי עליו דא"כ בגד נמי לישני הכי שחזר ותפרו לאחר שקרעו אלא ע"כ הוא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורציף ליה היינו שהופך צד פנים לצד חוץ וצד חוץ לצד פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומיטהר בכך מטומאתו וקצת תימה מה שייך באותו שיעור דשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בסוף המצניע (שבת דף צה:) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו בזיתים אבל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככוסס משקין ובקונטרס פירש דשורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבתו ליטהר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בסוף המצניע (שם דף צה:) דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפליגי לענין הכשר זרעים דלענין טומאה משנה היא במסכת כלים (פ"ג) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין כככוס משקה ומיהו גם לאותו פי' קשה דמתני' היא במס' עוקצין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פתיל פליגי ליחשב פתח בסתם כלים אבל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקין שהרי מבשלין בו חטאת ויש בו מרק ולכך שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי להא דגרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לכך ולכך מטילין אותו לחומרא כזיתים היינו בשעה שמניחים בו משקין אין מניחין בו אוכלין וכשמניחין בו אוכלין אין מניחין בו משקין אלא שמניחין בו אוכלין בפני עצמן ומשקין בפני עצמן אבל הכא בקדירה שמבשלין בה בשר העשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורה ככונס משקה משום דאכתי ראוי לבשל בה שיכול להניח בשר כנגד הנקב וגם המרק שהאור מעמיד המרק שלא יצא לכך שיעורה בשורש קטן והאי דלא קאמר בסוף המצניע (שבת דף צה:) שש מדות בכלי חרס משום דמדה זו של שורש קטן קחשיב (זה) לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא תנן במס' כלים (בפ"ג מ"ב) האילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור זיתים דבעינן מדרבנן הוה ניחא כדקאמר גבי בגד אבל מדאורייתא אם ניקב בשורש קטן טהורה:

מעיל שנטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומכבסו. בסוף כירה (שבת דף מז.) גבי בגד עניים לעניים משמע מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ביד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דתנן (כלים פרק כז מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא בעניים אבל בעשירים בעי שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אדא מההיא דעבין והרכין והשתא למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא בפ' במה מדליקין (שבת דף כו:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליג בין עניים לעשירים לא בקרא ולא בשמעתא ואומר ר"ת דלעניין טומאת מת ושרץ אין חילוק בין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דבעי שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס בייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואפילו ייחד בטלה דעתו ועוד הביא ר"ת ראיה דבטומאת מדרס הוא דמפלגי בין עניים לעשירים דבמס' כלים (פרק כז מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין בעשירים איירי דאי בעניים הא תנן בפ' (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין בהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משניות שכ' בהן אע"פ שאין בהן שלש על שלש ודומה שהוא טעות סופר: **מכניסו** פחות משלש. אפילו למאן דאמר ברייש כל הפסולין (לעיל דף לב:) ביאה במקצת שמה ביאה שאני בגד הואיל ויכול לחותכו לא חשיב כאילו נבנס כולו: **והא** בעי שבעה סממנין. פי' בקונטרס דאמתניתין פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלריש לקיש דוקא פריך דאיירי בבגדי כהונה בהדיא אבל מתני' איכא לאוקומה בבגדי הדיוט שיכול להעביר ולכבס ע"י צפון אבל מעיל דבהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י צפון משום דאמרינן במסכת נדה (דף סב.) דאפילו צבעא נמי מעבר מיהו אמילתא דרבה בר אבוה גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעים צריכין ז' סממנין [נמי] הוה מצי לאקשויי הא אין מכניסין מי רגלים למקדש:

עירה לתוכו רותח מנין ת"ל אשר תבושל בו ישבר. מכאן מדקדק ר"ת דעירוי ככלי ראשון מדהשיב במבושל ונראה דאדרבה קשה מכאן דהא קרי ליה בסמוך בלוע בלא בישול מיהו י"ל דחשיב ליה בלוע בלא בישול לפי שאינו מתבשל מחמת הכלי דבכלי אחר נתבשל ורבינו שמואל היה מדקדק דעירוי ככלי שני מהא דתנן בפרק כירה (שבת דף מב:) האילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין דמשמע הא לערות מהם על התבלין שרי ועוד היה מדקדק מהא דקי"ל כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא כוותיה בפ' ביצד צולין (פסחים דף עו.) והיה מתיר מתוך כך לערות רותחין מכלי ראשון על התרנגולת כדי למולגה ור"ת אומר דאדרבה דוק מסיפא אבל נותן לתוך הקערה הא לערות מאילפס על התבלין אסור ועוד לדבריו קשה ההיא משנה למ"ד עילאה גבר אלא איידי דתנא רישא המיחם שפינהו לא יתן לתוכו מים אבל נותן לתוך הכוס תנא סיפא נמי האילפס והקדירה לא יתן לתוכן (מים) [ותבלין] אבל נותן לתוך הקערה ובירושלמי משמע דעירוי ככלי ראשון דאמרינן עלה בגמ' מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה רבי יונה אומר עירוי ככלי ראשון חיישיה דר' יונה מן הדא וכל כלי חרס אשר תבושל בו ישבר אין לי אלא שבישל בו עירה לתוכו רותח מניין ת"ל ואשר תבושל בו ישבר מ"מ (וכה אמר הכין) א"ר יוסי תמן כלי חרס בולע תבלין אינו מבשל פירוש כלי חרס בולע טפי משאר כלים איתיב רבי יוסי בר' בון והתני אף בכלי נחשת כן אית לך למימר כלי נחשת בולע פי' וכי בלע יותר משאר כלים בתמיה השתא מדמי התם כמו שבולע על ידי עירוי כמו כן מבשל ע"י עירוי ש"מ מיתניא כוותיה דרבי יונה אלמא הילכתא כוותיה ואע"ג דקי"ל כוותיה דשמואל דאמר תתאה גבר מודה שמואל דמבשל כדי קליפה דהא ברייתא דמסייע ליה קתני חם לתוך צונן מדיח ופריך הש"ס אדמיקר ליה בלע פירוש קודם שיצטנן חום שלמעלה נבלע ממנו מקצת בתחתון ומשני אימא חם לתוך צונן קולף ועוד מייתי ר"ת ראיה מהא דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לז:) המעיסה ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין החליטה ב"ש מחייבין ובית הלל פוטרין איזו היא המעיסה ואיזו היא החליטה המעיסה קמח על גבי מוגלשין פריש מוגלשין מים רותחין ופריך מ"ש המעיסה ומאי שנא החליטה ומשני תברא מי ששנה זו לא שנה זו אלמא מאן דפטר מחלה בקמח על גבי מוגלשין משום דלאו לחם הוא כיון שנילוש ברותחין פטר נמי במוגלשין ששפכן על גבי קמח אע"פ שנשפכו לכלי שני אלמא עירוי ככלי ראשון מיהו קשה היכי פטר הא אינו מבשל אלא כדי קליפה לשמואל דאמר תתאה גבר דקי"ל כוותיה וי"ל דמיירי כגון דליכא אלא כדי חיוב חלה מצומצם או מעט יותר דבתר קליפה אין נשאר כשיעור חלה ועוד מביא ר"ת ראיה מהא דאמר בשילהי ע"ז (דף עד:) נעוה ארתחו אלמא עירוי ככלי ראשון דאין יכול להכשירו אלא בעירוי ועוד יש לדקדק דמיירי בעירוי מדתניא התם רבי יוסי אומר הרוצה לטהרן מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים והחלטה אינו אלא עירוי כדמפרש בפסחים (דף לז:) מוגלשין ע"ג קמח מיהו אין ראיה משם לשאר דברים דבכמה דברים מיקל ביין נסך שאין מיקל בשאר איסורין דחולטן במי זיתים משמע אפילו צונן כמו חלטי לה בחלא דכל הבשר (חולין דף קיא.) גבי כבדא וכן עירוי שלשה ימים מעת לעת וניגוב והנחה מגת לגת שכל אלו העניינים לא מהני בשאר איסורים וטעמא משום דביין נסך אין איסור רותח בלל אלא שהחמירו בו להרתיחו ואף ר"ת התיר לשפוך רותחין לתוך החבית שהיה בה יין נסך ולהפכם מצד זה לצד זה בתוך החבית אע"פ שכבר היו בכלי שני מיד כששופכן בחבית ולא נפלו על כל צידי החבית אלא מכלי שני שהופכן מצד זה לצד זה ואפילו עירוי מכלי ראשון ליכא ומ"מ עירוי הוא ככלי ראשון לענין שאר איסורין כמה שהוכחתי ומה שכתב בסדר של פסח המתחיל אדיר דר מתוחים הכנת קערות ומיליהם בכלי שני שימושיהם כשופכין מסיר בהן כך שופכין רותחין עליהן אומר ר"ת דליתיה דכל כלים שבעולם מהניא שפיכת רותחין

הכי גרסי' וכי תימא דמיבלע להו בהדי שבעה סממנין ומעבר להו לבולהו כחד: **שלא כסדרן.** כסדר שהן שנויין במשנה זה אחר זה כסדר העברתן: **צריך לכסכס.** צריך לשפשף הכתם שלשה פעמים בכל אחד והכי אמרינן בנדה: **מתני' ר"ש אומר קדשים קלים כו'.** ובגמ' מפרש טעמא ואם תאמר הרי הבלוע נעשה נותר ופולטו בהיתר לאחר זמן מודי רבי שמעון דבעי הגעלה ברותחין ומתורת מריקה ושטיפה הוא דממעיט ליה כדמתרצינן בגמ' גבי תרומה לא נצרכה לכדאמר מר במים ולא ביין במים ולא במזוג הא אפי' ביין ואפי' במזוג: **גמ'** ה"ג בתורת כהנים עירה לתוכו רותח מניין ת"ל **אשר בו ישבר.** מדסמיך ישבר אצל בו ולא כתב אם בכלי חרס תבושל ישבר למידרש אם נבלע בו מ"מ ישבר: **תלאו.** לשפוד של חטאת לצלותו באויר תנור דנתבשל בו אבל לא נבלע בו כלום: **מהו.** מי הוי צריך תנור שבירה או לא: **ואחד שעירה לתוכו.** אלמא אחדא קפיד דהא עירה לתוכו בלוע איכא בישול ליכא: **בלוע בלא בישול לא מיבעיא לן.** דכיון דהוי נותר והתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ובעי שבירה: **של מתכת היה.** קס"ד מפני שצולין בו שפודי חטאת שלא יטען שבירה: **בישול וכלוע.** שמן המנחה: **מחו ביה מחייה.** מין טיגון הוא שעושין מלחם וטשטש התנור באליה ואופין את הלחם אחר שטחוהו ובמס' שבת (דף קיט.) נמי אמרינן תלתא סאוי טחיי: **לעולם.** ואפילו הסיקוהו ואפו בו דקסבר אינו יוצא מידי דופיו: **מפני הרגל עבירה.** שלא יאכל הפת עם הבשר: **אמאי אמר רב כו'.** הא אית להו תקנתא בהיסק: **מוקים להההיא.** דקתני עד שיוסק התנור בשל מתכת: **כוביא.** רעפים חלולין כמין שפיתת קדירה ופעמים שטחין אותו שמן ואופין בו לחם הקרוי טיחיא:

וְכִי תֵּימָא, דְּמִבְלַע לְהוּ בַּהֲדֵי שִׁבְעָה סַמְמָנִין, וּמְעַבַּר לְהוּ לְכוּלְּהוּ כְּחַד. וְהָתְנַן, הֶעֱבִירָן שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן, אוֹ שֶׁהֶעֱבִיר שִׁבְעָתָן כְּאֶחָד, לֹא עָשָׂה וְלֹא כְּלוּם. וְכִי תֵּימָא, דְּמִיבְלַע לְהוּ בַּהֲדֵי חַד מִסַּמְמָנִין, וְהָא צָרִיךְ לְכַסְכֵּס שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, תְּנַן. אֶלָּא, דְּמִבְלַע לְהוּ בִּרְוֹק תָּפֵל, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, רוֹק תָּפֵל, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד: משנה אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ, וְאֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ. אֶחָד קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֶחָד קָדָשִׁים קַלִּים, טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, קָדָשִׁים קַלִּים, אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה: גמרא תָּנוּ רַבָּנָן, ״אֲשֶׁר תְּבוּשַּׁל בּוֹ״, אֵין לִי אֶלָּא שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ. עֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ, מְנַיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר ״(וְ)אֲשֶׁר (תְּבוּשַּׁל) בּוֹ יִשָּׁבֵר״. בָּעֵי רָמִי בַּר חָמָא, תְּלָאוֹ בַּאֲוִיר תַּנּוּר, מַהוּ. אֲבִישׁוּל וּבִילּוּעַ, הוּא דְּקָפִיד רַחֲמָנָא. אוֹ דִילְמָא, אַבִּישׁוּל בְּלֹא בִּילּוּעַ. אָמַר רָבָא, תָּא שְׁמַע, אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ, וְאֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ. בִּלּוּעַ בְּלֹא בִּישׁוּל, לֹא קָמִיבַּעְיָא לָן. כִּי קָמִיבַּעְיָא לָן, בִּישׁוּל בְּלֹא בִּילּוּעַ. מַאי. תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, תַּנּוּר שֶׁל מִקְדָּשׁ, שֶׁל מַתֶּכֶת הָיָה. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ, בִּישּׁוּל בְּלֹא בִּלּוּעַ, לֹא קָפִיד. נִיעֲבִיד שֶׁל חֶרֶס. כֵּיוָן דְּאִיכָּא שִׁבְרֵי מְנָחוֹת דַּאֲפֵיתָן בַּתַּנּוּר, וְאִיכָּא בִּישּׁוּל וּבִילּוּעַ, עֲבִדִינַן שֶׁל מַתֶּכֶת. הַהוּא תַּנּוּרָא דְּאַטְחוּ בֵּיהּ טִיחַיָּא, אֲמָרָהּ רַבָּה בַּר אַהֲילַי, לְמֵיכָלֵהּ לְרֵיפְתָּא לְעוֹלָם, וַאֲפִילּוּ בְּמֵילְתָא. דִּילְמָא, אָתֵי לְמֵיכְלֵהּ בְּכוּתְחָא. מֵיתִיבִי, אֵין לָשִׁין אֶת הָעִיסָּה בֶּחָלָב, וְאִם לָשׁ, כָּל הַפַּת כּוּלָּהּ אֲסוּרָה, מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵירָה. כֵּיוֹצֵא בּוֹ, אֵין טְשִׁין אֶת הַתַּנּוּר בְּאֵלָיָה. וְאִם טָשׁ, כָּל הַפַּת כּוּלָּהּ אֲסוּרָה, עַד שֶׁיְּסִיק אֶת הַתַּנּוּר. תְּיוּבְתָא דְּרַבָּה בַּר אֲהִילַי, תְּיוּבְתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִינָא לְרַב אַשִׁי, וְכִי מֵאַחַר דְּאִיתְּמַר רַבָּה בַּר אֲהִילַי, אַמַּאי אָמַר רַב, קְדֵירוֹת בַּפֶּסַח, יִשָּׁבְרוּ. אָמַר לֵיהּ, רַב מוֹקֵי לָהּ לְהַהִיא, בְּשֶׁל מַתֶּכֶת. וְאִי בָּעֵית אֵימָא, בְּתַנּוּר שֶׁל חֶרֶס, וְהָא הֶסֵּיקוּ מִבִּפְנִים, וְהָא הֶסֵּיקוּ מִבַּחוּץ. וְנֵעֲבִיד הַפָּקָה מִבִּפְנִים. חָיִס עֲלַיְיהוּ, דְּמִתַּבְּרִי. דִּילְמָא, הַאי כּוּבְיָא, הֶסֵּיקוּ מִבַּחוּץ הוּא, וַאֲסִיר.

אלא

רותחין דעירוי ככלי ראשון וקשה לרבינו שמואל נהי דמהני עירוי רותחין מכלי ראשון לתוך קערות ושאר כלים שדרך לערות בהן היאך יועיל לאותן קערות וכלים שהוכנסו כולן לתוך כלי ראשון ומלואן איסורין מכל צד בכל עובי הכלי לענין שיוכל לחזור ולהכניסן בתוך אילפס וקדירה מרותחין של היתר כיון דקיימא לן בשמואל דאמר תתאה גבר ואינו מבשל אלא כדי קליפה ואם היינו מפרשים דעירוי ככלי ראשון לגמרי ומבשל יותר מכדי קליפה ומאי דאמר שמואל דאינו מבשל אלא בכדי קליפה זה דוקא בשני דברים יבשים שנוגעין זה בזה ואפילו בדבר לח כגון נטף מרוטבו על הסולת שאותו רוטב אינו כמו עירוי שהרי נפסקה אבל עירוי שאין כח הכלי ראשון נפסק מבשל לגמרי לפי זה יתיישב מה שאומר ר"ת דשופכין רותחין עליהן הוא הכשר גמור אפילו לקערות שנותנן בתוך הסיר והאילפס ולא תקשי נמי מה שפירשתי לעיל דמוגלשין על גבי קמח היכי פטור מחלה והלא אינו מבשל אלא כדי קליפה דאיכא למימר דמבשל לגמרי כדפירשתי מיהו ר"ת לא היה סובר כן מדאיצטריך ליה למימר דעירוי אינו מבשל אלא כדי קליפה משום קושיא דתתאה גבר וא"ת הא דתנן בפ' חבית (שבת דף קמה:) כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין [בשבת] חוץ ממליח הישן וקולייס האיספנין ואי עירוי ככלי ראשון אמאי מדיחין וי"ל התם בכלי שני מיירי ואפ' הכי מדיחין אין שורין לא משום דמיחזי כמבשל ולא דמי לתבלין דשרי בפרק כירה (שם מב:) ליתן לתוך הקערה או לתוך התמחוי דעשויין למתק את הקדירה ולא מיחזי כמבשל אי נמי לרבותא נקט מדיחין דאפ' הדחה אסור במליח ישן וקולייס האיספנין: **ואם** טש כל הפת כולה אסורה. וא"ת מאי שנא מהא דאמרינן בפ' כל הבשר (חולין קיא:) דגים שעלו בקערה מותר לאוכלם בכותח דנותן טעם בר נותן טעם מותר ובשם רש"י פירש ה"ר יהודה חתנו דדוקא עלו שרו הא נתבשלו אסור ובא מעשה לפניו בביצים שנתבשלו בקדירה שבשלו בה חלב ואסר לעשות מולייתא על גבי בשר ואין להביא ראיה לדבריו מקדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם (לקמן ע"ב) דהתם לאו נותן טעם בר נותן טעם הוא שהטעם שני באיסור אבל כאן הטעם שני בהיתר וקודם שיבא לידי איסור נתבטל הטעם בדגים לפי שהוא שני אבל יש לדקדק מצנון שחתכו בסכין של בשר דאסור לאוכלו בכותח (חולין דף קיא:) דאגב חורפיה בלע טפי וחשיב כחד טעמא ולא גרע נתבשל מצנון מיהו לפי לשון אחר שפירש שם בקונטרס היינו טעמא שיש חילוק בין קערה לסכין דסתם קערה מקנחין אותה משומן הקרוש עליה משום מיאוס אבל סכין טעמא שהשומן קרוש עליו ואינו ניכר כשחותך הוי כצונן טעם הבא מן הממש ולפי זה אין ראיה מצנון שחתכו בסכין והך דתנור שטשו באליה נמי מפרש ר"ת דאי אפשר לו לתנור להתקנח יפה ונדבק בו השמנונית והוי בעין עד שיוסק ומיהו יש לדקדק דאפ' נתבשלו שרי מהא דאמר לקמן (דף צז.) דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומותר לבשל האידנא שלמים בקדירה שבישל בה שלמים אתמול ולא אמרינן דקממעט באכילת שלמים דהאידנא דטעם שני הוא ונתבטל קודם שיבוא לידי איסור ואפ' למ"ד דשאני התם שהוא טעם שלישי שיש מים בקדירה שמבשלים בה שלמים מטעם זה נמי יהו מותרין הביצים שנתבשלו בקדירה החולבת לעשות מהם מולייתא בבשר שבתוך המים נתבשלו ועוד דגבי שפוד ואסכלא מייתי בסוף ע"ז (דף עו.) ההיא דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומיהו על כרחין אין זו ראיה דלענין חטאת אין שייך לומר כן דבסוף ע"ז (שם) קשרי לבשל חטאת והדר שלמים והרי ממעט באבילתן דמיתסרי לזרים לנשים ולעבדים ואין נאבלין אלא ליום ולילה גם מיפסלי ביוצא בחטאת ואין שייך כאן להתיר מכח נותן טעם בר נותן טעם כי אם היכא שיש שני נותני טעם של היתר אבל האחד של איסור לא דהוי כמו קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב תרומה לא יבשל בה חולין ועל כרחין יש לומר שם משום דמין במינו דאורייתא ברובא בטל ובכלי המקדש ברגל אוקמיה אדאורייתא ואע"ג דאסרי לקמן (דף צז.) רקיק שנגע ברקיק וחתיכה בחתיכה גבי כלים אקילו רבנן טפי ותימה אי נתבשלו נמי מותר אמאי אמרו רבנן מזמן אבילה של ראשון טעון מריקה ושטיפה לגבי שלמים דאתמול ושלמים דהאידנא דשניהם היתר דאין סברא לומר גזירת הכתוב היא בדבר שמותר גמור בחולין אפ' מדרבנן. ברו"ך:

אלא קדירות של מקדש אמאי ישברו. תימה מאי קשיא ליה הא טעמא דשבירה לאו משום בליעה הויא אלא גזירת הכתוב אי סבירא ליה דתלאו באויר תנור טעון שבירה אע"ג דליכא אלא בישול בלא בלוע ור"ת היה אומר דכשהוסקו נעשו ככלים חדשים תדע דאמרינן בכולה הש"ס (פסחים ל: ע"ז לג:) התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ואמאי הרי יוצא מידי דופיו ע"י החזרת כבשן אלא ודאי כשהוסקו נעשו ככלים חדשים וחשיבי כלים אחרים דפנים חדשות באו לכאן ואע"ג [דלגבי] טומאה כלי חרס טעון שבירה ואמרינן (כלים פ"ה מ"ז) תנור חולקו לשלשה כדכתיב תנור וכירים יותץ ולא אמרינן אמאי יותץ והלא כשמסיקו לאפות בו זו היא טהרתו דחשיב ככלי אחר וכן תנור שהסיקו בקליפי ערלה דאמרינן (פסחים דף כו:) חדש יותץ אמאי לא דמי כלי חרס לתנור דכיון דתנור תשמישו ע"י היסק לא חשיב פנים חדשות ושמא אף בתנור אם היה מסיקו בפנים ובחוץ בעין תחילת עשייתו כשהיוצר עושהו נותנו בכבשן אפשר שזה היה מועיל מיהו קשה מהא דאמרי' בסוטה פרק היה מביא (דף טו:) גבי פיילי של חרס חדשה (וגבי כלי חרס של מצורע) אמר רבא לא שנו אלא שלא נתאכמו אבל נתאכמו פסולין מ"ט דומיא דמים מה מים שלא נשתנו אף כלי שלא נשתנה בעי רבא נתאכמו והחזירן לכבשן ונתלבנו מהו מי אמרינן כיון דאידחו אידחו או דלמא כיון דהדור הדור ולא פשיט מינה מידי ומאי תיבעי ליה הא אמרינן פנים חדשות באו לכאן וככלי חרס [חדש] דמי ושפיר הוי האי כלי דומיא דמים שלא נשתנו ועוד קשה הא אפ' בחולין קי"ל פסחים (דף ל:) התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם מנא לן דמחטאת ליכא למילף דהתם גזירת הכתוב כדפירש אם תמצא לומר דבישול בלא בלוע טעון שבירה ונראה לפרש דמאחר שהתיר הכתוב כלי נחשת במריקה ושטיפה ובכלי חרס לא התיר ש"מ דטעם משום בליעה הוא דזה יוצא מידי דופיו וזה אינו יוצא מידי דופיו ובישול בלא בלוע טעון שבירה בזה סברא לומר לפי שהחמיר בו הכתוב לחושבו כבלוע ודוקא בהגעלה אינו יוצא מידי דופיו אבל בהחזרת כבשונות יוצא וא"ת למה הצריך הכתוב שבירה דלא שייך למימר על הכתוב דלמא חייס ולא שאין עושין כבשונות בירושלים ויש לומר חידוש הוא שהתירו הכתוב בשבירה דהוה אמינא דלא מהניא שבירה כיון דעדיין טעם חטאת בחרס דצריך שיהא הטעם בטל מן העולם כמו בכלי נחשת שעשו בו מריקה ושטיפה אבל הא פשיטא דכ"ש החזרת כבשונות דמהניא טפי ולא כספרים דגרסי הכא קדירות של מקדש אמאי אמר רחמנא ישברו ליהדרו לכבשונות דמשמע דפריך אקרא מדקאמר אמאי אמר רחמנא:

הכי גרסינן כיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפייתן בתנור וקדושתן בתנור. תימה דשבק מנחת מאפה דכתיב בה תנור בהדיא (ויקרא ב) וכי תימא משום דר"ש לא בעי הקדש בתנור כדדריש בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות סג.) מדכתיב תנור תנור ב' פעמים אלא שיהא הקדישן לשם תנור א"כ שתי הלחם ולחם הפנים נמי ר"ש לא מפליג כדמוכח התם ודייק לה מדתנן בפרק שתי הלחם (שם צה:) ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבי פאגי ויש לומר דלא נקט מנחת מאפה משום דהיא גופה לא ידעינן לרבנן דר"ש אלא משתי הלחם ולחם הפנימית שהן גמרא כדאמר בריש שתי הלחם (שם צו.) דרבי יהודה ור"ש בגמרא פליגי:

אֶלָּא קְדֵירוֹת שֶׁל מִקְדָּשׁ, אַמַּאי (אמר רחמנא) יִשָּׁבְרוּ, נַהֲדְרִינְהוּ לַכִּבְשׁוֹנוֹת. אָמַר רַבִּי זֵירָא, לְפִי שֶׁאֵין עוֹשִׂין כִּבְשׁוֹנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם. אָמַר אַבַּיֵי, וְכִי עוֹשִׂין אַשִּׁפָּתוֹת בָּעֲזָרָה. אִישְׁתְּמִיטָתֵיהּ, הָא דְּתָנֵי שְׁמַעְיָה בְּקַנְקַלְּבוֹ, שִׁבְרֵי כְּלֵי חֶרֶס, נִבְלָעִין בְּמִקּוֹמָן. אֶלָּא, הָא דְּאָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, תַּנּוּר שֶׁל מִקְדָּשׁ, שֶׁל מַתֶּכֶת הָיָה, נַעֲבִיד דְּחֶרֶס, דְּהֶסֵּיקוֹ מִבִּפְנִים הוּא. דְּכֵיוָן דְּאֵיפָּא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, דַּאֲפָיְיתָן בַּתַּנּוּר וּקְדוּשָּׁתָן בַּתַּנּוּר, הָוָה לֵיהּ כְּלִי שָׁרֵת, וּכְלִי שָׁרֵת דְּחֶרֶס, לֹא עָבְדִינַן. ואפילו

בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי או אינו טעון. תימה מאי קמבעיא ליה ומאי ס"ד דרב יצחק אי בשמקצת כלי על האש שמבשל בו [חם] ושאר הכלי צונן קמבעיא ליה אם כן מאי קאמר בישול מפעפע הא לא מפעפע בכוליה כלי ואי בשכל הכלי חם פשיטא דמפעפע בכוליה ובעי מריקה ושטיפה ואי קמבעיא ליה אי מפעפע בכוליה כלי או לא אם כן בשאר איסורים נמי תיבעי ליה:

חומר במריקה ושטיפה כו'. תימה אמאי לא קאמר שהמריקה ושטיפה היא לאחר זריקה מה שאין כן בהזאה וי"ל דלא חשיב חומרא אלא מה שלפני זריקה קודם כפרה שתלוי בעבודת הדם:

מדאיצטריך אותה למעוטי תרומה כו'. דמקדש קדשים הוה כמעטינא קדשים קלים וכל שכן תרומה הלכך דרשינן אותה למעוטי תרומה דוקא ודאי דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות: **לא** צריכא מדאמר מר מריקה ושטיפה בצונן. אחר הגעלה הא אפי' בחמין פירוש תרומה סגי בהגעלה ולא בעיא מריקה ושטיפה בצונן ופריך הניחא למאן דאמר מריקה ושטיפה בצונן פירוש אחר הגעלה אלא למ"ד מריקה בחמין ושטיפה בצונן דמריקה היינו הגעלה מאי איכא למימר ומשני שטיפה יתירתא דצריך לעשות בקדשים שטיפה יתירתא אחר הגעלה משא"כ בתרומה ויש ללמוד מכאן דכלים האסורין כשמגעילן אין צריך לשוטפן בצונן אחרי כן אף על פי שנהגין עתה לעשות כן:

השפוד

וַאֲפִילּוּ רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, לֹא קָאָמַר אֶלָּא דְּעֵין. אֲבָל דְּחֵרֶס, לֹא. רַב יִצְחָק בַּר יְהוּדָה, הֲוָה רָגִיל קַמֵּיהּ דְּרַבִּי בַּר חָמָא, שַׁבְקֵיהּ וַאֲזַיל לְרַב שֵׁשֶׁת. יוֹמָא חַד, פְּגַע בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אַלְקְפְטָא נַקְטָן, רֵיחָא אָתֵי לָהּ לַיָּדָךְ, מְשׁוּם דַּאֲזַלְתְּ לָךְ לְקַמֵּיהּ דְּרַב שֵׁשֶׁת, הֲוֵית לָךְ כִּי רַב שֵׁשֶׁת. אָמַר לֵיהּ, לָאו מְשׁוּם הָכִי. מַר, כִּי בָּעֵינָא מִילְּתָא, פָּשִׁיט לִי מִסְּבָרָא. כִּי מַשְׁכַּחְנָא מַתְנִיתָא, פָּרְכָא לָהּ רַב שֵׁשֶׁת. כִּי בָּעֵינָא מִילְּתָא מִינַּיהּ, פָּשִׁיט לִי מִמַּתְנִיתָא. דְּכִי נָמֵי מַשְׁכַּחְנָא מַתְנִיתָא וּפָרְכָא, מַתְנִיתָא וּמַתְנִיתָא הִיא. אָמַר לֵיהּ, בְּעֵי מִינַּאי מִילְּתָא, דְּאֵיפְּשִׁיט לָךְ כִּי מַתְנִיתָא. בְּעָא מִינֵּיהּ, בִּישֵּׁל בְּמִקְצָת כְּלִי, טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, אוֹ אֵין טָעוּן. אָמַר לֵיהּ, אֵינוֹ טָעוּן, מִידֵּי דַּהֲוָה אַהֲזָאָה. וְהָא, לֹא תָּנָא הָכִי. אָמַר לֵיהּ, מִסְתַּבְּרָא בְּבֶגֶד. מָה בֶּגֶד, אֵינוֹ טָעוּן כִּיבּוּס אֶלָּא מְקוֹם הַדָּם. אַף כְּלִי, אֵינוֹ טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה אֶלָּא בְּמָקוֹם בִּישּׁוּל. אָמַר לֵיהּ, מִי דָּמֵי. דָּם לֹא מְפַעְפֵּעַ, בִּישּׁוּל מְפַעְפֵּעַ. וְעוֹד, תַּנְיָא, חוֹמֶר בְּהַזָּאָה מִמְּרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וְחוֹמֶר בִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה מִבְּהַזָּאָה. חוֹמֶר בְּהַזָּאָה, שֶׁהַזָּאָה יֶשְׁנָהּ בַּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת וּבַחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, וְיֶשְׁנָהּ לִפְנֵי זְרִיקָה. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. חוֹמֶר בִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, שֶׁהַמְּרִיקָה וּשְׁטִיפָה נוֹהֶגֶת בֵּין בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, בֵּין בְּקָדָשִׁים קַלִּים. בִּישֵּׁל בְּמִקְצָת הַכְּלִי, טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה כָּל הַכְּלִי. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַזָּאָה. אָמַר לֵיהּ, אִי תַּנְיָא, תַּנְיָא. וְטַעֲמָא מַאי. אָמַר קְרָא 'וְאִם בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בּוּשָּׁלָה', וַאֲפִילּוּ בְּמִקְצָת כְּלִי: אֶחָד קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְכוּ': תָּנוּ רַבָּנָן, 'חַטָּאת', אֵין לִי אֶלָּא חַטָּאת. כָּל הַקָּדָשִׁים, מִנַּיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר 'קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא'. יָכוֹל, שֶׁאֲנִי מַרְבֶּה אֶת הַתְּרוּמָה. תַּלְמוּד לוֹמַר, 'אוֹתָהּ' פְּרָט לִתְרוּמָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. קָדָשִׁים קַלִּים, אֵינָן טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, דִּכְתִיב 'קֹדֶשׁ קָדָשִׁים'. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אִין. קָדָשִׁים קַלִּים, לֹא. מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה, מִדְּאִיצְטְרִיךְ 'אוֹתָהּ' לְמַעוּטֵי תְּרוּמָה, מִכְּלָל דְּקָדָשִׁים קַלִּים טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר לָךְ, 'אוֹתָהּ', כִּדְאָמְרִינַן. וּתְרוּמָה, לֹא בָּעֲיָא שְׁטִיפָה וּמְרִיקָה. וְהָתַנְיָא, קְדֵרָה שֶׁבִּישֵּׁל בָּהּ בָּשָׂר, לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ חָלָב. וְאִם בִּישֵּׁל, בְּנוֹתֵן טַעַם. תְּרוּמָה, לֹא יְבַשֵּׁל בָּהּ חוּלִין. וְאִם בִּישֵּׁל, בְּנוֹתֵן טַעַם. אָמַר אַבָּיֵי, לֹא צְרִיכָא אֶלָּא לְדָאֲמַר מַר, בִּישֵּׁל בְּמִקְצָת כְּלִי, טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה כָּל הַכְּלִי. הָא תְּרוּמָה, לֹא צָרִיךְ אֶלָּא מָקוֹם בִּישּׁוּל. רָבָא אָמַר, לֹא צְרִיכָא אֶלָּא לְדָאֲמַר מַר, 'בַּמַּיִם', וְלֹא בְּיַיִן. 'בַּמַּיִם', וְלֹא בְּמָזוֹג. הָא, אֲפִילּוּ בְּיַיִן וַאֲפִילּוּ בְּמָזוֹג. רַבָּה בַּר עוּלָּא אָמַר, לֹא צְרִיכָא אֶלָּא לְדָאֲמַר מַר, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, בְּצוֹנֵן. הָא, אֲפִילּוּ בְּחַמִּין. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. שְׁטִיפָה יְתֵירְתָא. בְּעָא מִינֵּיהּ, בִּישֵּׁל בְּמִקְצָת כְּלִי, טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה כָּל הַכְּלִי. הָא תְּרוּמָה, לֹא צָרִיךְ אֶלָּא מָקוֹם בִּישּׁוּל. רָבָא אָמַר, לֹא צְרִיכָא אֶלָּא לְדָאֲמַר מַר, 'בַּמַּיִם', וְלֹא בְּיַיִן. 'בַּמַּיִם', וְלֹא בְּמָזוֹג. הָא, אֲפִילּוּ בְּיַיִן וַאֲפִילּוּ בְּמָזוֹג. רַבָּה בַּר עוּלָּא אָמַר, לֹא צְרִיכָא אֶלָּא לְדָאֲמַר מַר, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן. הָא, אֲפִילּוּ בְּחַמִּין. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. **מִשְׁנָה** רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, בִּישֵּׁל מִתְּחִילַּת הָרֶגֶל, יְבַשֵּׁל בּוֹ כָּל הָרֶגֶל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, עַד זְמַן אֲכִילָה. 'מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה', 'מְרִיקָה' כִּמְרִיקַת הַכּוֹס, וּ'שְׁטִיפָה' כִּשְׁטִיפַת הַכּוֹס. מְרִיקָה [בְּחַמִּין], וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן.

השפוד

ואפי' לרבי יוסי כו'. במסכת סוכה בפרק החליל (דף נ:): **אבל דחרס לא.** כדאמרינן התם מאי מיעט מיעט חרס: **פגע ביה.** רמי בר חמא ברב יצחק: **אמר** ליה. רמי לרב יצחק: **אלקפטין נקטן ריח אתי לה ליד משום דאזלת לך קמיה דרב ששת הוית לך כי רב ששת.** משל הוא על גסי הרוח משתדלין לעמוד במקום גדולים [ואמר] הדוכוס אחזני בידי וריח המלוכה נקלט לתוך ידי אלקפטא דוכוס במסכת שבועות (דף ו:): **א"ל לאו.** לא לגאוה נתכוונתי: **משכחנא מתניתא.** דלא אמרה הכי פרכא לה למילתיה דמר דשמעתא דאמורא במקום מתניתא ליתא: **פשיט ממתניתא.** שמשניות סדורות בפיו כדאמרינן בעירובין (דף סז.) רב חסדא מרחשן שיפוותיה ממתניתי' דרב ששת וכי נמי משכחנא כו': **דאיפשיט לך כי מתניתא.** מסברא איפשוט לך וכי תדוק במתניתא תשכח כוותאי: **מידי דהוה אהזאה.** דם חטאת שניתז על הבגד דתנן במתניתין אין טעון כיבוס אלא מקום הדם: **והא לא תניא הכי.** הא לא אשכחן מתניתא דקאי כוותך ואת אמרת דתפשוט כי מתני': [**א"ל**] **מסתברא כי בגד.** דמתניתין היא: **מפעפע.** מתפשט בכל הכלי: **חומר בהזאה מבמריקה כו'.** בדם חטאת שניתז על הבגד: **מריקה ושטיפה אינה בפנימיות ואינה לפני זריקה.** שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות דסמיך ליה (ויקרא ו) כל זכר בכהנים יאכל אותה: **הכי גרסי'** בת"כ כל הקדשים מנין ת"ל קדש קדשים היא וסמיך ליה כל זכר בכהנים יאכל אותה: קדש קדשים **היא.** ולקמן מפרש דקדש קדשים לאו דוקא מדאיצטריך אותה למעוטי תרומה דאי קדש קדשים דוקא אותה למעוטי מאי אתא לאו לקדשים קלים איצטריך וכ"ש לתרומה: **אותה.** יאכל אותה בתר מריקה ושטיפה כתיב: **אותה כדאמרן.** אותה בשרה ולא פסולה דאפקיה ר' שמעון לעיל (דף צג.) חטאת שהיתה לה שעת הכושר ונפסלה: **ואם בישל בנ"ט.** נאסרין החולין לזרים אלמא בעי הגעלה לפלוט איסור הנבלע בכלי שלא יאסר: **אמר אביי.** מודינן דהגעלה בעי ולא נצרכא האי דאימעיט מתורת מריקה ושטיפה: **אלא** מקום בישול. הא דאמרינן בקדשים צריך מריקה כל הכלי גזירת הכתוב היא בדת מריקה ושטיפה: **אלא לכדאמר** מר. בתורת כהנים ומורק ושוטף במים במים ולא ביין כו': **במזוג.** מים ויין כאחד שני חלקי מים ואחד יין: **הא. תירומה אפי' ביין** ומזוג **דלא קפדינן אלא אהגעלת איסור הנבלע בו:** הכי גרסינן לא נצרכא אלא לכדאמר מר מריקה ושטיפה בצונן הא אפילו בחמין הניחא למאן דאמר מריקה ושטיפה בצונן אלא למאן דאמר מריקה בחמין ושטיפה בצונן מאי איכא למימר שטיפה יתירתא: לא נצרכא אלא לכדאמר מר. לקמן (דף צז.): **מריקה ושטיפה בצונן.** בר מהגעלת חמין הא דתרומה דאימעיט מתורת מריקה ושטיפה סגי לה בהגעלת חמין לחודייהו: **אלא למ"ד מריקה בחמין.** והיא הגעלה שלהן מהשתא ממאי אימעיט תרומה: ומשני **שטיפה יתירתא.** בצונן איכא בקדשים בתר מריקה דהוא הגעלת חמין ותרומה לא בעי שטיפת צונן: **מתני' יבשל** בו כל הרגל. בלא מריקה ושטיפה ולבסוף הרגל ימרוק וישטוף וטעמא מפרש בגמרא: **זמן אכילה** כו'. מפרש בגמרא מאי קאמר: **מריקה כמריקת הכוס.** מבפנים כבוס של ברכה כדאמרינן בברכות (דף נא.) שטעון הדחה בפנים ושטיפה מבחוץ:

האספלא

האסבלא. גרדיל"י וצולין עליו צלי ובגמ' דמסכת ע"ז פריך הא ליבון בעי: **גמ'** **ופנית בבקר.** על כרחך בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון: **אין פיגול ברגל.** אם שחט ע"מ לאכול למחר אינו פיגול: **ואין נותר ברגל.** אם הותיר בשר חטאת למחר אינו נותר דחד יומא הוא לר"ש: **אלא זו בלבד.** לענין מריקה ושטיפה לחודה ולא לענין פיגול ונותר ואי טעמיה מהאי קרא הוא אפילו לענין פיגול ונותר נמי: **נעשה גיעול לחבירו.** מתוך שהשלמים מצויין ברגל אין בלוע שלה נעשה נותר שהרי זמן שלמים לב' ימים ובי מבשל ביה שלמים האידנא הדר מבשל ביה שלמים למחר ובולע משלמים שנשחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע אתמול ובולע מן האחרונים נמצא שאינו בא לידי נותר ואם בא לבשל חטאת זהיר לבשל אחריו שלמים בו ביום ופולט את החטאת ובולע את השלמים: **הא כיצד.** כלומר למה סמכן הכתוב לומר שממתין [עד] זמן אכילה כו': **מידי דהוה אגיעולי גוים.** דחמין בעינן דכתיב (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש: **א"כ.** דתרוייהו חדא היא ומריקה לאו היינו הגעלה לכתוב קרא לשון שוה בשניהם: **ה"ג** ומאי מורק ושוטף ש"מ מריקה בחמין שטיפה בצונן: **ורבי.** אמר לך מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס לכך שינה בלשון שזה מבחוץ וזה מבפנים: **מתני' הרי הקלים נאכלין כחמורין.** לפנים מן הקלעים ליום ולילה: **ואין טעונין מריקה ושטיפה.** לסוף זמן אכילת חמורים אלא לסוף זמן אכילת קלים ובגמ' פריך מאי קאמר הרי יש בהן בנותן טעם ואמר הרי הקלין נאכלין כחמורין: **ואין פוסלין בנגע.** אם נפסלו הקלין ונגע בהן בשר ובלע מהן אין נפסלין ובגמ' מפרש לה: רקיק. פסול שהגיע ברקיק בשר ובלע ממנו: **גמ'** **וטעונים מריקה ושטיפה.** כדין החמורין: **ופוסלין בנגע.** אם היו החמורין פסולין והקלים כשרין נעשו הקלים כחמורין לפסול את הנוגעין בהן כדכתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בבשרה יקדש ואומר לקמן להיות כמותו שאם פסולה תפסל: (**ואם לא** הקלין כו') **ואין טעונין מריקה.** לקמיה פריך ליטען מיהא כדין קלין לסוף זמן אכילתן: **ואין פוסלין בנגע.** אם היה החמור שנתבשל עם הקלין פסול הואיל ומועט ואין בו בנותן טעם בקלין לא נעשו הקלים כמותו לפסול את הנוגעין בהן שהרי אף הם לא נפסלו ואיידי דתנא ריישא פוסלין נקט סיפא אין פוסלין: **נהי דקדשי קדשים לא בעו.** כלומר נהי דלא בעו מריקה לסוף זמן אכילת חמורין דהא מועטין ובטלי ניבעי מידה משום קלים לסוף זמן אכילתן: **היינו דתנא או קדשי קדשים וקדשים קלים.** לאשמועינן דסתם לן רבי שמעון דאמר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה: **אלא לאביי.** דאמר מאי אין טעונין דקאמר כדין חמורין תרתי למה לי למיתנייה כיון דתנא קדשים וחולין ואשמועינן דבטל במיעוטו מה לי הני מה לי הני:

עד

השפוד והאסכלא מגעילין בחמין. אית דלא גרסי בחמין משום דבעי רבה למימר בסוף ע"ז (דף עו.) מאי הגעלה דקתני מריקה ושטיפה א"ל אביי מי דמי מריקה ושטיפה בצונן הגעלה בחמין ואי גרסינן במשנה גופה בחמין היכי טעי רבה ונראה דשפיר גרסינן ליה וקסבר רבה מריקה בחמין והא דנקט רבה שטיפה אגב מריקה נקט ושטיפה לאו דוקא והכי קאמר מאי הגעלה בחמין דקאמר היינו מריקה דאיירי בה לעיל דאיכא למ"ד בגמ' דמריקה בחמין:

ופנית בבקר. פי' בקונטרס על כרחין בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון ושקשה דלמא בי"ט וכגון שאהלו בתוך התחום ואפי' תימא לומר דבעי ראיית פנים ביום ראשון שמביא קרבנו מ"מ י"ל למחרתו שהוא חה"מ כל ז' מנא ליה ונראה לפרש דמשמע ליה כולהו בקר אחד משום דכולהו ז' תשלומין דראשון דחגיגה יש לה תשלומים כל ז' ומכאן קשה ללשון אחר שפירש בקונטרס בפסחים בפרק מי שהיה טמא (דף צה:) גבי פסח ראשון טעון לינה פסח שני אין טעון לינה דראשון טעון יום אחד והכא מוכח דבעי לינה ז' ובן בסוכה בפרק לולב וערבה (דף מז.) דקתני כשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן שיר וברכה ולינה כך שמיני טעון קרבן שיר וברכה ולינה מאי לאו זמן לא ברכת המזון ותפלה ה"נ מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל ז' מי איכא משמע דקרבן ולינה ניחא ליה דהוה כל ז' ושמא י"ל דה"ה דהוה מצי למיפרך מלינה וליטעמיך ולשינויא דהתם אתי הכל שפיר דמשני דזמן כל ז' משכחת לה אי לא בריך ביומא קמא בריך באידך יומי ובן נמי מצי למימר מלינה דעולת ראייה יש לה תשלומין כל ז' ויום הבאת קרבנו טעון לינה ולא יותר (הג"ה) והך דשמעתין נמי מעיקרא ס"ד דהוי כל ז' מטעמא דפרישית אבל לא קאי הכי ובספרי מוכח דלא הוי אלא יום אחד דקתני אין לי אלא אלו מנין לרבות המנחות והעופות כו' ת"ל ופנית בבקר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא כאלו משמע דלא הויא לינה אלא יום אחד דומיא דשלמים של כל השנה וקשיא לי אי לינה ברגל אינו רק יום א' אמאי פסח שני אין טעון לינה מי גרע ממביא עוף או מנחה בחול דטעון לינה יום אחד אבל אי רגל טעון לינה ז' אתי שפיר דקמ"ל דפסח שני אין טעון לינה רק יום אחד. ברו"ך:

ממתין להם כל זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה. אין לפרש דמריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר כדי שלא יבואו קדשים לבית הפסול דהא משמע הכא דלאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה ומיהו יש ספרים דגרסי ממתין להו עד זמן אכילה ועוד יש קצת לדקדק מדקאמר לעיל לרבי טרפון כל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ואם קודם שעשה נותר עביד מריקה ושטיפה ה"נ ליעביד דכי בשיל ביה שלמים אתמול בשבא היום והוזקק למריקה ושטיפה אי בשיל ביה שלמים דהאידנא קודם מריקה ושטיפה ליתסרו אלא ודאי לא חייב הכתוב עד אחר שנעשה נותר:

ניתי

הַשָּׁפוּד וְהָאַסְכְּלָא, מַגְעִילָן בַּחַמִּין: **גמרא** מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי טַרְפוֹן, דְּאָמַר קְרָא ׳וּפָנִיתָ בַּבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאָהֳלֶךָ׳, הַפְתּוּב עָשָׂאוֹ לְכוּלָּן בֹּקֶר אֶחָד. מַתְקִיף לָהּ רַב אַחְדְּבוֹי בַּר אַמֵּי, וְכִי אֵין פִּיגּוּל בָּרֶגֶל, וְאֵין נוֹתָר בָּרֶגֶל. וְכִי תֵּימָא הָכִי נַמִּי, וְהָתַנְיָא, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, לֹא אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד. אֶלָּא כִּדְרַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, דְּאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן מִשּׁוּם אַבָּא יוֹסֵי בֶּן אַבָּא, כְּתִיב ׳וּמוֹרַק וְשׁוּטַף׳, וּכְתִיב ׳כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל׳. הָא כֵּיצַד, מַמְתִּין לָהּ עַד זְמַן אֲכִילָה, וַהֲדַר עָבִיד לָהּ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה: מְרִיקָה כְּמִרִיקַת הַכּוֹס, שְׁטִיפָה כִּשְׁטִיפַת הַכּוֹס: תָּנוּ רַבָּנָן, מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן, דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מְרִיקָה בְּחַמִּין, וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן. מַאי טַעֲמָא דְּרַבָּנָן. מִידֵּי דַּהֲוָה אַגִּיעוּלֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְרַבִּי אָמַר לָךְ, הַגְעָלָה לֹא קָאָמִינָא. כִּי קָאָמִינָא, לְמִרִיקָה וּשְׁטִיפָה דְּבָתַר הַגְעָלָה. וְרַבָּנָן, אִם כֵּן, לְכְתּוֹב קְרָא, אוֹ ׳מוֹרַק מוֹרַק׳, אוֹ ׳שׁוּטַף שׁוּטַף׳. מַאי ׳וּמוֹרַק וְשׁוּטַף׳, שְׁמַע מִינָּהּ, מְרִיקָה בְּחַמִּין וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן. וְרַבִּי, אִי כְּתִיב ׳וּמוֹרַק מוֹרַק׳, הָוָה אָמִינָא, תְּרֵי זִימְנֵי מוֹרַק, אוֹ תְּרֵי זִימְנֵי שׁוּטַף, לְכָךְ כְּתִיב ׳וּמוֹרַק וְשׁוּטַף׳, לוֹמַר לָךְ, מְרִיקָה כְּמִרִיקַת הַכּוֹס, שְׁטִיפָה כִּשְׁטִיפַת הַכּוֹס: **משנה** בִּישֵּׁל בּוֹ קָדָשִׁים וְחוּלִּין, אוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים. אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם, הֲרֵי הַקַּלִּין נֶאֱכָלִין כַּחֲמוּרִין (שֶׁבָּהֶן), וְאֵינָן טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וְאֵינָן פּוֹסְלִים בְּמַגָּע. רָקִיק שֶׁנִּגַּע בְּרָקִיק, וַחֲתִיכָה בַּחֲתִיכָה, לֹא כָּל הָרָקִיק(ין) וְלֹא כָּל (החתיכות) [הַחֲתִיכָה] אֲסוּרִין. אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּמָּקוֹם שֶׁבָּלַע: **גמרא** מַאי קָאָמַר. אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם, הֲרֵי הַקַּלִּין נֶאֱכָלִין כַּחֲמוּרִין, וּטְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וּפוֹסְלִין בְּמַגָּע. אֵין בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם, אֵין הַקַּלִּין נֶאֱכָלִין כַּחֲמוּרִים, וְאֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וְאֵין פּוֹסְלִין בְּמַגָּע. נְהִי דְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, לֹא בָּעוּ. קָדָשִׁים קַלִּים, נִיבְעֵי. אָמַר אַבַּיֵי, מַאי ׳אֵין טְעוּנִין׳ דְּקָאָמַר, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. אֲבָל קָדָשִׁים קַלִּים, טְעוּנִין. רָבָא אָמַר, הָא מַנִּי, רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. דְּאָמַר, קָדָשִׁים קַלִּים, אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. בִּשְׁלָמָא לְרָבָא, הַיְינוּ דְּקָתָנֵי ׳אוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים׳. אֶלָּא לְאַבַּיֵי, תַּרְתֵּי לָמָּה לִי. צְרִיכִי, דְּאִי תָּנָא קָדָשִׁים וְחוּלִּין, הָוָה אָמִינָא, חוּלִּין הוּא דְּמִבְטְלִי קָדָשִׁים, דְּלָאו מִינַּיְיהוּ. אֲבָל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים, אֵימָא לֹא. וְאִי תָּנָא קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְקָדָשִׁים קַלִּים, הָוָה אָמִינָא, קָדָשִׁים הוּא דְּאַלִּימִי, לְבַטּוֹלֵי קָדָשִׁים. אֲבָל חוּלִּין, אֵימָא לֹא. צְרִיכָא: רָקִיק (שהגיע) [שֶׁנִּגַּע] בְּרָקִיק כו': תָּנוּ רַבָּנָן, ׳כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע׳, יָכוֹל, אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא בָּלַע, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳בִּבְשָׂרָהּ׳,

עד

ניתי עשה ולידחי את לא תעשה. לאו אתאכל כחמור שבה פריך שתיאכל בלילה ולמחר בשלמים דהאידנא דה"ל נותר ואין עשה דוחה את ל"ת שיש בו כרת (יבמות ח.) אלא אם פסולה היא תיפסל קאי דניתי עשה דאכילת קדשים ולידחי לאו דכל שבקדשים פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו (דקאי) (אי) נמי אשאר פסולין דליכא כרת כגון דנשחטה בלילה ולן דמה וחוץ למקומו (וחוץ לזמנו) וא"ת ומאי קושיא דלמא גזירת הכתוב הוא דאמר קרא יקדש להיות כמוה ויש לומר דקרא איכא לאוקומי בכשרה שתיאכל כחומר שבה עד הלילה ומיהו קשה דכי הוי לילה ניתי עשה ונדחה ונראה דקרא איכא לאוקומי בביטול קדשים וחולין כי מתני' ועוד דאם איתא דהכא לא דחי מאי חזית דילפת מכלאים בציצית דעשה דוחה את לא תעשה אדרבה נילף מהכא דלא דחי: **ואחד** עצם שאין בו מוח ואמאי ניתי עשה כו'. בסוף כיצד צולין (פסחים פה.) דריש מדכתיב ועצם לא ישברו בו בפסח שני שאין ת"ל שהרי כבר נאמר בכל חוקת הפסח יעשו אותו אבל אי לאו קרא דפסח שני ה"א ואכלו את הבשר בלילה הזה בבשר שבתוך העצם ומה אני מקיים ועצם לא תשברו בו בעצם שאין בו מוח אבל עצם שיש בו מוח שובר ואוכל דיבא עשה וידחה לא תעשה והא דפריך הכא ואמאי ניתי עשה כו' הכי פריך כלומר מהכא נגמר דאין עשה דוחה לא תעשה בעלמא כי הכא אלא ודאי במקדש שאני ונ"ל דהכי פריך ניתי עשה כו' כמו בחולין ונוקי קרא דיקדש אם בשרה תיאכל כחומר שבה דשייך בה כרת אם היא נותר וקמ"ל דהיתר מצטרף לאיסור כדאיתא פרק אלו עוברין (שם מה.) ובפרק ג' מינין (נזיר לז:) ולא נוקים קרא לאם פסולה תיפסל דליכא אלא דלאו ומשני גלי קרא גבי קדשים בעצם שיש בו מוח דלא דחי ולבך נילף קדשים מקדשים ולא נילף קדשים מחולין ברו"ך. וא"ת שאני הכא משום דאפשר לקיים שניהם דמנח **עד שיבלע**. כגון המהתך שומן חטאת וסך ממנו צלי של שלמים ונבלע בו ומכאן אנו למידים (פסחים מה.) היתר מצטרף לאיסור בקדשים ואין ללמוד מכאן טעם בעיקר שאין זה טעם אלא ממש: **תאכל כחמור שבה**. שהרי יש בה עכשיו שני מינין וכחומר שבשניהם תיאכל: **אמאי**. תיפסל משום האי פורתא: **ניתי עשה**. דואכלו אותם דכשירה: **ולידחי לא תעשה**. דלא תאכל דפסולה ואע"ג דאיכא לא תעשה באכילת פסולין כדאמרינן בפסחים בכל שעה (דף כד.) כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו: **ניתי עשה ולידחי**. ניתי עשה דאכילת מוח דכתיב ואבלו את הבשר בלילה הזה: **ואת התורה**. הוקשו כולן זה לזה ללמוד זה על זה לכך הוקשו כולן לעולה דמה עולה טעונה כו': **אי נימא מזרק**. לקבלת דם ויליף מעולת סיני דכתיב וישלח את נערי בני ישראל וכתיב עולה התם: **וישם באגנות**. וכיון דהדור איתקוש כולהו לשלמים דכתיב ביה בהאי קרא וילפינן מינה לקמן בשמעתין (דף צח.)

עַד שֶׁיִּבָּלַע בִּבְשָׂרָהּ. יָכוֹל, נָגַע בְּמִקְצָת חֲתִיכָה, יְהֵא כּוּלּוֹ פָּסוּל, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳יִגַּע׳, הַנּוֹגֵעַ פָּסוּל. הָא כֵּיצַד, חוֹתֵךְ אֶת מָקוֹם שֶׁבָּלַע. ׳בִּבְשָׂרָהּ׳, וְלֹא בַּגִּידִין, וְלֹא בָּעֲצָמוֹת, וְלֹא בַּקְּרָנַיִם, וְלֹא בַּטְּלָפַיִם. ׳יִקְדָּשׁ׳, לִהְיוֹת כָּמוֹהָ. הָא כֵּיצַד, אִם פְּסוּלָה הִיא, תִּפָּסֵל. [וְאִם] כְּשֵׁרָה הִיא, תֵּאָכֵל כְּחָמוּר שֶׁבָּהּ. אַמַּאי, וְנֵיתֵי עֲשֵׂה וְיִדְחֵי אֶת לֹא תַעֲשֶׂה. אָמַר רָבָא, אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר ׳וְעָצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ׳. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר, אֶחָד עָצֶם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוֹחַ, וְאֶחָד עָצֶם שֶׁאֵין בּוֹ מוֹחַ. אַמַּאי, נֵיתֵי עֲשֵׂה וְיִדְחֵי אֶת לֹא תַעֲשֶׂה. אֶלָּא, אֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. רַב אַשִׁי אָמַר, ׳יִקְדָּשׁ׳, עֲשֵׂה הוּא, וְאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה וַעֲשֵׂה. אַשְׁכְּחָן חַטָּאת, דְּמִתְקַדֵּשׁ בְּבָלּוּעַ. שְׁאָר קָדָשִׁים, מְנָלָן. אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, ׳זֹאת הַתּוֹרָה, לָעוֹלָה וְלַמִּנְחָה וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׳. [׳לָעוֹלָה׳], כִּי עוֹלָה. מָה עוֹלָה טְעוּנָה כְּלִי, אַף כֹּל טְעוּנָה כְּלִי. מַאי כְּלִי. אִילֵימָא מְזָרָק, בְּשַׁלְמֵי צִיבּוּר נַמִּי, כְּתִיב בְּהוּ ׳וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת׳. אֶלָּא דְּסַכִּין. וְעוֹלָה גּוּפָהּ, מְנָלָן. דִּכְתִיב ׳וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת׳, וְהָתָם, עוֹלָה הוּא, דִּכְתִיב ׳וַיַּעֲלֵהוּ לְעוֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׳. ׳מִנְחָה׳, מַה מִּנְחָה אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, אַף כֹּל אֵינָם נֶאֱכָלִין אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה. מַאי הִיא. אִי חַטָּאת וְאָשָׁם, בְּהֶדְיָא כְּתִיב בְּהוּ, ׳כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכֵלֶנּוּ׳. וְאִי שַׁלְמֵי צִיבּוּר, מֵרִיבּוּיָא דִּקְרָא אָתֵי, ׳בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ, כָּל זָכָר יֹאכַל אוֹתוֹ׳, לִימֵּד עַל שַׁלְמֵי צִיבּוּר, שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין אֶלָּא לְזִכְרֵי כְהוּנָּה. תַּנָּאֵי הִיא.

איכא

מה

גמרתא עילוייה ושקיל ליה מוח וי"ל דרבא הכא לטעמיה דמפרש בסוף כיצד צולין (פסחים פד:) גבי אין נימנין על מוח שבקולית דלא אשפר בגמרתא משום פסידא דקדשים א"כ לא מקיים עשה דואבלו את הבשר בלילה הזה דא"א שלא ישרוף הגמרתא מעט מן המוח שבפנים ואפי' אביי שמפרש התם משום פקע לאו משום דס"ל דגומתרא אפשר בלא שריפת מוח אלא קסבר דמשום הפסד קדשים מועט כזה לא חיישינן מידא אבתי קשה היכי אתי האי עשה ודחי לא תעשה הא בעידנא דמתעקר לאו דשבירת עצם לא מיקיים עשה דאכילה: **והתם** עולה הוא כדכתיב ויעלהו לעולה תחת בנו. תימה דהאי קרא דרשי' ליה לענין חולין בפ"ק דחולין (דף טז.) דאמרינן מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר ויקח את המאכלת ואומר ר"ת דגמרי' נמי חולין מדכתיב לשחוט את בנו ולא כתיב לשחוט את העולה אבל כלי לא שייך למילף בחולין אלא בקדשים כשאר עבודות דבעו כלי שרת ומדכתיב ויקח דמשמע דבר תלוש ולא כתיב סכין דרשינן תלוש בחולין וכלי בקדשים מדהזכיר מאכלת דהוה מצי למכתב ויקח המחתך ואע"ג דהתם בחולין (ג"ז שם) דחי רבי חייא זריזותיה דאברהם קמ"ל הכא לא שייך לדחויי הכי דלענין מה שהביא דבר תלוש ולא סמך על מה שימצא צור וקנה מחובר שייך למימר דכתב קרא לאשמועינן זריזותיה אבל לענין מאכלת שהזכיר למה לי למכתב אי לאו לאשמועינן דעולה טעונה כלי: **מה** מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה. ופריך בחטאת ואשם נמי כתיב כל זכר אלא לשלמי ציבור פירש בקונטרס הא דלא ילפינן זכרי כהונה מחטאת ואשם כדילפינן ממנחה משום דכתיב בתרוייהו גבי אכילת זכרים הוא קדש קדשים הוא דמשמע מיעוט הוא ולא אחר וקשה דבפרק איזהו מקומן (לעיל דף נה.) איכא תנא דילף מהיקישא דחטאת מקרא דכתיב ועשיתם שעיר עזים [אחד] לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים מה חטאת לזכרי כהונה אף שלמי ציבור לזכרי כהונה הא לא קשיא מידי דהזהיא היקישא לא איצטריך למילתא אחריתי ועוד נראה לפרש דהיינו טעמא הכא דהיקישא דחטאת ואשם איכא לאוקומי למילתא אחריתי דמפרש הכא לא מוקמינן לה לאכילת זכרים דכיון דאינו שוה בכל הנהו דכתיבי בקרא אבל מנחה על כרחין להכי אתיא דלא משכחת למלתא אחריתי: **אף** שלמי ציבור אין נאכלין אלא לזכרי כהונה. ושלמים דהאי קרא בכבשי עצרת קאי דקדש קדשים נינהו כל הכתובין במקרא זה ונראה דעל כרחין איירי נמי בשלמי נדבה דהא בפ"ק (לעיל דף ה:) נפקא לן מהאי קרא שלא לשמו ועוד בכולהו קרבנות דטעונין כלי מהכא נפקא לן:

בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו וגו' לימד על זבחי שלמי ציבור כו'. האי קרא בפרשת קרח כתיב ואף על גב דזבחי שלמי ציבור לא כתיב התם כיון דכתיב בהאי קרא קדש יהיה לך וגבי כבשי עצרת כתיב בפרשת אמור אל הכהנים קודש יהיו לה' לכהן מסתברא דבדידהו מיירי וכן פירש בקונטרס ועוד ילפינן משום דאיקרו קדש קדשים בדילפינן לעיל בפרק איזהו מקומן (דף נה.) ובפרק שני דערכין (דף יא:) מדכתיב על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם מה עולה קדשי קדשים אף זבחי שלמי ציבור קדשי קדשים:

איכא

[י.]

הִיא? ׳לְאַחַר שִׁבְעִים - סוֹתֵר שִׁבְעִים׳, לָא אֲפִלּוּ מִקְצָת?! הָדָא אָמְרָה: שֶׁתְּחִלַּת הַיּוֹם עוֹלֶה לוֹ כְּכֻלּוֹ.

נוֹלַד בְּיוֹם שְׁמוֹנִים - סוֹתֵר עֲשָׂרָה; נוֹלַד בְּיוֹם תִּשְׁעִים - סוֹתֵר עֶשְׂרִים. הִשְׁלִים נְזִירוּתוֹ, וּבָא לְהַשְׁלִים נְזִירוּת בְּנוֹ: נִטְמָא בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, סוֹתֵר הַכֹּל; בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: סוֹתֵר שְׁלוֹשִׁים. רַבִּי שְׁמוּאֵל אָמַר: אֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא שֶׁבַע. שְׁמוּאֵל בַּר בָּא בְּעָא קֳמֵי רַבִּי יַסָּא: מִסְבַּר סָבַר רַבִּי יוֹחָנָן סְתִירַת תַּעַר כִּסְתִירַת מַמָּשׁ? אָמַר רַבִּי זְעֵירָא:

[י:]

אִין יִסְבַּר רַבִּי יוֹחָנָן סְתִירַת תַּעַר כִּסְתִירַת מַמָּשׁ, לָמָּה לִי לְמֵימַר סוֹתֵר לִשְׁלֹשִׁים יוֹם? וְיִסְתֹּר הַכֹּל! אָמַר רַבִּי אָבִין בַּר חִיָּה קֳמֵי רַבִּי זְעֵירָא: תִּפְתֵּר שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהָבִיא קָרְבָּן. הַגַּע עַצְמְךָ: שֶׁנּוֹלַד בַּלַּיְלָה, הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לְהָבִיא קָרְבָּן, רָאוּי הוּא, לַיְלָה הוּא שֶׁגָּרַם. הַגַּע עַצְמְךָ: הֲרֵי שֶׁנּוֹלַד בְּשַׁבָּת, הֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי לְהָבִיא קָרְבָּן, רָאוּי, שַׁבָּת הִיא שֶׁגָּרְמָה.

הִשְׁלִים נְזִירוּתוֹ, וְלֹא הִסְפִּיק לְגַלֵּחַ עַד שֶׁנּוֹלַד הַבֵּן - מְגַלֵּחַ תִּגְלַחַת אַחַת לִשְׁתֵּיהֶן. הִפְרִישׁ קָרְבְּנוֹתָיו, וְלֹא הִסְפִּיק לְגַלֵּחַ עַד שֶׁנּוֹלַד הַבֵּן - תַּמָּן אָמְרִין: מְגַלֵּחַ תִּגְלַחַת אַחַת עַל שְׁתֵּיהֶן. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מְגַלֵּחַ, וְחוֹזֵר וּמְגַלֵּחַ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: שָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: הֲרֵי שֶׁהָיָה נָזִיר וּמְצֹרָע, מַהוּ שֶׁיְּגַלַּח תִּגְלַחַת אַחַת וְתַעֲלֶה לוֹ לִנְזִירוּתוֹ וּלְצָרַעְתּוֹ? אָמַר לָהֶן: אִלּוּ זֶה מְגַלֵּחַ לְהַעֲבָרַת שֵׂעָר - יָפֶה הָיִיתֶם אוֹמְרִים. אֶלָּא שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ לְהַעֲבִיר שֵׂעָר, וּמְצֹרָע מְגַלֵּחַ לְגִדּוּל שֵׂעָר. אָמְרוּ לוֹ:

[יא.]

לֹא תַעֲלֶה לוֹ יְמֵי גְמָרוֹ, תַּעֲלֶה לוֹ יְמֵי סְפִירוֹ, שְׁנֵיהֶן מְגַלְּחִין לְהַעֲבָרַת שֵׂעָר. אָמַר לָהֶן: אִלּוּ זֶה מְגַלֵּחַ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, וְזֶה מְגַלֵּחַ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים - יָפֶה הָיִיתָ אוֹמֵר, אֶלָּא שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים, וּמְצֹרָע מְגַלֵּחַ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים. אָמְרוּ לוֹ: לֹא תַעֲלֶה לוֹ יְמֵי גְמָרוֹ, תַּעֲלֶה לוֹ יְמֵי סְפִירוֹ, שְׁנֵיהֶן מְגַלְּחִין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים. אָמַר לָהֶן: אִלּוּ זֶה מְגַלֵּחַ לִפְנֵי בִיאַת הַמַּיִם, וְזֶה מְגַלֵּחַ לִפְנֵי בִיאַת הַמַּיִם - יָפֶה הָיִיתָ אוֹמֵר, אֶלָּא שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ לְאַחַר בִּיאַת הַמַּיִם, וְהַמְּצֹרָע מְגַלֵּחַ לִפְנֵי בִיאַת הַמַּיִם. אָמְרוּ לוֹ: תָּקַן הַדָּבָר, לֹא תַעֲלֶה לוֹ יְמֵי גְמָרוֹ, לֹא תַעֲלֶה לוֹ יְמֵי סְפִירוֹ, לֹא תַעֲלֶה לוֹ לְטָהֳרָה, לֹא תַעֲלֶה לוֹ לְטָמֵא.

הֲרֵי שֶׁהָיָה נָזִיר וּמְצֹרָע, אֲבָל אִם הָיָה נָזִיר וְנָזִיר - מְגַלֵּחַ תִּגְלַחַת אַחַת עַל שְׁתֵּיהֶם. מָה עָבַד לַהּ רַבִּי יוֹחָנָן? פָּתַר לַהּ, חֲלוּקִין הֵן עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי.

הַדֶּרֶן עֲלָךְ הֲרֵינִי נָזִיר

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר - מְגַלֵּחַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד, וְאִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים - יָצָא. ׳הֲרֵינִי נָזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם׳, אִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים - לֹא יָצָא.

גְּמָרָא: הָדָא מְסַיְּעָא לְבַר קַפָּרָא, אִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים לֹא יָצָא. הָדָא מְסַיְּעָא לְרַבִּי יוֹנָתָן, אִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים יָצָא, הָא תַּרְתֵּיי! לֵית הִיא אֶלָּא חֲדָא. ׳זוֹ עֵדוּת׳, יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁהוּא אָסוּר לְגַלֵּחַ, אֶלָּא שֶׁהֵן סְבוּרִין, אִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים - לֹא יָצָא, בָּא לְהָעִיד אִם גִּלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים - יָצָא.

רַבִּי אִימִּי הֲוָה לֵהּ עוֹבָדָא וְגִלַּח יוֹם שְׁלֹשִׁים, וַהֲוָה לֵהּ עוֹבָדָא וְגִלַּח לְיוֹם שְׁלוֹשִׁים וְאֶחָד. אָמַר רַבִּי זְרִיקָא: מִן מַתְנִיתָא יְלִיף לַהּ רַבִּי אִימִּי. דִּתְנִינַן תַּמָּן: מִי שֶׁנָּזַר שְׁתֵּי נְזִירִיּוֹת, מְגַלֵּחַ אֶת הָרִאשׁוֹנָה יוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד,

[יא:]

וְהַשְּׁנִיָּה יוֹם שִׁשִּׁים וְאֶחָד. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּמָּן לְשֶׁעָבַר, וְכָא לְכַתְּחִלָּה. רַבִּי יִרְמְיָה הוֹרֵי לְרַבִּי יִצְחָק עֲטוֹשָׁיָא, וְאִית דְּאָמְרֵי לְרַבִּי חִיָּה בַּר רַב יִצְחָק עֲטוֹשָׁיָא, לְגַלֵּחַ יוֹם שְׁלֹשִׁים. מִן מַתְנִיתָא: ׳שְׁמוֹנַת יָמִים קֹדֶם לְרֶגֶל, בָּטְלוּ מִמֶּנּוּ גְּזֵרַת שְׁלֹשִׁים׳. הֵיא שְׁמִינִית הִיא יוֹם שְׁלֹשִׁים! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: שָׁנְיָא הִיא תַּמָּן, שֶׁמִּפְּנֵי כְּבוֹד הָרֶגֶל הִתִּירוּ. תֵּדַע לְךָ דְּמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ בַּר חוּנָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: חָל יוֹם שְׁמוֹנָה שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, מְגַלֵּחַ עֶרֶב שַׁבָּת. אִין תֵּימַר שֶׁלֹּא מִפְּנֵי כְּבוֹד הָרֶגֶל הִתִּירוּ, מֵעַתָּה אֲפִלּוּ חָל יוֹם שְׁלוֹשִׁים שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, מְגַלֵּחַ בְּעֶרֶב שַׁבָּת?!

וְעוֹד מִן הָדָא דַּאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַל כָּל הַמִּתִּים כֻּלָּן שׁוֹלֵל לְאַחַר שִׁבְעָה, וּמְאַחֶה לְאַחַר שְׁלוֹשִׁים. וְיִשְׁלֹל יוֹם שִׁבְעָה וְיֹאַחֶה יוֹם שְׁלוֹשִׁים! אָמַר רַבִּי חַגַּי: דִּי הוּא שְׁמוּעָתָא כֵּן וּשְׁמוּעָתָא כֵּן.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁנָּזַר שְׁתֵּי נְזִירִיּוֹת; מְגַלֵּחַ אֶת הָרִאשׁוֹנָה יוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד, וְאֶת הַשְּׁנִיָּה יוֹם שִׁשִּׁים וְאֶחָד. שֶׁאִם גִּלַּח אֶת הָרִאשׁוֹנָה יוֹם שְׁלֹשִׁים, מְגַלֵּחַ אֶת הַשְּׁנִיָּה יוֹם שִׁשִּׁים, וְאִם גִּלַּח יוֹם שִׁשִּׁים חָסֵר אֶחָד - יָצָא. זוֹ עֵדוּת הֵעִיד רַבִּי פַּפַּיס עַל מִי שֶׁנָּזַר שְׁתֵּי נְזִירִיּוֹת, שֶׁאִם גִּלַּח אֶת הָרִאשׁוֹנָה יוֹם שְׁלֹשִׁים, מְגַלֵּחַ אֶת הַשְּׁנִיָּה יוֹם שִׁשִּׁים, וְאִם גִּלַּח יוֹם שִׁשִּׁים חָסֵר אֶחָד - יָצָא, שֶׁיּוֹם שְׁלֹשִׁים עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן.

גְּמָרָא: הִשְׁלִים נְזִירוּתוֹ הָרִאשׁוֹנָה, וּבָא לְהִשָּׁעֵן עַל הַשְּׁנִיָּה, לֹא מָצְאוּ פֶּתַח לַשְּׁנִיָּה עַד שֶׁמָּצְאוּ פֶּתַח לָרִאשׁוֹנָה, עָלְתָה לוֹ שְׁנִיָּה רִאשׁוֹנָה.

[יב.]

מָה נַן קַיְמִין? אִם בְּאוֹמֵר ׳הֲרֵינִי נָזִיר שְׁתַּיִם׳, נֶדֶר שֶׁבָּטֵל מַחֲצִיתוֹ בָּטֵל אֶת כֻּלּוֹ. אִם בְּאוֹמֵר ׳הֲרֵינִי נָזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵלּוּ, שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵלּוּ׳, לָא בְדָא: עָלַת לוֹ שְׁנִיָּה רִאשׁוֹנָה. אֶלָּא כִּי נַן קַיְמִין, בְּאוֹמֵר ׳הֲרֵינִי נָזִיר וְנָזִיר׳. בְּאוֹמֵר ׳אֵלּוּ לִנְזִירוּת׳, אֲבָל

אִם אָמַר ׳אֵלּוּ לִנְזִירוּתִי, וְאֵלּוּ לִנְזִירוּת אַחֶרֶת׳, לָא בְדָא: עָלַת לוֹ שְׁנֵיָה רִאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: הִשְׁלִים נְזִירוּתוֹ לָרִאשׁוֹנָה מִכֵּיוָן שֶׁהֵבִיא קָרְבָּן וְגִלַּח, עָלַת לוֹ רִאשׁוֹנָה שְׁנֵיָה.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא פָּקִיד לְחַבְרַיָא: אִין שְׁמַעְתּוּן מִלָּה מֵרַבִּי אֶלְעָזָר, הֱוֹון יָדְעִין דְּרַבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג, עַד שֶׁיָּבִיא כָּל קָרְבְּנוֹתָיו! כְּרַבָּנִין, בְּרַם כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲפִלּוּ לֹא הֵבִיא אֶלָּא קָרְבָּן אֶחָד.

הִפְרִישׁ שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת, אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת. הִפְרִישָׁהּ זוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְזוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְהֵבִיא שֶׁל זוֹ בָּזוֹ וְשֶׁל זוֹ בָּזוֹ - לֹא יָצָא. הָא לְקַדֵּשׁ - קִדְּשָׁהּ. לָא כֵן תָּנֵי רַבִּי חִיָּה (בַּמִּדְבָּר ו, כא): "קָרְבָּנוֹ לַיְיָ עַל נִזְרוֹ" - שֶׁיְּקַדֵּם נִזְרוֹ לְקָרְבָּנוֹ, וְלֹא שֶׁיְּקַדֵּם קָרְבָּנוֹ לְנִזְרוֹ?! שָׁנְיָא הִיא, שֶׁעוֹמֵד בִּנְזִירוּתוֹ.

נִיחָא שְׁנֵיָה רִאשׁוֹנָה, רִאשׁוֹנָה שְׁנֵיָה?! אָמַר רַבִּי יוּדָה: וַהֲדָא מְסַיְּעָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר. לָא כֵן רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא מְפַקֵּד לְחַבְרַיָא: אִין שְׁמַעְתּוּן מִלָּה מֵרַבִּי אֶלְעָזָר, הֱוֹון יָדְעִין דְּרַבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג, עַד שֶׁיָּבִיא כָּל קָרְבְּנוֹתָיו! וְסָבְרִין מֵימַר כְּרַבָּנִין, וְכָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲנַן קָיְמִין.

רַבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רַבִּי פִּינְחָס: תִּפְתֵּר בִּנְזִירוּתוֹ וּבִנְזִירוּתוֹ שֶׁל בְּנוֹ. בְּדָא עָלַת לוֹ שְׁנֵיָה

[יב:]

רִאשׁוֹנָה?! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בוּן: לָא כֵן סָבְרִנַן מֵימַר בְּאוֹמֵר ׳הֲרֵינִי נָזִיר וְנָזִיר׳?! בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא יְהֵא נָזִיר אֶלָּא אַחַת, אַתְּ הוּא שֶׁהֶחֱמַרְתָּה עָלָיו שֶׁיְּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם. לֹא דַיֵּךְ שֶׁהֶחֱמַרְתְּ עָלָיו שֶׁיְּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם, אֶלָּא שֶׁאַתְּ אוֹמֵר אֵין בְּיָדוֹ כְּלוּם?!

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, נִטְמָא יוֹם שְׁלִשִׁים - סָתַר אֶת הַכֹּל. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא סָתַר אֶלָּא שִׁבְעָה. ׳הֲרֵינִי נָזִיר שְׁלִשִׁים יוֹם׳, נִטְמָא יוֹם שְׁלִשִׁים - סָתַר אֶת הַכֹּל.

גְּמָרָא: רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִמְּצָרָע לָמַד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בֵּין תִּגְלַחַת לְתִגְלַחַת שִׁבְעָה. וּלְמָה לָא יָלִיף לַהּ מִנָּזִיר טָמֵא? מְצָרָע מְגַלֵּחַ וְחוֹזֵר וּמְגַלֵּחַ, נָזִיר טָמֵא אֵינוֹ מְגַלֵּחַ וְחוֹזֵר וּמְגַלֵּחַ. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: בִּפְרוּשׁ פְּלִיגִין: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִמְּצָרָע לָמַד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מִנָּזִיר טָמֵא לָמַד רַבִּי לְיעֶזֶר.

וְהָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מַה שָּׁנָה בֵּין נָזִיר שֶׁנָּזַר סְתָם, לְנָזִיר שֶׁפֵּרַשׁ[ג]? בְּשָׁעָה שֶׁנָּזַר סְתָם, מֵירַט אֵינוֹ סוֹתֵר, וְהַשְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן; וּבְשָׁעָה שֶׁפֵּרַשׁ, אִם הָיָה מוֹרֵט סוֹתֵר, וְאֵין הַשְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

[יג.]

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: ׳הֲרֵינִי נָזִיר מֵאָה יוֹם׳, נִטְמָא יוֹם מֵאָה - סָתַר אֶת הַכֹּל. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא סָתַר אֶלָּא שְׁלִשִׁים. נִטְמָא יוֹם מֵאָה וְאֶחָד - סָתַר שְׁלִשִׁים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא סָתַר אֶלָּא שִׁבְעָה.

[ג] שֶׁאָמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁמְּקַבֵּל נְזִירוּת לִשְׁלִשִׁים יוֹם

גְּמָרָא: רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (בַּמִּדְבָּר ו, יג): "וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת", הַמְטַמֵּא בְּיוֹם מְלֹאת - נוֹתְנִין לוֹ תּוֹרַת נָזִיר.

שְׁמוּאֵל בַּר בָּא בְּעָא קֳמֵי רַבִּי זְעִירָא: נִטְמָא בְּאוֹתָן הַיָּמִים,

[יג:]

מָה הֵן נִתָּן לְתוֹרַת נָזִיר? אָמַר רַבִּי שַׁמַּי: מִכֵּיוָן דְּתֵימַר נִתָּק לְתוֹרָתוֹ שֶׁל נָזִיר, כְּמִטַּמֵּא בְּיוֹם מְלֹאת, וְהַמְטַמֵּא בְּיוֹם מְלֹאת אֵין שְׁבִיעִי עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנִין. רַבִּי מָנָא בָּעֵי: אִם מִטַּמֵּא בְּתוֹךְ מְלֹאת, לָמָּה לִי סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם? לֹא יִסְתֹּר אֶלָּא שִׁבְעָה! אֶלָּא בְּ׳מִטַּמֵּא לְאַחַר מְלֹאת׳, שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנִין.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁנָּזַר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲפִלּוּ הוּא שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם - אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמְּנִין, וְאֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טָמְאָה. יָצָא וְנִכְנַס - עוֹלִין לוֹ מִן הַמְּנִין, וּמֵבִיא קָרְבַּן טָמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא בוֹ בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם, יב): "וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְלוּ", עַד שֶׁיִּהוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים.

גְּמָרָא: נָזַר וְהוּא בֵּין הַקְּבָרוֹת, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מַתְרִין בּוֹ עַל הַיַּיִן וְעַל הַתִּגְלַחַת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: מֵאַחַר שֶׁאֵין מַתְרִין בּוֹ עַל הַטֻּמְאָה, אֵין מַתְרִין בּוֹ עַל הַיַּיִן וְעַל הַתִּגְלַחַת. מְחַלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן הוּא אָמַר מַתְרִין בּוֹ עַל הַיַּיִן וְעַל הַטֻּמְאָה וְעַל הַתִּגְלַחַת, וְכָא הוּא אָמַר אָכֵן! רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין: עַל כֻּלָּהּ פְּלִיגִין, דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מַתְרִין בּוֹ עַל הַיַּיִן וְעַל הַתִּגְלַחַת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: מֵאַחַר שֶׁאֵין מַתְרִין בּוֹ עַל הַטֻּמְאָה, אֵין מַתְרִין בּוֹ לֹא עַל הַיַּיִן וְלֹא עַל הַתִּגְלַחַת.

[יד.]

עוֹדְנוּ שָׁם, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מַתְרִין עַל הַכֹּל כְּדֵי פְּרִישָׁה וּפְרִישָׁה, וְהוּא לוֹקֶה. רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: אֵינוֹ מְקַבֵּל, עַד שֶׁיִּפְרֹשׁ וְיַחְזֹר. אָמַר רַבִּי בָּא: כָּךְ הָיָה מֵשִׁיב רַבִּי יוֹחָנָן אֶת רַבִּי לְעָזָר: וְהָא כְתִיב (בַּמִּדְבָּר ו, ו-ז): "לֹא יָבֹא" וְ"לֹא יִטַּמָּא"! אָמַר לֵהּ: שֶׁאִם הִתְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם "וְלֹא יָבֹא" - לוֹקֶה, מִשּׁוּם "לֹא יִטַּמָּא" - אֵינוֹ לוֹקֶה. אָמַר רַבִּי הִלָּא: מֵהִשְׁתַּחֲוָיָה לָמַד רַבִּי יוֹחָנָן, דְּתִנְינַן תַּמָּן: הִשְׁתַּחֲוָה אוֹ שֶׁשָּׁהָה כְּדֵי הִשְׁתַּחֲוָיָה. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: הֲוֵינַן סָבְרִין מֵימַר: מַה פְּלִיגִין? בְּמַכּוֹת, הָא קָרְבָּן - לֹא. מִן מָה דְּמַר רַבִּי הִלָּא, מֵהִשְׁתַּחֲוָיָה לָמַד רַבִּי יוֹחָנָן, הָדָא אָמְרָה: הִיא בְּמַכּוֹת הִיא בְּקָרְבָּן.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: ׳נָזִיר שֶׁהָיָה שׁוֹתֶה יַיִן כָּל הַיּוֹם, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת׳! פְּתַר לַהּ שֶׁאֵין בֵּית הַבְּלִיעָה פָּנוּי.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: ׳הָיָה מִטַּמֵּא לְמֵת כָּל הַיּוֹם, אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת׳! פְּתַר לַהּ בְּשׁוֹהֶא עַל כָּל פְּרִישָׁה וּפְרִישָׁה, וְהוּא לוֹקֶה.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: ׳כֹּהֵן שֶׁעוֹמֵד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְהוֹשִׁיטוּ לוֹ מֵת אַחֵר, יָכוֹל יְקַבֵּל? תַּלְמוּד לוֹמַר (וַיִּקְרָא כא, ד): "לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו". הֲרֵי שֶׁקִּבֵּל, יָכוֹל יְהֵא חַיָּב? תַּלְמוּד לוֹמַר: "לְהֵחַלּוֹ" -

אֶת שֶׁהוּא מוֹסִיף חִלּוּל עַל חִילּוּלוֹ, יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף חִלּוּל עַל חִילּוּלוֹ! אָמַר רַבִּי זְעֵירָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "לְהֵחַלּוֹ" יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף חִלּוּל עַל חִילּוּלוֹ, שֶׁלֹּא יֹאמַר 'הוֹאִיל וְנִטְמֵאתִי עַל אַבָּא, אֶלְקוֹט עָצְמוֹת פְּלוֹנִי בְּיָדִי'.

"לְהֵחַלּוֹ" בְּשָׁעַת מִיתָה. רַבִּי אוֹמֵר: בְּמוֹתָם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: מַחֲלֶקֶת בֵּינֵיהֶן. וְאַתְיָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר וָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: שִׁמְעוֹן בַּר וָא מִי דָמַךְ, הֲוָה אָמַר 'הָא נָפִיקָא מִכָּא וְהָא נָפִיקָא מִכָּא'[ד].

יָצָא וְנִכְנַס - רַבִּי טַרְפוֹן פּוֹטֵר, וְרַבִּי עֲקִיבָה מְחַיֵּב. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: וְכִי מָה הוֹסִיף זֶה חִלּוּל עַל חִילּוּלוֹ? אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה שָׁם טָמֵא טְמֵאַת שִׁבְעָה, פֵּרַשׁ טָמֵא טְמֵאַת עֶרֶב, יָצָא וְנִכְנַס טָמֵא טְמֵאַת שִׁבְעָה. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: 'עֲקִיבָה, כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כְּפוֹרֵשׁ מֵחַיָּיו'!

רַב אָמַר: יָצָא - מוֹנֶה לִנְזִירוּת בְּטָהֳרָה.

[יד:]

נִכְנַס בְּשִׁבִיעִי שֶׁלּוֹ - מֵבִיא קָרְבַּן טְמֵאָה, בּוֹ בַּיּוֹם. רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: לֹא בּוֹ בַּיּוֹם. כָּהֲנָא בְּעָא קֳמֵי רַב: וְאֵין טָעוּן הַזָּיָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי? אָמַר לֵהּ: תּוֹרָה קָרָאת לְפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר "טָהוֹר" (יְחֶזְקֵאל מד, כו): "וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ לוֹ". שְׁמוּאֵל אָמַר: יָצָא וְהִזָּה שָׁנָה וְטָבַל. נִכְנַס בּוֹ בַּיּוֹם, מֵבִיא טְמֵאָה בּוֹ בַּיּוֹם. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא בּוֹ בַּיּוֹם.

עוֹלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר: מַה צְרִיכָה לֵהּ - בְּנָזִיר טָמֵא, אֲבָל בְּנָזִיר טָהוֹר - אַף רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מוֹדֵי אֲפִלּוּ אֵין לוֹ מֵהֵיכָן לְהַפִּיל.

שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָּעֵי: יוֹם אֶחָד לִנְזִירוּתוֹ וְיוֹם אֶחָד לִנְזִירוּת בְּנוֹ, מַהוּ שֶׁיְּטָהֲרוּ? מָה נַן קַיְמִין? אִם בְּשֶׁנּוֹלַד בְּנוֹ הַיּוֹם, וּמָחָר נִכְנַס, הֲרֵי יֵשׁ לוֹ לִנְזִירוּת בְּנוֹ שְׁנֵי יָמִים. וְאִם בְּשֶׁנּוֹלַד בְּנוֹ לְמָחָר וְנִכְנַס לְמָחָר, הֲרֵי יֵשׁ לוֹ לִנְזִירוּתוֹ שְׁנֵי יָמִים! אָמַר רַבִּי מָנָא: תִּפְתֵּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמַר רַבִּי אָבִין: אֲפִלּוּ תֵּימַר בַּחֲצִי הַיּוֹם, לָא כֵן סָבַרְנָן מֵימַר, תְּחִלַּת הַיּוֹם עוֹלָה לוֹ, סוֹף הַיּוֹם לִבְנוֹ?!

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַה צְרִיכָה לֵהּ? בְּנָזִיר טָהוֹר, אֲבָל בְּנָזִיר טָמֵא פְּשִׁיטָא לֵהּ שֶׁהֵן מִצְטָרְפִין. אָמַר רַבִּי מָנָא קֳמֵי רַבִּי יוֹסֵי: לָא כָּל שֶׁכֵּן הוּא? וּמַה יָמִים שֶׁאֵין עוֹלִין לֹא בִּנְזִירוּתוֹ וְלֹא בִּנְזִירוּת בְּנוֹ, אַתְּ אָמַר מִצְטָרְפִין, יָמִים שֶׁהֵן עוֹלִין בִּנְזִירוּתוֹ וּבִנְזִירוּת בְּנוֹ, אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּטָהֲרוּ?! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי:

[טו.]

תַּמָּן אֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל הַתְּרָיָה, בְּרַם הָכָא רָאוּי לְקַבֵּל הַתְּרָיָה. רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּה בָּעֵי: כְּמָה דְּתֵימַר תַּמָּן עַל דְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר בִּתְחִלָּה: וְהוּא שֶׁיְּהֵא לוֹ מֵהֵיכָן לְהַפִּיל, וּבְסוֹף אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לוֹ מֵהֵיכָן לְהַפִּיל? אָמַר רַבִּי זְעֵירָא קֳמֵי רַבִּי מָנָא: וְלָא מַתְנִיתָא הִיא? 'נִטְמָא יוֹם אֶחָד וּמֵאָה, סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים. וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא סוֹתֵר אֶלָּא שִׁבְעָה'. אֲמַר לֵהּ: שְׁמַעְנוּ

[ד] בְּשָׁעַת גְּסִיסָה אָמַר לַכֹּהֲנִים לָצֵאת

שֶׁהוּא סוֹתֵר, שְׁמַעְנוּ שֶׁמְּבִיא קָרְבַּן טָמְאָה?

[טו:]

הֲלָכָה ו: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁנָּזַר נְזִירוּת מְרֻבָּה, הִשְׁלִים אֶת נְזִירוּתוֹ וְאַחַר כָּךְ בָּא לָאָרֶץ; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נָזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: נָזִיר בַּתְּחִלָּה. מַעֲשֶׂה בְּהֵילֵנִי הַמַּלְכָּה שֶׁהָלַךְ בְּנָהּ לַמִּלְחָמָה, וְאָמְרָה: ׳אִם יָבֹא בְּנִי מִן הַמִּלְחָמָה אֶהֱא נְזִירָה שֶׁבַע שָׁנִים׳, וּבָא בְּנָהּ מִן הַמִּלְחָמָה וְהָיְתָה נְזִירָה שֶׁבַע שָׁנִים. וּבְסוֹף שֶׁבַע שָׁנִים עָלַת לָאָרֶץ, וְהוֹרוּהָ בֵּית־הִלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת, וּבְסוֹף שֶׁבַע שָׁנִים נִטְמֵאת, נִמְצֵאת נְזִירָה עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא הָיְתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה.

גְּמָרָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בוּן אָמַר: אִתְפַּלְגוּן רַבִּי חִיָּה בַּר יוֹסֵף וְרַבִּי יוֹחָנָן: חַד אָמַר: רַבִּי יְהוּדָה כְּבֵית שַׁמַּאי. וְחָרָנָה אָמַר: סָבַר רַבִּי יוּדָה שֶׁלֹּא נִטְמְאָה כָּל עִקָּר. אִין תֵּימַר רַבִּי יוּדָה כְּבֵית שַׁמַּי, וְתָנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם וְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה! לָא תְּנִינַן מִתְנֵי חֲדָשִׁים גַּבֵּי שְׁנַיִם.

הֲלָכָה ז: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִתֵּי עֵדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ, אֵלּוּ מְעִידִין שֶׁנָּזַר שְׁתַּיִם, וְאֵלּוּ מְעִידִין שֶׁנָּזַר חָמֵשׁ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נֶחְלְקָה הָעֵדוּת וְאֵין כָּאן נְזִירוּת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: יֵשׁ בִּכְלַל חָמֵשׁ שְׁתַּיִם, שֶׁיְּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם.

גְּמָרָא: רַב אָמַר: בְּכוֹלֵל נֶחְלְקוּ, אֲבָל בְּפוֹרֵט כָּל עַמָּא מוֹדַיי: יֵשׁ בִּכְלַל חָמֵשׁ שְׁתַּיִם, שֶׁיְּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בְּמוֹנֶה נֶחְלְקוּ, אֲבָל בְּכוֹלֵל כָּל עַמָּא מוֹדַיי: נֶחְלְקָה הָעֵדוּת, אֵין כָּאן נְזִירוּת. הַיי דֵּי נוּ כוֹלֵל, הַיי דֵּי נוּ מוֹנֶה? כוֹלֵל – אֲהָן אוֹמֵר: ׳תַּרְתֵּי׳, וַאֲהָן דְּמַר: ׳חָמֵשׁ׳. מוֹנֶה – אֲהָן אָמַר: ׳חֲדָא תַּרְתֵּי׳, וַאֲהָן אָמַר: ׳תְּלָת אַרְבַּע חָמֵשׁ׳.

רַב אָמַר: הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, לֹא בָּטְלָה עֵדוּת. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, בָּטְלָה עֵדוּת. דִּבְרֵי הַכֹּל, מָכְחַשׁ עֵדוּת לְאַחַר עֵדוּת, לֹא בָּטְלָה. אָמְרֵי: רַבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ: דְּמַר רַבִּי בָּא, רַבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הֶחְזֵק מְמֶנָּה, זֶה אוֹמֵר: ׳מִן הַכִּיס מוֹנֶה׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳מִן הַצְּרוֹר מוֹנֶה׳, הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת. אוֹף רַב מוֹדֶה שֶׁבָּטְלָה הָעֵדוּת

[טז.]

מַה פְּלִיגִין? בְּשֶׁהָיוּ שְׁנֵי כִתֵּי עֵדִים, אֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳מִן הַכִּיס מָנָה׳, וְאֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳מִן הַצְּרוֹר מָנָה׳. הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת – בָּטְלָה הָעֵדוּת. וּכְרַב – לֹא בָּטְלָה הָעֵדוּת. זֶה אוֹמֵר ׳בְּמַקֵּל הָרָגוֹ׳, וְזֶה אוֹמֵר ׳בְּסַיִף הָרָגוֹ׳, הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, אוֹף רַב מוֹדֶה שֶׁבָּטְלָה עֵדוּת. מַה פְּלִיגִין? בְּשֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִתּוֹת עֵדִים, אֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳בְּמַקֵּל הָרָגוֹ׳, וְאֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳בְּסַיִף הָרָגוֹ׳, הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, בָּטְלָה הָעֵדוּת. וּכְרַב – לֹא בָּטְלָה הָעֵדוּת.

אֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳לְדָרוֹם פָּנָה׳, וְאֵלּוּ אוֹמְרִים: ׳לְצָפוֹן פָּנָה׳, כָּל עַמָּא מוֹדוּ - הָכְחַשׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, לֹא בָּטְלָה עֵדוּת. חַיְלֵהּ דְּרַב מִן הָדָא: רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: הוֹאִיל וְזוֹ וְזוֹ מוֹדוֹת שֶׁאֵינוֹ קַיָּם, הֲרֵי אֵלּוּ יִנָּשְׂאוּ. וְלָא שְׁמִיעַ דְּמַר רַבִּי לְעָזָר: מוֹדֶה רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּעֵדִים, מַה בֵּין עֵדִים מַה בֵּין צָרָה? לֹא חָשְׁשׁוּ דְּבַר צָרָה אֶצֶל חֲבֵרְתָּהּ כְּלוּם. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב: אֶחָד חֲקִירוֹת וְאֶחָד בְּדִיקוֹת, בִּזְמַן שֶׁהֵן מַכְחִישׁוֹת זוֹ אֶת זוֹ, עֵדוּתָן בְּטֵלָה. אָמַר רַבִּי מָנָא: פָּתַר לַהּ רַב עֵד בְּעֵד. אָמַר רַבִּי אָבִין: אֲפִלּוּ תֵּימָא כַּת בְּכַת, שָׁנְיָא הִיא דִּינֵי נְפָשׁוֹת, דִּכְתִיב (דְּבָרִים טז, כ): "צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף".

תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל מִי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כִתֵּי עֵדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ, שֶׁיְּהֵא נָזִיר בַּקַּל שֶׁבָּהֶן. וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל שְׁנֵי עֵדִים, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נֶחְלְקָה הָעֵדוּת, וְאֵין נְזִירוּת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: יֵשׁ בִּכְלָל חָמֵשׁ שְׁתַּיִם, שֶׁיְּהֵא נָזִיר שְׁתַּיִם.

הַדְּרָן עָלָךְ מִי שֶׁאָמַר הֲרֵינִי נָזִיר

פֶּרֶק רְבִיעִי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ וְאָמַר: ׳וַאֲנִי׳, ׳וַאֲנִי׳, ׳וַאֲנִי׳ - כֻּלָּן נְזִירִין. הַתַּר הָרִאשׁוֹן - הֻתְּרוּ כֻלָּן, הַתַּר הָאַחֲרוֹן - הָאַחֲרוֹן מֻתָּר וְכֻלָּן אֲסוּרִין. ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ וְאָמַר: ׳פִּי כְפִיו׳, ו׳שְׂעָרִי כִשְׂעָרוֹ׳ - הֲרֵי זֶה נָזִיר. ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, וְשָׁמְעָה אִשְׁתּוֹ וְאָמְרָה: ׳וַאֲנִי׳, מֵפֵר אֶת שֶׁלָּהּ וְשֶׁלּוֹ קַיָּם. ׳הֲרֵינִי נְזִירָה׳, וְשָׁמַע בַּעְלָהּ וְאָמַר: ׳וַאֲנִי׳ - אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

גְּמָרָא: כֵּן הִיא מַתְנִיתָא: ׳וַאֲנִי׳, ׳וַאֲנִי׳. מַאן תַּנָּא וָוִים? רַבִּי יוּדָה, בְּרַם כְּרַבִּי מֵאִיר ׳אֲנִי׳ ׳אֲנִי׳. מַתְנִיתָא שֶׁהָיוּ כֻלְּהֶם בְּתוֹךְ

[טז:]

כְּדֵי דִבּוּרוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן. תָּנֵי: הַתַּר הָאֶמְצָעִי, מִמֶּנּוּ וּלְמַטָּן - מֻתָּר, מִמֶּנּוּ וּלְמַעְלָן - אָסוּר. מַתְנִיתָא אֲפִלּוּ אֵין כֻּלְּהֶם בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּרוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, אֶלָּא בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּרוֹ שֶׁל זֶה, וְזֶה בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּרוֹ שֶׁל זֶה.

כַּמָּה הוּא כְּדֵי דִבּוּרוֹ? רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: כְּדֵי שְׁאִילַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. אַבָּא בַּר בַּר חַנָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּדֵי שְׁאִילַת שָׁלוֹם בֵּין הָרַב לְתַלְמִיד, וְיֹאמַר לוֹ ׳שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי׳.

אֶחָד שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר מֵאָה יוֹם׳, וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ וְאָמַר ׳וַאֲנִי מֵאָה יוֹם׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳וַאֲנִי׳ - נַעֲשָׂה עִקָּר טְפֵלָה. אֶחָד שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, וְאָמַר ׳וַאֲנִי׳ בְּתוֹךְ דִּבּוּרוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, וְשָׁמַע חֲבֵרוֹ וְאָמַר ׳וַאֲנִי׳ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּרוֹ שֶׁל הָרִאשׁוֹן, הַתַּר הָרִאשׁוֹן - הַתַּר הַשֵּׁנִי, הַתַּר הַשֵּׁנִי - לֹא הַתַּר הַשְּׁלִישִׁי. אֶחָד שֶׁאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר שְׁתַּיִם׳, וְשָׁמְעוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ ׳וְאָנוּ׳ - נְזִירִין שְׁתַּיִם? אוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׁתַּיִם? הוּא הַתַּר - הַתְּרוּ הֵן, הֻתְּרוּ הֵן - לֹא הַתַּר הוּא. שְׁנַיִם שֶׁאָמְרוּ

׳הֲרֵי אָנוּ נְזִירִין׳, וְשָׁמַע אֶחָד וְאָמַר ׳וַאֲנִי׳ – תַּחַת שְׁנֵיהֶן נָזַר? אוֹ תַּחַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד נָזַר? הֲתִּרוּ הֵן – הֲתַּר הוּא, הֲתַּר הוּא – לֹא הֲתִּרוּ הֵן.

׳פִּי מִן הַיַּיִן׳, ׳רֹאשִׁי מִן הַתִּגְלַחַת׳, ׳יָדִי מִן הַטֻּמְאָה׳, ׳רַגְלִי מִן הַטֻּמְאָה׳. ׳רֹאשִׁי נָזִיר׳, ׳כִּבְדִי נְזִירָה׳ – נָזִיר. ׳יָדִי נָזִיר׳, ׳רַגְלִי נָזִיר׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. לָמָּה? שֶׁהִתְפִּיס אֶת הַנֶּדֶר בְּדָבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ. ״נֶדֶר״ ״נֶדֶר״ – מַה נֶּדֶר שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן, דָּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ, אַף נֶדֶר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן, דָּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ.

הֲתַּר הוּא – הִיא הֲתָרָה, הֲתָרָה הִיא – הוּא לֹא הֲתַּר. מָה הֵן ׳וַאֲנִי׳? מָה אַתְּ עָבֵד לַהּ? בְּ׳אָמֵן׳ וְ׳קָיְמִין לָךְ׳, אוֹ ׳יָפֶה עָשִׂית׳? דְּרַבִּי חִיָּה רַבָּה וְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה רַבָּה תָּנֵי: הָאִשָּׁה שֶׁנִּזְרָה בְּנָזִיר, וְשָׁמַע בַּעְלָהּ וַאֲמַר לַהּ: ׳מָה רָאִיתְ שֶׁתִּזּוֹרִי׳, ׳מַדּוּעַ עָשִׂית שֶׁנָּזַרְתְּ׳, וְ׳לֹא הָיִיתִי רוֹצָה שֶׁתִּזּוֹרִי׳, ׳אֵין כָּאן נֶדֶר אֵין כָּאן שְׁבוּעָה׳ – לֹא אָמַר כְּלוּם. אֲבָל אִם אָמַר: ׳יָפֶה עָשִׂית שֶׁנָּזַרְתְּ׳, וְ׳כָךְ הָיִיתִי רוֹצָה שֶׁתִּזּוֹרִי׳, וְ׳אִלּוּ לֹא נָזַרְתְּ הָיִיתִי מַזִּירֵךְ׳ – תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: כֻּלְּהֶם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר. תָּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: כֻּלְּהֶם יָכוֹל לְהָפֵר, עַד שֶׁיֹּאמַר בְּ׳אָמֵן׳ וְ׳קָיְמִין לִיךְ׳ – עוֹד אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: ׳הֲרֵינִי נָזִיר וְאַתְּ׳, וְאָמְרָה ׳אָמֵן׳ – מֵפֵר אֶת שֶׁלָּהּ, וְשֶׁלּוֹ בָּטֵל. ׳הֲרֵינִי נְזִירָה וְאַתָּה׳, וְאָמַר ׳אָמֵן׳ – אֵינוֹ יָכוֹל לְהָפֵר.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שִׁישִׁי

א. הַנִּבְלוֹת וּשְׁחוּטוֹת בָּעִיר - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֲפִלּוּ נְבֵלָה אַחַת בָּעִיר - כָּל הַבָּשָׂר הַנִּמְצָא בָּעִיר הֲרֵי הוּא שֶׁל נְבֵלָה, מִפְּנֵי שֶׁהַנְּבֵלוֹת מְצוּיוֹת. דָּמִים טְהוֹרִים וּטְמֵאִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּמְצְאוּ דָמִים עַל גַּבֵּי כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְטִהֲרָם, שֶׁאֵינָם אֶלָּא דַּם הַשְּׁרָצִים הַחַיִּים:

ב. תִּשְׁעָה שְׁרָצִים וּצְפַרְדֵּעַ אֶחָד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וּבִנְמְצָא - הֲלַךְ אַחַר הָרֹב. תִּשְׁעָה צְפַרְדְּעִים וְשֶׁרֶץ אֶחָד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן וְאֵין יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. פֵּרַשׁ אֶחָד מֵהֶן, לִרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא. לִרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. וּבִנְמְצָא - הֲלַךְ אַחַר הָרֹב. כִּכָּר טְמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בְּתֵשַׁע כִּכָּרוֹת טְהוֹרִין, וְאָכְלוּ חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה רִאשׁוֹנִים, וְאַחַר כָּךְ אָכְלוּ חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה אַחֲרוֹנִים, וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מֵהֶם, הָרִאשׁוֹנִים - טְמֵאִין שֶׁאֵין לָהֶן בַּמֶּה יִתְלוּ. וְהָאַחֲרוֹנִים - טְהוֹרִין. זֶה הַכְּלָל: אָדָם בְּאָדָם, טָהֳרוֹת בְּטָהֳרוֹת, אָדָם בְּטָהֳרוֹת, וְטָהֳרוֹת בְּאָדָם - הֲרֵי אֵלּוּ מוֹכִיחוֹת, נֶאֱכְלוּ רִאשׁוֹנוֹת, נִטְמְאוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ, עַד שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - טְהוֹרוֹת. מִשֶּׁנַּעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנִיּוֹת תְּלוּיוֹת:

ג. שְׁנֵי שְׁבִילִים אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - טְהוֹרוֹת. בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - יִשָּׂרְפוּ. בָּרִאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה, בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה - יִשָּׂרְפוּ. בָּרִאשׁוֹן וְעָשָׂה וּבַשֵּׁנִי וְעָשָׂה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מֻנָּחוֹת, רִאשׁוֹנוֹת - טְהוֹרוֹת, וּשְׁנִיּוֹת - יִשָּׂרְפוּ:

ד. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טָהֳרוֹת, וּבָא חֲבֵרוֹ וְהָלַךְ בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה טָהֳרוֹת - אֵלּוּ וָאֵלּוּ מֻנָּחוֹת. הֲרֵי אֵלּוּ מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכְלוּ רִאשׁוֹנוֹת אוֹ נִטְמְאוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ, עַד שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת

הַשָּׁלֵם

- טְהוֹרוֹת. מִשֶּׁנַּעֲשׂוּ שְׁנִיּוֹת - שְׁנֵיהֶם תְּלוּיוֹת. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן טָהֳרָה אַחַת - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. עָשׂוּ שְׁנֵיהֶן שְׁתֵּי טָהֳרוֹת, זֶה בָּא וְנִשְׁאַל בִּפְנֵי עַצְמוֹ - אוֹמְרִים לוֹ טָהוֹר. נִשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד - אוֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם אָמְרוּ: שְׁנַיִם הָיִינוּ, וּבְשֶׁנֵי שְׁבִילִים הָלַכְנוּ, וּשְׁתֵּי טָהֳרוֹת עָשִׂינוּ - אוֹמְרִים לָהֶם טְמֵאִין, שֶׁאֲפִלּוּ טְמֵאָה אַחַת שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּמְאָה טָהֳרוֹת - כֻּלָּן טְמֵאוֹת.

ה. שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, וְהָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶם וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ - פָּטוּר. בַּשֵּׁנִי וְנִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ - חַיָּב. בָּרִאשׁוֹן וְנִכְנַס וְהִזָּה וְשָׁנָה וְטָבַל בַּשֵּׁנִי וְנִכְנַס - חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּכֻלָּן מִשֵּׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן. מַעֲשֶׂה בִּמְסִכֵּן אֶחָד, שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִים אוֹתוֹ מִגַּדְפָּר לְחַמָּתָא, וְהָיוּ הַכּוֹתוֹת מִתְחַלְּפוֹת עָלָיו, וּבָאַחֲרוֹנָה נִמְצָא מֵת בְּיָדָן, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְלֹא טִמְּאוּ אֶלָּא כַּת אַחֲרוֹנָה בִּלְבַד:

ו. נָגַע בְּאֶחָד בַּלַּיְלָה וְאֵין יָדוּעַ אִם חַי אִם מֵת, וְלַשַּׁחַר בָּא וּמְצָאוֹ מֵת, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, שֶׁסְּפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר. וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשָׁעַת מְצִיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר שֶׁאִם רָאָהוּ חַי מִבָּעֶרֶב, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שַׁחֲרִית וּמְצָאוֹ מֵת - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים. יָשַׁב עַל גַּבֵּי אֶבֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְלַשַּׁחַר עָמַד וּמָצָא עָלֶיהָ שֶׁרֶץ אוֹ רֹק, רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, מִפְּנֵי שֶׁסְּפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר. וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כְּשָׁעַת מְצִיאָתָן. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, שֶׁאִם רָאוּהָ נְקִיָּה מִבָּעֶרֶב, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא שַׁחֲרִית וּמָצָא עָלֶיהָ שֶׁרֶץ אוֹ רֹק - שֶׁהוּא טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סְפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים:

ז. שׁוֹטָה אַחַת בָּעִיר, כָּל הָרוֹקִין שֶׁבָּעִיר - טְמֵאִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה רְגִילָה לִכָּנֵס בְּתוֹךְ מְבוֹי אֶחָד, אוֹתוֹ מָבוֹי - בְּחֶזְקַת טְמֵאָה, וְכָל הַמְּבוֹאוֹת

- בְּחֻזְקַת טָהֳרָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַמְּבוּאוֹת בְּחֻזְקַת טֻמְאָה, חוּץ מִן חָצֵר הַמְּשׁוּתֶּפֶת. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אַף חָצֵר הַמְּשׁוּתֶּפֶת בְּחֻזְקַת טֻמְאָה, עַד שֶׁיֹּאמַר: 'בְּרִי לִי שֶׁלֹּא בָּאתָה לְכָאן':

ח. הַנִּדְחָק בָּרַחַיִם שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּתוֹכָהּ וְשֶׁהַנִּדָּה בְּתוֹכָהּ - בְּגָדָיו טְמֵאִין מִדְּרָס. וְאֵי זוֹ הִיא הָרֵחַיִם? כָּל שֶׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ וְדוֹחֲפִין אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ. רָקַק וְדָרַס עַל בְּגָדָיו, עַל רָקוֹ - שׁוֹרְפִין עָלָיו אֶת הַתְּרוּמָה. וְעַל בְּגָדָיו - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. מִי שֶׁדָּרְסָה אִשָּׁה עַל בְּגָדָיו - בְּגָדָיו טְמֵאִין מִדְּרָס. רַבִּי דּוֹסְתַּאי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם רָקְקָה וְשָׁפָה אֶת רוֹקָהּ בְּשָׁעָה שֶׁהִיא רָקְקָה - בְּגָדָיו טְמֵאִים מִדְּרָס, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שָׁפוֹת אֶת רוֹקָן בְּשָׁעָה שֶׁהֵן נִדּוֹת. לֹא שָׁפָה אֶת רוֹקָהּ - בְּגָדָיו טְהוֹרִין. שְׁנַיִם אוֹמְרִים לוֹ: נִטְמֵאת, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא נִטְמֵאתִי - טָהוֹר. וְאֵין אוֹמְרִים לוֹ: עֲסֹק בְּטָהֳרוֹת, אֶלָּא יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ:

ט. מֵבִיא אָדָם קָרְבָּן עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבְתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים. וְאִם הָיָה מַכְחִישׁוֹ - נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ. כֵּיצַד? אָמְרוּ לוֹ: נָדַרְתָּ, וְהוּא אוֹמֵר: תְּנַאי הָיָה בְּלִבִּי - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: נָדַרְתָּ, וְהוּא אוֹמֵר: לֹא נָדַרְתִּי, מְשֻׁהְגִיעוּהוּ, אוֹמֵר: תְּנַאי הָיָה בְּלִבִּי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִשְׁתְּךָ נָדְרָה, וְהוּא אוֹמֵר: בְּלִבּוֹ הָיָה לְהָפֵר - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִשְׁתְּךָ נָדְרָה, וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן: לֹא נָדְרָה. מְשֻׁהְגִיעוּהוּ, אָמַר, בְּלִבִּי הָיָה לְהָפֵר לָהּ - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. נֶאֱמָן אָדָם לוֹמַר: בְּנִי זֶה בֵּן תִּשַּׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. בִּתִּי זוֹ בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. לְחַיֵּב עֲלֵיהֶן קָרְבָּן. אֲבָל לְמַכּוֹת וְלָעֲנָשִׁין - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ נֶאֱמָן:

י. הָיוּ חֲמוֹרָיו וּפוֹעֲלָיו טְעוּנִין טָהֳרוֹת וְעוֹבְרִין לְפָנָיו, וְהִפְלִיגוּ, אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִמִּיל - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֻזְקַת הַמְּשׁוּתָּמֵר. וְאִם אָמַר לָהֶם: צְאוּ וַאֲנִי אָבֹא אַחֲרֵיכֶם, כֵּיוָן שֶׁנִּכְסוּ מֵעֵינָיו - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים. שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִטְמָא, וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִטְמָא, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. שָׁאֲלוּ אֶת בֶּן זוֹמָא: מִפְּנֵי מַה סָּפֵק רְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא? אָמַר לָהֶם: סוֹטָה מַה הִיא לְבַעְלָהּ, וַדַּאי אוֹ סָפֵק? אָמְרוּ לוֹ: סָפֵק. אָמַר לָהֶן: מָצִינוּ שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְבַעְלָהּ. מִכָּאן אַתָּה דָּן לְשֶׁרֶץ, מַה כָּאן רְשׁוּת הַיָּחִיד, אַף כָּאן רְשׁוּת הַיָּחִיד. וּמַה כָּאן יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, אַף כָּאן יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל. וּמִפְּנֵי מַה סְּפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר? אָמַר לָהֶם: מָצִינוּ שֶׁהַצִּבּוּר עוֹשִׂין אֶת הַפֶּסַח בְּטֻמְאָה בִּזְמַן שֶׁרֹּב צִבּוּר טְמֵאִין, וְאִם טֻמְאָה וַדַּאִית הֻתְּרָה לַצִּבּוּר, קַל וָחֹמֶר לִסְפֵק טֻמְאָה. וּמִכָּאן אָמְרוּ: דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - סְפֵקוֹ טָהוֹר. דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִשְׁאוֹל, בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - סְפֵקוֹ טָהוֹר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה סְּפֵק רְשׁוּת הַיָּחִיד טָמֵא וְסָפֵק רְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר? מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר לִשְׁאוֹל לְיָחִיד, וְאִי אֶפְשָׁר לִשְׁאוֹל לָרַבִּים:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. הַמְּסָכֵּן הַנָּתוּן בַּחֲנוּת - הַחֲנוּת טְמֵאָה. הוֹצִיאוּהוּ וְהִכְנִיסוּהוּ לַסְּטָיו - טָהוֹר. הוֹצִיאוּהוּ מִסְּטָיו וְהֶחְזִירוּהוּ לַחֲנוּת שְׁנִיָּה - טָמֵא. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר אֶת הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רְשׁוּת הָרַבִּים מַפְסֶקֶת לְמַפְרֵעַ, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר מֵת הָיָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְחָיָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים:

ב. יֵשׁ דְּבָרִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וַעֲשָׂאָם כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. קָפָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וְטֻמְאָה בְּתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. אִם הָיְתָה כְּפִישָׁה עַל כְּתֵפוֹ וְכִכַּר שֶׁל תְּרוּמָה כָּרוּךְ בְּסִיב אוֹ בִּנְיָר וְנָתוּן בְּתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. חָמוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה

תּוֹסֶפְתָּא

טְפָחִים וְטָמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. פָּשַׁט יָדוֹ עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא. סָלַע בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְטָמְאָה נְתוּנָה עַל גַּבָּיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָהוֹר. עָלָה לְרֹאשׁוֹ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע - סְפֵקוֹ טָמֵא:

ג. הָיָה זֶה רָכוּב עַל חֲמוֹרוֹ וְזֶה רָכוּב עַל חֲמוֹרוֹ, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, סָפֵק נָגְעוּ זֶה בָּזֶה, סָפֵק לֹא נָגְעוּ - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. בְּנוֹ שֶׁל זֶה מֻרְכָּב עַל כְּתֵפוֹ, וּבְנוֹ שֶׁל זֶה מֻרְכָּב עַל כְּתֵפוֹ, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, סָפֵק נָגְעוּ זֶה בָּזֶה, סָפֵק לֹא נָגְעוּ - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. הָיְתָה חֲבִילָה עַל כְּתֵפוֹ וְהָרוֹק מֻדְבָּק בַּכֹּתֶל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, סָפֵק הֵסִיט, סָפֵק לֹא הֵסִיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. כֵּלִים שְׁטוּחִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וְהַטָּמֵא עוֹבֵר, סָפֵק הֵסִיט סָפֵק לֹא הֵסִיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - הֲרֵי הוּא כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁדֶּרֶךְ הִלּוּכוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - טָהוֹר:

ד. נִכְנַס לַבִּקְעָה בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, וְטָמְאָה בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִית. וְאָמַר: הָלַכְתִּי לַמָּקוֹם הַלָּז וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם נִכְנַסְתִּי לְאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה וְאִם לֹא נִכְנַסְתִּי - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים. אָמְרוּ לְפָנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲרֵי הִיא שֶׁל יְחִידִי. פֵּרֵשׁ רַבִּי מָרִינוֹס מִשְּׁמוֹ: כָּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמָהּ. וְאֵלּוּ הֵן יְמוֹת הַחַמָּה, מִשֶּׁתֵּעָקֵר תְּבוּאָה מִתּוֹכָהּ. וְאֵלּוּ הֵן יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, מִשֶּׁתֵּרֵד רְבִיעָה שְׁנִיָּה. הָיוּ שָׁם שָׂדוֹת הַרְבֵּה, אִם עוֹמֵד זֶה בְּצַד זֶה וְרוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצְאִין בְּצַד הַלָּז - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. וְאִם לָאו - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן. הַשְּׁבִילִים הַמְפָלְשִׁין לַבּוֹרוֹת, לַשִּׁיחִין, וְלַמְּעָרוֹת, וְלַגְּתוֹת, וְלַגְּרָנוֹת - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה.

הַשָּׁלֵם

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּזְמַן שֶׁהֵן מְפָלְשִׁין - רְשׁוּת הָרַבִּים לְכָךְ וּלְכָךְ, וְאִם אֵינָן מְפָלְשִׁין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. מְבוֹאוֹת הַיּוֹרְדִין לַיָּם אוֹ לַנָּהָר, אַף עַל פִּי שֶׁגְּדוּדָיו מִכָּאן וּמִכָּאן, וְרַבִּים מְטַפְּסִים וְעוֹלִין בָּהֶן - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה:

ה. גִּנּוֹת הָעִיר שֶׁדֶּרֶךְ הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת עֲלֵיהֶן - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. דִּמּוֹסְיָאוֹת וּמֶרְחֲצָאוֹת - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. גִּנָּה בִּזְמַן שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת - רְשׁוּת הַיָּחִיד, אִם אֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת - רְשׁוּת הָרַבִּים. בָּסִילְקֵי שֶׁפּוֹתְחִין אוֹתָהּ בַּיָּמִים וְנוֹעֲלִין אוֹתָהּ בַּלֵּילוֹת, בִּזְמַן שֶׁהִיא פְּתוּחָה - רְשׁוּת הָרַבִּים, נְעוּלָה - רְשׁוּת הַיָּחִיד. נִמְצֵאתָ אוֹמֵר: בַּיּוֹם - טְהוֹרָה, וּבַלַּיְלָה - טְמֵאָה. בָּסִילְקֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְּתָחִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְכֵן סְטָיו שֶׁהוּא גָּדוֹר מִכָּאן וּמִכָּאן וְרֶוַח בֵּין הָעַמּוּדִים - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עוֹמֵד בְּצַד זֶה וְרוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִין וְאֶת הַיּוֹצְאִין בְּצַד הַלָּז - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. וְאִם לָאו - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ו. בָּסִילְקֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְּתָחִים מְכֻוָּנִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הָאֶמְצָעִי שֶׁלָּהּ - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה, וְהַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד הַצְּדָדִין וְאֶחָד הָאֶמְצַע - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. וּמוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר לַחֲכָמִים, בְּבָסִילְקֵי שֶׁאֵין שְׁנֵי פְּתָחֶיהָ מְכֻוָּנִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן חָצֵר בֵּית גָּדֵי וַחֲמָתָהּ, שֶׁאֶחָד הָאֶמְצַע וְאֶחָד הַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּחָצֵר יְחִידִי שֶׁדַּרְכּוֹ הָרַבִּים מַפְסִקָתָהּ, כְּגוֹן חָצֵר בֵּית גָּדֵר וַחֲמָתָן, שֶׁהָאֶמְצַע - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטָּמְאָה, וְהַצְּדָדִין - רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמּוֹסֵר מַפְתֵּחַ לְעַם הָאָרֶץ, הַבַּיִת – טָמֵא. מָסַר לוֹ הַחִיצוֹן וְלֹא מָסַר לוֹ הַפְּנִימִי, הַחִיצוֹן – טָמֵא, וְהַפְּנִימִי – אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לִפְשׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַּע. הָיוּ שָׁם זִיזִין יוֹצְאִין גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה טְפָחִים, אוֹ חֲדִין גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה טְפָחִים – אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לִפְשׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַּע. הָיָה הַחִיצוֹן שֶׁל אֶחָד וְהַפְּנִימִי שֶׁל אֶחָד, אַף עַל פִּי שֶׁהַטָּהֳרוֹת נְתוּנוֹת בְּצַד מַפְתְּחוֹ שֶׁל פְּנִימִי – הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת. הַנִּכְנָס שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת, אֲפִלּוּ עוֹמֵד בְּצַד הַטָּהֳרוֹת – טְהוֹרוֹת. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ:

ב. חָבֵר שֶׁהָיָה יָשֵׁן בְּבֵיתוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ, וְכֵלָיו מְקֻפָּלִין וּמֻנָּחִין תַּחַת רֹאשׁוֹ, סַנְדָּלָיו וְחָבִיתוֹ לְפָנָיו – הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת הַמְשְׁתַּמֵּר. חָבֵר שֶׁאָמַר לְעַם הָאָרֶץ: ׳לֵךְ וְיָשֵׁן בְּתוֹךְ הַבַּיִת׳ – כָּל הַבַּיִת בִּרְשׁוּתוֹ. ׳צֵא וְאֵישַׁן עַל מִטָּה פְּלוֹנִית׳ – אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא אוֹתָהּ מִטָּה, וְעַד מָקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לִפְשׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַּע מֵאוֹתָהּ הַמִּטָּה. אָמַר לוֹ: ׳שְׁמוֹר לִי פָּרָה זוֹ שֶׁלֹּא תִכָּנֵס לְתוֹךְ הַבַּיִת׳. ׳שְׁמוֹר לִי פָּרָה זוֹ שֶׁלֹּא תְשַׁבֵּר אֶת הַכֵּלִים׳ – הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין, שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶלָּא שְׁמִירַת הַפָּרָה. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: ׳שְׁמוֹר לִי הַבַּיִת הַזֶּה שֶׁלֹּא תִכָּנֵס בּוֹ הַפָּרָה׳. ׳שְׁמוֹר לִי כֵּלִים הַלָּלוּ שֶׁלֹּא תְשַׁבֵּרֵם הַפָּרָה׳ – הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין. רַבִּי אוֹמֵר: אֻמָּנִין שֶׁיָּרְדוּ לְלַקֵּט צְרוֹרוֹת וְחַרְסִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת – כָּל הַבַּיִת בִּרְשׁוּתָן:

ג. אִשְׁתּוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ טוֹחֶנֶת עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁל חָבֵר בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה, אֲבָל לֹא בְּזְמַן שֶׁהִיא טְהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף בְּזְמַן שֶׁהִיא טְמֵאָה לֹא תִטְחַן, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ אוֹכֶלֶת, שֶׁחֲבֵרְתָּהּ נוֹתֶנֶת לָהּ וְאוֹכֶלֶת:

ד. הַגַּבָּאִין שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת, אִם אָמְרוּ נִכְנַסְנוּ אֲבָל לֹא נָגַעְנוּ – הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין,

הַשָּׁלֵם

שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. אִם הָיוּ אֲחֵרִים מְעִידִין עֲלֵיהֶם שֶׁנִּכְנְסוּ – אֵין נֶאֱמָנִין לוֹמַר לֹא נָגַעְנוּ, וּבִזְמַן שֶׁהַמַּשְׁכּוֹן בְּיָדָם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אֲחֵרִים מְעִידִין עֲלֵיהֶן – אֵינָם נֶאֱמָנִין מִפְּנֵי שֶׁהַמַּשְׁכּוֹן מְעִידִים. וְאִם הָיָה עוֹבֵד כּוֹכָבִים עִמָּהֶן, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּשְׁכּוֹן בְּיָדָן, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֲחֵרִים מְעִידִין בָּהֶן שֶׁנִּכְנְסוּ – הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין מִפְּנֵי שֶׁאֵימַת עוֹבֵד כּוֹכָבִים עֲלֵיהֶן:

ה. הַגַּנָּבִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת – כָּל הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָמֵא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁהֵן יְכוֹלִין לִפְשׁט [אֶת] יְדֵיהֶן וְלִיגַּע. נִמְצָא מָקוֹם הַגְּנֵבָה, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל הַבַּיִת כֻּלּוֹ טָהוֹר, עַד פִּי מָקוֹם הַגְּנֵבָה. רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא מִמְּקוֹם הַגְּנֵבָה עַד מָקוֹם שֶׁיְּכוֹלִין לִפְשׁט אֶת יְדֵיהֶן וְלִיגַּע מִמְּקוֹם הַגְּנֵבָה. מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר לַחֲכָמִים בַּחֲרוּרִין וְהַדּוּתִין, שֶׁאֵין בָּהֶם מָקוֹם רַגְלֵי הַגַּנָּבִין – שֶׁאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁהֵן יְכוֹלִין לִפְשׁט אֶת יְדֵיהֶן וְלִיגַּע:

ו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מוֹדֶה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לַחֲכָמִים בְּחַלּוֹנוֹת שֶׁל אוּלָיְאִרִין שֶׁהֵם נִפְתָּחִין זוֹ לְתוֹךְ זוֹ, שֶׁאִם הָיוּ כֵּלִים נִשְׁמָטִין מֵאֲחוֹרֵיהֶן – שֶׁהֵן טְמֵאִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – טְמֵאִין. הַמְּנִיחַ כֵּלָיו בְּחַלּוֹנוֹת שֶׁל אוּלָיְאִרִין, נָעַל וְחָתַם, אַף עַל פִּי שֶׁבָּא וּמְצָאוֹ מַפְתֵּחַ פָּתוּחַ וְחוֹתָם מְקֻלְקָל – טָהוֹר. חוֹתָם שֶׁאָמְרוּ, אֲפִלּוּ טִיט אֲפִלּוּ קֵיסָם. נִפְרַשׂ כֵּלָיו מֵחַלּוֹנוֹת שֶׁל אוּלָיְאִרִין – הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים, מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים נִשְׁעָן עֲלֵיהֶן. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִלּוּ נִימָא אַחַת יוֹצֵאת מֵהֶן – טְמֵאִין, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּדְרָס מֵבִיא טֻמְאָה לְעַצְמוֹ בְּכָל שֶׁהוּא:

ז. הַלּוֹקֵחַ כֵּלִים מֵאוּמָנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְהַמּוֹסֵר כֵּלִים לְאוּמָנֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים – טְמֵאִין מִדְּרָס וּטְמֵאִים טֻמְאַת מֵת. הַלּוֹקֵחַ כֵּלִים מֵאוּמָנֵי עַם הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ: ׳שְׁמוֹר לִי אֶת אֵלּוּ׳ – טְמֵאִין מִדְּרָס וּטְהוֹרִין מִטֻּמְאַת

תּוֹסֶפְתָּא

מֵת. הִנִּיחָן עַל כְּתֵפוֹ - טְמֵאִין אַף מִטְמֵא מֵת. אָמַר רַבִּי דּוֹסְתַּאי בְּרַבִּי יַנַּאי: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמּוֹסֵר לְיָחִיד שֶׁהֵן טְמֵאִין, וְעַל הַמֻּנִּיחַ בִּפְנֵי רַבִּים שֶׁהֵן טְהוֹרִים. עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הַמּוֹסֵר לְרַבִּים וְעַל הַמֻּנִּיחַ לְיָחִיד, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁשָּׁכַח כֵּלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְטִהֲרוּ, שֶׁאֵינָהּ רְשׁוּת עַם הָאָרֶץ:

ח,ח הִנִּיחַ כֵּלָיו בְּבֵית הַמֶּרְחָץ, וּבָא וּמְצָאָן כְּמוֹת שֶׁהֵן - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין, וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כֵּן (בְּטָהֳרוֹת). הִנִּיחַ גִּתּוֹ וּבוֹרוֹ וְנִכְנַס לָעִיר, אַף עַל פִּי שֶׁבָּא וּמָצָא עַם הָאָרֶץ עוֹמֵד בְּצִדָּן - טְהוֹרִין. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. עַם הָאָרֶץ שֶׁבָּא לְהַזּוֹת - אֵין מַזִּין עָלָיו וְעַל כֵּלָיו אֶלָּא לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. אֲבָל חָבֵר שֶׁבָּא לְהַזּוֹת - מַזִּין עָלָיו וְעַל כֵּלָיו מִיָּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁהָיָה בְּחֶזְקַת אוֹכְלֵי תְּרוּמָה. לֹא הָיָה בְּחֶזְקַת אוֹכְלֵי תְּרוּמָה, מַזִּין עָלָיו - מִיָּד, וְעַל כֵּלָיו - מִשֶּׁיִּשְׁתַּמֵּר:

ט. הָיָה לָבוּשׁ חָלוּק וְעָטוּף בְּטַלִּית, וְהָיָה בִּלְבּוֹ עַל הֶחָלוּק, וְאֵין בִּלְבּוֹ עַל הַטַּלִּית - הֶחָלוּק טָהוֹר וְהַטַּלִּית טְמֵאָה. הָיָה סַל עַל כְּתֵפוֹ וְהַמַּגֵּרָפָה בְּתוֹכָהּ, וְהָיָה בִּלְבּוֹ עַל הַסַּל, וְאֵין בִּלְבּוֹ עַל הַמַּגֵּרָפָה - הַסַּל טָהוֹר וְהַמַּגֵּרָפָה טְמֵאָה:

י. הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ מִן הֶחָבִית בְּחֶזְקַת שֶׁל חֹלִין, וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת שֶׁל תְּרוּמָה - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה וַאֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, מִפְּנֵי שֶׁסָּפֵק טְבוּל יוֹם. אָמְרוּ לוֹ עַל הַתְּלוּיָה: 'טְהוֹרָה הִיא' - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה. וְאִם אָמַר: 'הֲרֵינִי מַנִּיחָהּ עַד שֶׁאֶשְׁאַל עָלֶיהָ' - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה:

יא. מַשְׁקִין טְמֵאִין וּטְהוֹרִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. וּמַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁסִּפְּנָה מַשְׁקִין תְּלוּיִין בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְנָפַל כְּפָר שֶׁל תְּרוּמָה, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְטִמְּאוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵסִיחָה דַּעְתָּהּ מֵהֶם. אָמַר

הַשָּׁלֵם

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּילָא: מִפְּנֵי מַה רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא? מִפְּנֵי שֶׁהַנָּשִׁים גַּרְגְּרָנִיּוֹת הֵן, אִשָּׁה מְגַלָּה אֶת הַקְּדָרָה לְיַדַּע מַה חֲבֶרְתָּהּ מְבַשֶּׁלֶת.

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. חָבֵר וְעַם הָאָרֶץ שֶׁהָיוּ שְׁרוּיִין בֶּחָצֵר, וְשָׁכְחוּ כֵּלִים בֶּחָצֵר, הָרָאוּי לְיטַמֵּא מִדְּרָס - טָמֵא מִדְּרָס, וְהָרָאוּי לְיטַמֵּא טְמֵא מֵת - טָמֵא מֵת. לָזֶה סָכָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלָזֶה סָכָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, לָזֶה מְחִיצָה בִּפְנֵי פִּתְחוֹ וְלָזֶה מְחִיצָה בִּפְנֵי פִּתְחוֹ, זֶה מַנִּיחַ כֵּלָיו בְּתוֹךְ סָכָּתוֹ וְזֶה מֵנִיחַ כֵּלָיו בְּתוֹךְ סָכָּתוֹ, זֶה מַנִּיחַ כֵּלָיו עַל גַּבֵּי מְחִצָּתוֹ וְזֶה מַנִּיחַ כֵּלָיו עַל גַּבֵּי מְחִצָּתוֹ - הַכֹּל טְהוֹרִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם לֹא סָכָּה וְלֹא מְחִיצָה - טְהוֹרִין, שֶׁזֶּה מַנִּיחַ לִפְנֵי פִּתְחוֹ וְזֶה מַנִּיחַ לִפְנֵי פִּתְחוֹ. לָזֶה מְחִיצָה אוֹ סָכָּה לִפְנֵי פִּתְחוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְלָזֶה מְחִצָּה אוֹ סָכָּה לִפְנֵי פִּתְחוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין, שֶׁלָּזֶה רְשׁוּת לִכְנֵס וְלָזֶה רְשׁוּת לִכְנֵס:

ב. חָבֵר שֶׁהִנִּיחַ אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין עַל גַּבֵּי מַעְיָן וְיָרַד לִשְׁתּוֹת - טְמֵאִים, מִפְּנֵי שֶׁאֲחֵרִים מְמַשְׁמְשִׁין בָּהֶן. חָבֵר שֶׁהָיָה מוֹכֵר אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ, הִנִּיחָן וְנִכְנַס - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים מִפְּנֵי שֶׁאֲחֵרִים מְמַשְׁמְשִׁים בָּהֶן:

ג. נֶאֱמָנִים עַמֵּי הָאָרֶץ עַל טְבִילַת טְמֵא מֵת, וְאֵין נֶאֱמָנִים עַל טְבִילַת מַדָּף. חָבֵר שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ פֵּרוֹת - הוֹלְכִים אַחַר רוֹב מְכַנְסֵי, אִם רֹב מְכַנְסֵי תְּרוּמָה - תְּרוּמָה. הִנִּיחַ טָהֳרוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת. הִנִּיחַ כֵּלִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: הִזּוּ וְלֹא שָׁנוּ, אוֹ שָׁנוּ וְלֹא טָבְלוּ, אוֹ שֶׁמָּא לֹא הִזּוּ כָּל עִקָּר. חָבֵר שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ פֵּרוֹת, אֲפִלּוּ אוֹתָן הַיּוֹם כְּנָסָן - הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת מְתֻקָּנִין:

ד. עַם הָאָרֶץ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו וְהָיוּ לוֹ טָהֳרוֹת, וְאָמַר: 'בָּרִי לִי שֶׁלֹּא נִטְמְאוּ', בִּזְמַן שֶׁהֵן עֲשׂוּיוֹת עַל גַּבֵּי אֲחֵרִים - אֲסוּרוֹת לוֹ וַאֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם. עַל גַּבֵּי עַצְמוֹ - מֻתָּרוֹת

תּוֹסֶפְתָּא

לוֹ וַאֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם מֻתָּרוֹת לוֹ - מֻתָּרוֹת לְכָל אָדָם, וְאִם אֲסוּרוֹת לְכָל אָדָם - אֲסוּרוֹת לוֹ. וְכֵן עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְהָיָה לוֹ יַיִן, וְאָמַר: 'בְּרִי לוֹ שֶׁלֹּא נִטְמָא', בִּזְמַן שֶׁהוּא עָשׂוּי עַל גַּבֵּי אֲחֵרִים - אָסוּר לוֹ וְאָסוּר לְכָל אָדָם. עַל גַּבֵּי עַצְמוֹ - מֻתָּר לוֹ וְאָסוּר לְכָל אָדָם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם מֻתָּר לוֹ - מֻתָּר לְכָל אָדָם, וְאִם אָסוּר לְכָל אָדָם - אָסוּר לוֹ:

ה. הַמְאַבֵּד וְהַמּוֹצֵא בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְעָבַר עֲלֵיהֶן לַיְלָה אֶחָד - טְמֵאִין מִדָּרָס וּטְהוֹרִין מִטֻּמְאַת מֵת. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אָבַד מַחַט וּמָצָא מַחַט - טָהוֹר, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: מַחַט שֶׁאָבַד הוּא מַחַט שֶׁמָּצָא. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַנִּיחַ וְשָׁכַח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן לַיְלָה אַחַת - אֵין טְמֵאִין מִדָּרָס, וּבְמַנִּיחַ וְשָׁכַח בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְעָבַר עֲלֵיהֶן לַיְלָה אֶחָד - טְמֵאִין מִדָּרָס וּטְהוֹרִין טְמֵא מֵת. הַמְאַבֵּד וְהַמּוֹצֵא בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הֲרֵי זֶה טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת הַמִּשְׁתַּמֵּר:

ו. כֵּלִים שְׁטוּחִין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים - טְהוֹרִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ לְמַעְלָה מִמְּאָה אַמּוֹת - טְמֵאִים. גַּגּוֹ שֶׁל חָבֵר לְמַעְלָה בְּצַד גַּגּוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ, חָבֵר שׁוֹטֵחַ שָׁם כֵּלִים וּמַנִּיחַ שָׁם טָהֳרוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁעַם הָאָרֶץ יָכוֹל לִפְשׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַּע שָׁם - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: גַּגּוֹ שֶׁל חָבֵר לְמַעְלָה מִגַּגּוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ, חָבֵר שׁוֹטֵחַ שָׁם כֵּלִים וּמַנִּיחַ שָׁם טָהֳרוֹת, וּבְלְבַד שֶׁאֵין עַם הָאָרֶץ יָכוֹל לִפְשׁט אֶת יָדוֹ וְלִיגַּע:

ז. נָפַל כֵּלָיו בְּתוֹךְ בְּאֵרוֹ שֶׁל עַם הָאָרֶץ - הֲרֵי זֶה טָמֵא, וְטָהוֹר בַּעֲלִיָּתוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַשְׁקֶה סָרוּחַ - הֲרֵי זֶה טָהוֹר. אָמְרוּ לוֹ: אֵין הַמַּשְׁקִין יוֹצְאִין מִידֵי הַפָּרָה וְלֹא מִידֵי הַכֶּלֶב. חִטִּין הַיּוֹצְאִין עִם גְּלָלֵי הַבָּקָר, וּשְׂעוֹרִין הַיּוֹצְאִין עִם גְּלָלֵי הַבְּהֵמָה, אַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב עֲלֵיהֶן לְאוֹכְלִין - אֵין מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. כִּנָּסָן לְאוֹכְלִין - אֵין מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. גְּלָלִין אַף עַל פִּי שֶׁכִּנָּסָן לְמַשְׁקִין - בְּטָלָה דַּעְתּוֹ. גּוֹזָל שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל גַּת, חִשֵּׁב עָלָיו לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים - טָמֵא, לַכֶּלֶב - טָהוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא. מַעֲשֶׂה הָיָה וְנִמְנוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה זְקֵנִים בְּלוֹד, וְטִמְּאוּהוּ:

ח. עֲרֵבָה שֶׁהִיא טְמֵאָה מִמַּשְׁקֶה - אֵין לָשִׁין בָּהּ קֶמַח שֶׁל חֻלִּין, וְאֵין עוֹרְכִין בָּהּ בָּצֵק שֶׁל תְּרוּמָה. אֲבָל אִם רוֹצֶה, מֵבִיא קֶמַח שֶׁל חֻלִּין וְעוֹרֵךְ לְתוֹכָהּ בָּצֵק שֶׁל תְּרוּמָה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בָּצֵק שֶׁל תְּרוּמָה נוֹגֵעַ בָּעֲרֵבָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמַּזְחֶלָה שֶׁהִיא שׁוֹתֶתֶת וְיוֹרֶדֶת מַשְׁקִין, וּבָא טָמֵא וְהִפְסִיקָן, הָעֶלְיוֹנִים - טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן גְּרוּרִין עַל גַּבֵּי יָדָיו, וְהַתַּחְתּוֹנִים - טְהוֹרִין. (מַקֵּל שֶׁהִיא מְלֵאָה מַשְׁקִין טוֹפֵחַ - טְמֵאִין. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כֵּיוָן שֶׁהִשִּׁיקָהּ לַמַּקֵּוֶה - טְהוֹרָה):

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק עֲשִׂירִי

א. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְשֻׁתְּגָּמֵר מְלַאכְתָּן. הַגּוֹמֵר אֶת זֵיתָיו בְּנֵי יוֹמָן - חָזַרְנוּ לְדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי וּלְדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: מוֹחַל - מַשְׁקֶה הוּא. וּמִפְּנֵי מָה טְהֲרוּ מוֹחֵל הַיּוֹצֵא מִן הַזֵּיתִים עַד שֶׁלֹּא תִּגָּמֵר מְלַאכְתּוֹ? מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּקִיּוּמוֹ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מוֹחַל - מֵי פֵרוֹת הוּא. וּמִפְּנֵי מָה טְהֲרוּ מוֹחֵל הַיּוֹצֵא מִשְּׁקֶת בֵּית הַבַּד? מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּלֹא צְחִצּוּחֵי שֶׁמֶן. הַמּוֹחַל הַיּוֹצֵא מִן הַשֶּׁמֶן - טָמֵא. מִן הַמַּעְטָן - טָהוֹר. כְּנָסוֹ וַעֲשָׂאוֹ שֹׁקֶת - טָמֵא:

ב. הָעוֹטֵן זֵיתָיו בִּשְׁנֵי הַבַּדִּין, כֵּיוָן שֶׁנִּגְמַר אֶחָד מֵהֶן - הֻכְשַׁר לְקַבֵּל טֻמְאָה. הַמּוֹסֵק זֵיתָיו בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן וְעָתִיד לְהוֹרִידָן לַגָּלִיל הַתַּחְתּוֹן, אִם עַד שֶׁלֹּא מָסְקָן חִשֵּׁב עֲלֵיהֶן - טְהוֹרִין. וְאִם מִשֶּׁמָּסְקָן חִשֵּׁב עֲלֵיהֶן - רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מְטַהֵר. הַגּוֹמֵר אֶת זֵיתָיו וְעָתִיד לְמוֹכְרָן - טְהוֹרִין. לְחַפּוֹתָן בְּעָלִין - טְמֵאִים:

ג. הַלּוֹקֵחַ מַעֲטָן שֶׁל זֵיתִים מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אִם יֵשׁ מַסִּיק עַל פִּי הָאֲדָמָה - יֵעָשׂוּ בְטָהֳרָה, וְאִם לָאו - יֵעָשׂוּ טְמֵאָה. וּמִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל - נֶאֱמָן לוֹמַר: 'לֹא גִּמַּרְתִּיו'. הָיְתָה לוֹ אוֹם שֶׁל זֵיתִים וּמְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹתָם בְּטָהֳרָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עָתִיד לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶן קַב אֶחָד אוֹ שְׁנֵי קַבִּין - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין:

ד. הָעוֹטֵן זֵיתָיו בְּפְנֵי עַם הָאָרֶץ וְנָעַל וְחָתַם - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ שָׁם מַפְתֵּחַ אַחֵר וְחוֹתָם אַחֵר. וְאַף עַל פִּי שֶׁבָּא וּמָצָא מַפְתֵּחַ פָּתוּחַ וְחוֹתָם מְקֻלְקָל - טָהוֹר. חוֹתָם שֶׁאָמְרוּ, אֲפִלּוּ טִיט וַאֲפִלּוּ קִיסָם. הָיוּ שָׁם חוֹרִין וּסְדָקִין - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מוֹשִׁיט אֶת הַקָּנֶה וּמְסִיטָן. הָיוּ שָׁם חַלּוֹנוֹת שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים - נִדּוֹנִין כִּפְתָחִים:

ה. הָעוֹטֵן זֵיתָיו בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - עוֹשֶׂה לָהֶן מְחִיצָה מִן הָאָרֶץ וְעַד הַקּוֹרוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהוּ נִיסּוֹטִין מֻחֲמָת הַמְּחִיצָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הָיְתָה גְּבוֹהָ מִן הָאָרֶץ עֲשָׂרָה טְפָחִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ מַגַּעַת לַקּוֹרוֹת - טְהוֹרָה. וְהָעוֹטֵן בֵּית הַבַּד - כְּעוֹטֵן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ:

ו. מִי שֶׁגָּמַר אֶת זֵיתָיו - יְשַׁיֵּר קֻפָּה אַחַת וְיִתְּנֶנָּה לְעֵינֵי הַכֹּהֵן אוֹ יוֹלִיךְ לוֹ הַמַּפְתֵּחַ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִיָּד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מֵעֵת לְעֵת. יָתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֲפִלּוּ גָּמַר אֶת זֵיתָיו בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת - יוֹלִיךְ לוֹ אֶת הַמַּפְתֵּחַ מִיָּד, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמְּנִיחַ זֵיתִים בַּכּוֹתֶשׁ שֶׁיִּמְלָחוּם - שֶׁאֵינָן מִכְשָׁרִין. עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל שֶׁיִּהוּ נוֹחִים לִכְתּשׁ, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מִכְשָׁרִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינָן מִכְשָׁרִין:

הַשָּׁלֵם

ז. הַזַּיִת שֶׁפִּצָּעוֹ בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת - הֻכְשַׁר. סוֹפְתוֹ בְּמֶלַח - לֹא הֻכְשַׁר. לֵידַע אִם יֵשׁ בּוֹ שֶׁמֶן - לֹא הֻכְשַׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֻכְשַׁר. הָיְתָה לוֹ אוֹם שֶׁל זֵיתִים וְעָתִיד לְהוֹפְכוֹ, כֵּיוָן שֶׁתָּקַע בָּהּ אֶת הַיָּתֵד אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גּוּשִׁין הַרְבֵּה - הֲרֵי אֵלּוּ אֵינָן חִבּוּר. מִשֶּׁהָפְכָם נַעֲשׂוּ אוֹם - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָן חִבּוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חִבּוּר:

ח. גַּרְגְּרִין שֶׁנִּשְׁרוּ בַּמַּיִם, נַעֲשׂוּ אוֹם - רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵינָן חִבּוּר. וַרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חִבּוּר. אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן חִשֵּׁב עֲלֵיהֶן וְרָצָה לְטוֹל מֵהֶן בַּד אֶחָד אוֹ שְׁנֵי בַדִּין - בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: קוֹצֶה בְּטְמְאָה וּמְחַפֶּה בְּטָהֳרָה וּמוֹלִיךְ בְּטָהֳרָה לְבֵית הַבַּד. וּבֵית הִלֵּל אוֹמֵר: אַף מְחַפֶּה בְּטָמְאָה. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲקֹר אֶת כָּל הָאוֹם, אֶלָּא מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהָנִיחַ כַּדֵּי בַד - מַנִּיחַ כַּדֵּי בַד. כַּדֵּי בְּדִידָה - מַנִּיחַ כַּדֵּי בְּדִידָה. קְתָכוֹ - מַנִּיחַ קְתָכוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִים. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲקֹר אֶת כָּל הָאוֹם. וְאִם עָקַר אֶת כָּל הָאוֹם - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מִשּׁוּם אָבִיו: אַף עַל פִּי שֶׁעָקַר אֶת כָּל הָאוֹם - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִים. וְהָעוֹטֵן בְּבֵית הַבַּד - כְּאִלּוּ עוֹטֵן בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ:

מַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק אַחַד עָשָׂר

א. הָיָה קוֹצֶה מִן הַמַּעֲטָן וּמַעֲלֶה לְרֹאשׁ הַגַּג, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בַּגַּג - הַמַּעֲטָן טָהוֹר. נִמְצָא בַּמַּעֲטָן - הַגַּג טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא בַּגַּג - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא גַּג. בַּמַּעֲטָן - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא מַעֲטָן. נִמְצָא בְּגוּשׁ וּבְגַג, בְּתוֹךְ שְׁלשָׁה יָמִים - הַמַּעֲטָן טָמֵא, לְאַחַר שְׁלשָׁה יָמִים - הַמַּעֲטָן טָהוֹר. הַקּוֹרֵץ מִקְּרֻצֶּת מִן הָעִסָּה וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּמִקְּרֻצֶּת הָעִסָּה - טְהוֹרָה, בְּעִסָּה הַמַּקְּרֻצֶּת - טְמֵאָה; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא בָּעִסָּה - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עִסָּה. בְּמִקְּרֻצֶּת - אֵין טָמֵא אֶלָּא מִקְּרֻצֶּת. נִמְצָא בְּתוֹכָהּ שֶׁל מִקְּרֻצֶּת - הַכֹּל טָמֵא:

תוֹסֶפְתָּא

ב. הַמְעָרֶה מִכְּלִי לִכְלִי וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בַּתַּחְתּוֹן - הָעֶלְיוֹן טָהוֹר. בָּעֶלְיוֹן - הַתַּחְתּוֹן טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נִמְצָא שֶׁרֶץ בָּעֶלְיוֹן - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא עֶלְיוֹן. בַּתַּחְתּוֹן - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא תַּחְתּוֹן. נִמְצָא פְּרוּרִין עַל גַּבֵּי פְּרוּרִין, אַף עַל פִּי שֶׁנָּגַע בְּכַבֵּיצָה - אֵינוֹ טָמֵא. פְּרוּרִין שֶׁעַל גַּבֵּי פְּרוּרִין, אַף עַל פִּי שֶׁנָּגַע בְּכַבֵּיצָה - אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי חֲנִינָא: עוֹדֵהוּ הַשֶּׁרֶץ שָׁם - תּוֹחֵב בָּהֶן קְסָמִים:

יג. עֲנָבִים עַד אֵימָתַי מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין? עַד שֶׁיְּהַלְּכוּ. וּמְשֶׁהְלְכוּ בָּהֶן שְׁתֵּי וָעֵרֶב וְנִשְׁתַּיְּרוּ בָּהֶן גַּרְגְּרִין שְׁלֵמִים - מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. זֵיתִים עַד אֵימָתַי מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין? עַד שֶׁיִּטְעֲנוּ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַד שֶׁיִּטְחֲנוּ. טָחַן וְנִשְׁתַּיְּרוּ מֵהֶן גַּרְגְּרִין שְׁלֵמִין - מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. וְאֵלּוּ הֵן פְּרִיצֵי זֵיתִים וַעֲנָבִים? הַיּוֹצֵא מִתַּחַת הַקּוֹרָה. הֵגִיפָן מִן הַזֵּיתִים, כְּנָסָן לְאוֹכָלִין - מְטַמְּאִין טֻמְאַת אוֹכָלִין. וְהַחַרְצַנִּין וְהַזָּגִין אַף עַל פִּי שֶׁכְּנָסָן לְאוֹכָלִין - בָּטְלָה דַּעְתּוֹ:

ד. הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֹאזְנַיִם אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו וְאַף עַל פִּי שֶׁחִשֵּׁב עָלָיו - טָהוֹר. כְּנָסָן לְתוֹךְ הַכְּלִי - טָמֵא. הַדּוֹרֵס עֲנָבִים בְּחָבִיּוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו - טָהוֹר. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ:

ה. הַבּוֹצֵר כַּרְמוֹ לַשּׁוּק, אִם לֹא מָצָא לָהֶן שׁוּק - מַחֲזִירָן לַגַּת. וְאַף עַל פִּי שֶׁמּוֹלִיכִין בְּסַלִּים טְמֵאִים וּבְקוּפּוֹת טְמֵאוֹת - טְהוֹרִין. זֵיתִים לַשּׁוּק, לֹא מָצָא לָהֶן שׁוּק מַחֲזִירָן לְבֵד אַף עַל פִּי שֶׁמּוֹלִיכָן בְּסַלִּין טְמֵאִין וּבְקוּפּוֹת טְמֵאוֹת - טְהוֹרִין. זֵיתִים וַעֲנָבִים טְהוֹרִין שֶׁנִּכְנְסוּ לִרְשׁוּת הַגַּת - הֻכְשְׁרוּ לְקַבֵּל טֻמְאָה:

ו. הַלּוֹקֵחַ מַשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה מִיִּשְׂרָאֵל - יַעֲשֶׂה בְּטָהֳרָה. מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - יַעֲשֶׂה בְּטֻמְאָה, מַשְׁטִיחַ שֶׁל עָלִין, בֵּין מִיִּשְׂרָאֵל בֵּין מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - יַעֲשֶׂה בְּטֻמְאָה. וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַשְׁטִיחַ שֶׁל עָלִין כְּמַשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה, מִיִּשְׂרָאֵל - יַעֲשֶׂה בְּטָהֳרָה, וּמֵעוֹבֵד כּוֹכָבִים - יַעֲשֶׂה בְּטֻמְאָה:

ז. הַלּוֹקֵחַ מַשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה מִיִּשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ צְמוּקִין - הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה בְּטָהֳרָה. הָאוֹכֵל מִן הַסְּלִים וּמִן הַמַּשְׁטִיחַ שֶׁל אֲדָמָה, אָכַל וְהוֹתִיר כְּסָאָה כְּסָאתַיִם וּזְרָקָן לַגַּת, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפְצָן לַגַּת וְהַיַּיִן מְנַתֵּז עַל גַּבֵּי עֲנָבִים - טָהוֹר. וְכֵן בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. נָפַל מִמֶּנּוּ גַּרְגֵּר יְחִידִי, אִם יֵשׁ לוֹ חוֹתָם - טָהוֹר, וְאִם לָאו - טָמֵא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּגַע בִּמְקוֹם חוֹתָם, לֹא נָגַע בִּמְקוֹם חוֹתָם - טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּפַּר אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּגַע בִּמְקוֹם הַמַּשְׁקֶה, לֹא נָגַע בִּמְקוֹם הַמַּשְׁקֶה - טָהוֹר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִלּוּ נָפְלָה הֵימֶנּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בֵּיצִים וּדְרָסָן כֻּלָּן בְּבַת אַחַת, מַשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מֵהֶן - טָהוֹר, שֶׁכֵּיוָן שֶׁדְּרָס עֲלֵיהֶן - בָּטְלָה, שֶׁאֵין לַמַּשְׁקִין בַּמֶּה יִטְמָא. מִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמְדַבֵּר עַל פִּי הַבּוֹר וְנִתְּזָה צְנוֹרָה מִפִּיו, סָפֵק הִגִּיעַ לַבּוֹר סָפֵק לֹא הִגִּיעַ, שֶׁל שֶׁמֶן - סְפֵקוֹ טָמֵא, שֶׁל יַיִן - סְפֵקוֹ טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֶבֶל הַבּוֹר קוֹלֶטֶת:

ח. הַזּוֹלֵף אֶת הַבּוֹר בְּכָל אַחַת וְאַחַת, נִמְצָא הַשֶּׁרֶץ בָּרִאשׁוֹנָה - כֻּלָּן טְמֵאוֹת. בָּאַחֲרוֹנָה - הִיא טְמֵאָה וְכֻלָּן טְהוֹרוֹת. בָּאֶמְצָעִית, הֵימֶנָּה וּלְמַטָּה - טְמֵא, הֵימֶנָּה וּלְמַעְלָה - טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁבָּדַק וְלֹא כִסָּה, אוֹ כִסָּה וְלֹא בָדַק. הָיָה בוֹדְקָן וּמְכַסָּן, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּאֶחָד מֵהֶן - הַכֹּל טָמֵא:

ט. הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא צָף עַל גַּבֵּי שִׂפַת הַבּוֹר שֶׁל גַּת - סְפֵקוֹ טָמֵא. לַפּוֹעֲלִים - סְפֵקוֹ טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה סְפֵק טֻמְאָה צָפָה. גַּת הָעֶלְיוֹנָה - רְשׁוּת הָרַבִּים, וְהַתַּחְתּוֹנָה - רְשׁוּת הַיָּחִיד. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָרַבִּים נִכְנָסִין בְּזוֹ וְיוֹצְאִין בְּזוֹ. אֲבָל אֵין שָׁם אֶלָּא

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

פֶּתַח אֶחָד אוֹ פִּרְצָה אַחַת - זוֹ וְזוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד:

י. מִי שֶׁהָיוּ גְּתָיו וּבַדָּיו טְמֵאִין וּמְבַקֵּשׁ לְטַהֲרָן; הַדַּפִּין וְהַלּוּלְבִין וְהָעֲדָשִׁים - מְדִיחָן וְהֵן טְהוֹרִין. שֶׁל נְצָרִין וְשֶׁל בִּצְבּוּץ - צָרִיךְ לְנַגְּבָן. שֶׁל שִׁיפָּה וְשֶׁל גֶּמִי - צָרִיךְ לְיַשֵּׁן. כַּמָּה הוּא מְיַשְּׁנָן? שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִגַּת לְגַת וּמִבַּד לְבַד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִם רָצָה לְטַהֲרָן מִיָּד - חוֹלְטָן בְּרוֹתְחִים אוֹ מוֹלְגָן בְּמֵי זֵיתִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: נוֹתְנָן בְּצִינּוֹר שֶׁמֵּימָיו מְקַלְחִין וּבַמַּיִם שֶׁמֵּימָיו רוֹדְפִים. כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְנַגֵּב לְיַיִן נָסֵךְ, כָּךְ הוּא מְנַגֵּב לִטָּהֳרוֹת:

מַסֶּכֶת מִקְוָאוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. אָמַר רַבִּי נְחֶמְיָה: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ ׳אִם לֹא הֵדִיחַ - טָהוֹר׳? שֶׁאֵין הַמַּיִם שֶׁבַּגֶּבָא עֲלוּלִין לְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיִּתָּלְשׁוּ. הִגְבִּיהָן - רַבּוּ הַטְּהוֹרִין עַל הַטְּמֵאִין. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ ׳אִם הֵדִיחַ - טָמֵא׳? הֶכְשִׁירוּ הַמַּיִם שֶׁבְּיָדוֹ וְנִטְמְאוּ, וְטִמְּאוּ אֶת הַכֹּחַ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בֵּין שֶׁהֵדִיחַ בֵּין שֶׁלֹּא הֵדִיחַ - טָמֵא, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר, שֶׁטִּפַּת הַמַּיִם טְמֵאִין נוֹגְעוֹת בַּכֹּחַ:

ב. גֶּבָא שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ יַיִן דֵּבַשׁ וְחֶלֶב - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. נָפַל לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן אַף עַל פִּי שֶׁהַקָּפָהוּ - הֲרֵי זֶה טָמֵא, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָצֵאת יְדֵי צְחִצּוּחֵי שֶׁמֶן. יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי פֵּרוֹת - יַדִּיחוּם וְהֵן מֻתָּרִים. וְכֵן שֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפַל עַל גַּבֵּי פֵּרוֹת - יַדִּיחֵם וְהֵן מֻתָּרִין. נָפַל עַל גַּבֵּי יַיִן וְהִקָּפָה אוֹתָהּ - הַיַּיִן מֻתָּר. נָפַל עַל גַּבֵּי הַצִּיר - יַקְפִּיאֶנּוּ כְּדֵי שֶׁיִּבָּטֵל טַעַם שֶׁמֶן שֶׁבּוֹ:

ג. עוּקַת טִיט וְגַמְמִיּוֹת שֶׁבִּפְתְחֵי חֲנֻיּוֹת שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים, בִּשְׁעַת הַגְּשָׁמִים - הַכֹּל טָהוֹר. פְּסָקוּ הַגְּשָׁמִים - הֲרֵי הֵן כְּמֵי שְׁפִיכוּת. וְשֶׁבַּשְּׁוָקִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. מֵי שְׁפִיכוּת וּמֵי גְּשָׁמִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בֵּין בִּכְלִי בֵּין בְּקַרְקַע - טְמֵאִים. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: בִּכְלִים - טְמֵאִין, וּבְקַרְקַע - טְהוֹרִין. פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים, הַקְּרוֹבִין לָעִיר וּלְדֶרֶךְ - טְמֵאִין, וְהָרְחוֹקִין - טְהוֹרִין עַד שֶׁיְּהַלְּכוּ רוֹב בְּנֵי אָדָם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּגֶבָא שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁתּוֹת וְלֹא יְהֵא מְקוֹם פַּרְסוֹת רַגְלָיו נִכָּרוֹת. אֲבָל גֶּבָא שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁיְּהוּ מְקוֹם פַּרְסַת רַגְלָיו נִכָּרוֹת, וּמָצָא שָׁם מְקוֹם פַּרְסַת רַגְלֵי אָדָם, מְקוֹם פַּרְסַת רַגְלֵי בְּהֵמָה גַּסָּה - טָמֵא. מְקוֹם פַּרְסַת רַגְלֵי בְּהֵמָה דַּקָּה - טָהוֹר:

ד. גֶּבָא שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, וְנָפַל לְתוֹכוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין - כְּשֵׁרִים לַחֲלִין וְלַחַלָּה וְלִתְרוּמָה, וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם, וּכְשֵׁרִין לְהַקְוֹוֹת עֲלֵיהֶן. גֶּבָא שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, וְנָפַל לְתוֹכוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין טְמֵאִים - פְּסוּלִין לַחַלָּה וְלִתְרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם, וּכְשֵׁרִים לְהַקְוֹוֹת עֲלֵיהֶן. יָרְדוּ גְּשָׁמִים, רַבּוּ וְשָׁטְפוּ כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. וּכְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל: רַבּוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁטְפוּ. וּכְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן: שָׁטְפוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ, כְּשֵׁרִין לַחַלָּה וְלִתְרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם וּכְשֵׁרִים לְהַקְוֹוֹת עֲלֵיהֶן. כֵּיצַד רַבּוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁטְפוּ כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל? מְקֻוֶּה שֶׁהוּא מַחֲזִיק אַרְבָּעִים סְאָה, וּבְתוֹכוֹ תִּשַּׁע עֶשְׂרֵה סְאָה, וְנָפְלוּ לְתוֹכוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין - טְמֵאִין, כֵּיוָן שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים סְאָה שֶׁל מֵימֵי גְּשָׁמִים - טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁרַבּוּ. כֵּיצַד שָׁטְפוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ כְּדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן? מְקֻוֶּה שֶׁהוּא מַחֲזִיק עֶשְׂרִים וּבְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים סְאָה, וְנָפְלוּ לְתוֹכוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין - טְמֵאִין. כֵּיוָן שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹכוֹ סְאָה אַחַת שֶׁל מֵימֵי גְּשָׁמִים - טְהוֹרִין מִפְּנֵי שֶׁשָּׁטְפוּ. וְכַמָּה שָׁטְפוּ? כָּל שֶׁהֵן:

ה. נָפְלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֹשָׁה לוּגִין מַיִם שְׁאוּבִין טְמֵאִין - פְּסוּלִין לַחַלָּה וְלַתְּרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם, וּפְסוּלִין לְהַקְוֹוֹת עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיֵּצֵא מִלּוֹאוֹ. יָרְדוּ גְּשָׁמִים, רַבּוּ וְשָׁטְפוּ כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. וּכְדִבְרֵי בֵית הִלֵּל: רַבּוּ

תּוֹסֶפְתָּא

אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁטְפוּ. וּכְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן: שָׁטְפוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ - כְּשֵׁרִין לַחַלָּה וְלַתְּרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם, וּפְסוּלִין לְהַקְווֹת עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיֵּצֵא הֵימֶנּוּ מְלוֹאוֹ וְעוֹד. וְאֵיזוֹ הוּא ׳מְלוֹאוֹ וְעוֹד׳? מִקְוֶה שֶׁהוּא מַחֲזִיק עֶשְׂרִים סְאָה, וּבְתוֹכוֹ תְּשַׁע עֶשְׂרֵה סְאָה, וְנָפְלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין טְמֵאִין, יָרְדוּ גְּשָׁמִים וְנִתְמַלְּאוּ - לְעוֹלָם הוּא בְּפְסוּלוֹ עַד שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ מְלוֹאוֹ וְעוֹד, וְעוֹד דָּבָר מוּעָט מִמַּעֲט שְׁלֹשָׁה לוֹגִין. מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר קֻרְטוֹב, וְנָפְלוּ לְתוֹכוֹ שְׁלֹשָׁה לוֹגִין מַיִם שְׁאוּבִין טְמֵאִין - פְּסוּלִין לַחַלָּה וְלַתְּרוּמָה וְלִטּוֹל מֵהֶן לַיָּדַיִם, וּפְסוּלִין לְהַקְווֹת עֲלֵיהֶן. פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לוֹגִין, אֲפִלּוּ כֻּלָּן טְמֵאִין, כֵּיוָן שֶׁנָּתַן לְתוֹכוֹ קֻרְטוֹב אֶחָד שֶׁל מֵימֵי גְּשָׁמִים - טְהוֹרִין. כְּשֵׁם שֶׁטְּהוֹרִין לִטְבִילָה - כָּךְ טְהוֹרִין לְכָל דָּבָר:

ו. לְמַעְלָה מֵהֶן, מֵי תַּמְצִית שֶׁלֹּא פָסְקוּ - שֶׁמַּטְבִּילִין בָּהֶן אֶת הַמַּיִם, וְאֵין מַטְבִּילִין בָּהֶן אָדָם וְיָדַיִם וְכֵלִים. זֶה הַכְּלָל: כָּל מָקוֹם שֶׁאָדָם טוֹבֵל - יָדוֹת וְכֵלִים טוֹבְלִין בּוֹ. מָקוֹם שֶׁאֵין אָדָם טוֹבֵל - אֵין יָדַיִם וְכֵלִים טוֹבְלִין בּוֹ. וְאֵלּוּ הֵן מֵי תַּמְצִיִּין: כָּל זְמַן שֶׁהַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין וְהֶהָרִים בּוֹצְצִין. פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים וְהֶהָרִים בּוֹצְצִין - הֲרֵי הֵן כְּמֵי תַּמְצִית. פָּסְקוּ מִלִּהְיוֹת בּוֹצְצִין - הֲרֵי אֵלּוּ כְּמֵי גְּבָאִין:

ז. הַחוֹפֵר בְּצַד הַיָּם, בְּצַד הַנָּהָר, בְּמָקוֹם הַבִּיצִין - הֲרֵי הֵן כְּמֵי תַּמְצִיּוֹת. הַחוֹפֵר בְּצַד הַמַּעְיָן, כָּל זְמַן שֶׁהֵן בָּאִין מֵחֲמַת הַמַּעְיָן, אַף עַל פִּי שֶׁפּוֹסְקִין וְחוֹזְרִים וּמוֹשְׁכִין - הֲרֵי הֵן כַּמַּעְיָן. פָּסְקוּ מִלִּהְיוֹת מוֹשְׁכִין - הֲרֵי הֵן כְּמֵי תַּמְצִיּוֹת. מַעְיָן שֶׁמֵּימָיו מוּעָטִים וְרִבָּה עָלָיו וְהִרְחִיבוֹ - מְטַהֵר בְּאַשְׁבֹּרֶן וְאֵינוֹ מְטַהֵר בְּזוֹחֲלִין, אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְהַלֵּךְ מִתְּחִלָּתוֹ. מִקְוֶה שֶׁנִּמְדַּד וְנִמְצָא חָסֵר, כָּל הַטָּהֳרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּבָּיו, בֵּין שֶׁמִּקְוֶה זֶה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, בֵּין שֶׁמִּקְוֶה זֶה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - טְמֵאוֹת לְמַפְרֵעַ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - תּוֹלִין, וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים - טְהוֹר:

הַשָּׁלֵם

ח. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מַעֲשֶׂה בְּמִגּוּרָה אַחַת שֶׁל דִּיסְקוּס בְּיַבְנֶה שֶׁנִּמְדְּדָה וְנִמְצֵאת חֲסֵרָה, וְהָיָה רַבִּי טַרְפוֹן מְטַהֵר, וְרַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: הוֹאִיל וּמִקְוֶה זֶה בְּחֶזְקַת טָהֳרָה הוּא מֵעוֹלָם - לְעוֹלָם הוּא בְּטָהֳרָתוֹ, עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁנִּטְמָא. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הוֹאִיל וְטָמֵא זֶה בְּחֶזְקַת טֻמְאָה, לְעוֹלָם הוּא בְּטֻמְאָתוֹ עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁהוּא טָהוֹר. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ, וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶּן חֲלוּצָה - שֶׁעֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְמִי שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בַּעַל מוּם - שֶׁעֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: אַתָּה מַקִּישׁוֹ לְבַעַל מוּם וַאֲנִי מַקִּישׁוֹ לְבֶן גְּרוּשָׁה וּלְבֶן חֲלוּצָה, נִרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה, אִם דּוֹמֶה לְבַעַל מוּם - נִלְמְדֵהוּ מִבַּעַל מוּם! אִם דּוֹמֶה לְבֶן גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה - נִלְמְדֵהוּ מִבֶּן גְּרוּשָׁה וּמִבֶּן חֲלוּצָה! רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִקְוֶה פְּסוּלוֹ בְּעַצְמוֹ, וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בְּעַצְמוֹ, וְאַל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ מֵאֲחֵרִים. מִקְוֶה פְּסוּלוֹ בְּיָחִיד, וּבַעַל מוּם פְּסוּלוֹ בְּיָחִיד, וְאַל יוֹכִיחַ בֶּן גְּרוּשָׁה וּבֶן חֲלוּצָה שֶׁפְּסוּלוֹ בְּבֵית דִּין. נִמְנוּ עָלָיו וְטִמְּאוּהוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: עֲקִיבָה! כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִמְּךָ - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים:

משלי פרק כו

א כַּשֶּׁלֶג | בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא־נָאוֶה לִכְסִיל כָּבוֹד:
ב כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָעוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם לֹא תָבֹא:
ג שׁוֹט לַסּוּס מֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים:
ד אַל־תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ גַּם־אָתָּה:
ה עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו:
ו מְקַצֵּה רַגְלַיִם חָמָס שֹׁתֶה שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד־כְּסִיל:
ז דַּלְיוּ שֹׁקַיִם מִפִּסֵּחַ וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים:
ח כִּצְרֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה כֵּן־נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד:
ט חוֹחַ עָלָה בְיַד־שִׁכּוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים:
י רַב מְחוֹלֵל־כֹּל וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים:
יא כֶּלֶב שָׁב עַל־קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ:
יב רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ:
יג אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדֶּרֶךְ אֲרִי בֵּין הָרְחֹבוֹת:
יד הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל־צִירָהּ וְעָצֵל עַל־מִטָּתוֹ:
טו טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת נִלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל־פִּיו:
טז חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מְשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טָעַם:
יז מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי־כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לוֹ:
יח כֶּמִתְלַהְלֵהַ הַיֹּרֶה זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת:
יט כֵּן־אִישׁ רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא־מְשַׂחֵק אָנִי:
כ בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן:
כא פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ מדונים מְדְיָנִים לְחַרְחַר־רִיב:
כב דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִּים וְהֵם יָרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן:
כג כֶּסֶף סִיגִים מְצֻפֶּה עַל־חָרֶשׂ שִׂפָתַיִם דֹּלְקִים וְלֵב־רָע:
כד בְּשִׂפְתָו יְנַכֵּר שׂוֹנֵא וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה:
כה כִּי־יְחַנֵּן קֹולוֹ אַל־תַּאֲמֶן־בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ:
כו תְּכַסֶּה שִׂנְאָה בְּמַשָּׂאוֹן תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בְקָהָל:
כז כֹּרֶה־שַׁחַת בָּהּ יִפֹּול וְגֹולֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב:
כח לָשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חָלָק יַעֲשֶׂה מִדְחֶה:

משלי פרק כז

א אַל־תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא־תֵדַע מַה־יֵּלֵד יוֹם:
ב יְהַלֶּלְךָ זָר וְלֹא־פִיךָ נָכְרִי וְאַל־שְׂפָתֶיךָ:
ג כֹּבֶד־אֶבֶן וְנֵטֶל הַחֹול וְכַעַס אֱוִיל כָּבֵד מִשְּׁנֵיהֶם:
ד אַכְזְרִיּוּת חֵמָה וְשֶׁטֶף אָף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה:
ה טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת:
ו נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא:
ז נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֹפֶת וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל־מַר מָתוֹק:
ח כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ כֵּן־אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ:
ט שֶׁמֶן וְקְטֹרֶת יְשַׂמַּח־לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת־נָפֶשׁ:

י רֵעֲךָ֣ ורעה וְרֵ֣עַ אָבִ֑יךָ אַל־תַּעֲזֹ֥ב וּבֵ֖ית אָחִ֣יךָ
אַל־תָּבוֹא֮ בְּי֪וֹם אֵ֫ידֶ֥ךָ
טֽוֹב שָׁכֵ֣ן קָר֣וֹב מֵ֭אָח רָח֣וֹק׃
יא חֲכַ֤ם בֵּ֣ני וְשַׂמַּ֣ח לִ֭בִּי וְאָשִׁ֣יבָה חֹרְפִ֣י דָבָֽר׃
יב עָר֣וּם | רָ֭אָה רָעָ֣ה נִסְתָּ֑ר פְּ֝תָאִ֗ים עָ֣בְרוּ
נֶעֱנָֽשׁוּ׃
יג קַח־בִּגְדּ֥וֹ כִֽי־עָ֝רַ֗ב זָ֑ר וּבְעַד֥ נָכְרִיָּ֖ה חַבְּלֵֽהוּ׃
יד מְבָּ֣רֵךְ רֵעֵ֣הוּ | בְּק֣וֹל גָּד֣וֹל בַּבֹּ֑קֶר
הַשְׁכֵּ֥ים קְ֝לָלָ֗ה תֵּחָשֵׁ֥ב לֽוֹ׃
טו דֶּ֣לֶף ט֭וֹרֶד בְּי֣וֹם סַגְרִ֑יר וְאֵ֥שֶׁת
מדונים מְדְיָנִ֗ים נִשְׁתָּוָֽה׃
טז צָפְנֶ֣יהָ צָ֭פַן־רוּחַ וְשֶׁ֣מֶן יְמִינ֑וֹ יִקְרָֽא׃
יז בַּרְזֶ֣ל בְּבַרְזֶ֣ל יָ֭חַד וְאִ֣ישׁ יַ֣חַד פְּנֵי־רֵעֵ֑הוּ׃
יח נֹצֵ֤ר תְּאֵנָ֨ה יֹאכַ֪ל פִּרְיָ֡הּ וְשֹׁמֵ֤ר אֲדֹנָ֨יו יְכֻבָּֽד׃
יט כַּמַּ֤יִם הַפָּ֨נִים ׀ לַפָּ֗נִים כֵּ֣ן לֵב־הָאָדָ֥ם לָאָדָֽם׃
כ שְׁא֣וֹל וַ֭אֲבַדּוֹן לֹ֣א תִשְׂבַּ֑עְנָה וְעֵינֵ֖י הָאָדָ֣ם לֹ֣א
תִשְׂבַּ֑עְנָה׃
כא מַצְרֵ֣ף לַ֭כֶּסֶף וְכ֣וּר לַזָּהָ֑ב וְאִ֥ישׁ לְפִ֖י מַהֲלָלֽוֹ׃
כב אִם־ תְּכַתֵּ֣ושׁ־אֶת־הָ֭אֱוִיל | בַּמַּכְתֵּ֣שׁ בְּת֣וֹךְ
הָרִיפ֑וֹת בַּ֝עֲלִ֗י
לֹא־תָס֣וּר מֶ֭עָלָיו אִוַּלְתּֽוֹ׃
כג יָדֹ֣עַ תֵּ֭דַע פְּנֵ֣י צֹאנֶ֑ךָ שִׁ֖ית לִבְּךָ֣ לַעֲדָרִֽים׃
כד כִּ֤י לֹא־לְעוֹלָ֨ם חֹ֪סֶן ׀ וְאִם־נֵ֡זֶר לְדֹ֤ור דור וָדֽוֹר׃
כה גָּלָ֣ה חָצִ֣יר וְנִרְאָ֣ה־דֶ֑שֶׁא וְ֝נֶאֶסְפ֗וּ עִשְׂבֹ֣ות
הָרִֽים׃
כו כְּבָשִׂ֥ים לִלְבוּשֶׁ֑ךָ וּמְחִ֥יר שָׂ֝דֶ֗ה עַתּוּדִֽים׃
כז וְדֵ֣י | חֲלַ֣ב עִזִּ֣ים לַלַּחְמֶ֑ךָ לְ֝לֶ֗חֶם בֵּיתֶ֥ךָ וְחַיֵּ֥ים
לְנַעֲרוֹתֶֽיךָ׃

משלי פרק כח

א נָ֭סוּ וְאֵין־רֹדֵ֣ף רָשָׁ֑ע וְ֝צַדִּיקִ֗ים כְּכְפִ֥יר יִבְטָֽח׃
ב בְּפֶ֣שַׁע אֶ֭רֶץ רַבִּ֣ים שָׂרֶ֑יהָ וּבְאָדָ֥ם מֵבִ֗ין יֹדֵ֥עַ
כֵּ֝ן יַאֲרִֽיךְ׃
ג גֶּ֣בֶר־רָ֭שׁ וְעֹשֵׁ֣ק דַּלִּ֑ים מָטָ֥ר סֹ֝חֵ֗ף וְאֵ֣ין לֶ֭חֶם׃
ד עֹזְבֵ֣י תּוֹרָ֣ה יְהַלְלוּ־רָשָׁ֑ע וְ֝שֹׁמְרֵ֗י תּוֹרָ֥ה יִתְגָּרוּ
בָֽם׃
ה אַנְשֵׁי־רָ֭ע לֹא־יָבִ֣ינוּ מִשְׁפָּ֑ט וּמְבַקְשֵׁ֖י יְהוָ֣ה
יָבִ֣ינוּ כֹֽל׃
ו טֽוֹב־רָ֭שׁ הוֹלֵ֣ךְ בְּתֻמּ֑וֹ מֵעִקֵּ֖שׁ דְּרָכַ֣יִם וְהוּא
עָשִֽׁיר׃
ז נוֹצֵ֣ר תּוֹרָ֣ה בֵּ֣ן מֵבִ֑ין וְרֹעֶ֥ה זוֹלְלִ֗ים יַכְלִ֥ים אָבִֽיו׃
ח מַרְבֶּ֣ה הֹונ֣וֹ בְנֶ֭שֶׁךְ וּבתרבית [וְתַרְבִּ֣ית] לְחוֹנֵ֣ן
דַּלִּ֑ים לְ֝קֹבְצָ֗נּוּ׃
ט מֵסִ֣יר אָזְנ֣וֹ מִשְּׁמֹ֣עַ תּוֹרָ֑ה גַּ֖ם תְּפִלָּתֹ֣ו תּוֹעֵבָֽה׃
י מַשְׁגֶּ֣ה יְ֭שָׁרִים | בְּדֶ֣רֶךְ רָ֑ע בְּשִׁחוּתֹ֥ו הוּא־
יִפֹּ֗ול וְ֝תֻמִּ֗ים יִנְחֲל֥וּ־טֽוֹב׃
יא חָכָ֣ם בְּעֵינָ֣יו אִ֭ישׁ עָשִׁ֑יר וְדַ֥ל מֵבִ֗ין יַחְקְרֶֽנּוּ׃
יב בַּעֲלֹ֣ץ צַדִּיקִ֣ים רַבָּ֣ה תִפְאָ֑רֶת וּבְקוּם֮ רְשָׁעִ֪ים
יֵחָפֵ֫שׂ אָדָֽם׃
יג מְכַסֶּ֣ה פְ֭שָׁעָיו לֹ֣א יַצְלִ֑יחַ וּמוֹדֶ֥ה וְ֝עֹזֵ֗ב יְרֻחָֽם׃
יד אַשְׁרֵ֣י אָ֭דָם מְפַחֵ֣ד תָּמִ֑יד וּמַקְשֶׁ֥ה לִ֝בֹּ֗ו יִפֹּ֥ול
בְּרָעָֽה׃
טו אֲרִי־נֹהֵ֣ם וְדֹ֣ב שֹׁוֵ֑ק מֹושֵׁ֥ל רָ֝שָׁ֗ע עַל־ עַם־
דָּֽל׃
טז נָגִ֣יד חֲסַ֣ר תְּבוּנ֑וֹת וְרַ֥ב
מַ֝עֲשַׁקֹּ֗ות שנאי שֹׂנֵ֣א בֶּ֭צַע יַאֲרִ֣יךְ יָמִֽים׃
יז אָדָ֗ם עָשֵׁ֣ק בְּדַם־נָ֭פֶשׁ עַד־בּ֣וֹר יָנ֑וּס אַל־
יִתְמְכוּ־בֹֽו׃

יח הוֹלֵךְ תָּמִים יְוֻשָּׁע וְנֶעְקָשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל בְּאֶחָת:

יט עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים יִשְׂבַּע־רִישׁ:

כ אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא יִנָּקֶה:

כא הַכֵּר־פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־פַּת־לֶחֶם יִפְשַׁע־גָּבֶר:

כב נִבְהָל לַהוֹן אִישׁ רַע עָיִן וְלֹא־יֵדַע כִּי־חֶסֶר יְבֹאֶנּוּ:

כג מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן יִמְצָא מְמַחֲלִיק לָשׁוֹן:

כד גּוֹזֵל | אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין־פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית:

כה רְחַב־נֶפֶשׁ יְגָרֶה מָדוֹן וּבוֹטֵחַ עַל־יְהוָה יְדֻשָּׁן:

כו בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא כְסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא יִמָּלֵט:

כז נוֹתֵן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר וּמַעְלִים עֵינָיו רַב־מְאֵרוֹת:

כח בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ צַדִּיקִים:

משלי פרק כט

א אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה־עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא:

ב בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם:

ג אִישׁ־אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה זוֹנוֹת יְאַבֶּד־הוֹן:

ד מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יֶהֶרְסֶנָּה:

ה גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל־רֵעֵהוּ רֶשֶׁת פּוֹרֵשׂ עַל־פְּעָמָיו:

ו בְּפֶשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק יָרֹן וְשָׂמֵחַ:

ז יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים רָשָׁע לֹא־יָבִין דָּעַת:

ח אַנְשֵׁי לָצוֹן יָפִיחוּ קִרְיָה וַחֲכָמִים יָשִׁיבוּ אָף:

ט אִישׁ־חָכָם נִשְׁפָּט אֶת־אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת:

י אַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ־תָם וְיִשָּׁרִים יְבַקְשׁוּ נַפְשׁוֹ:

יא כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כְסִיל וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה:

יב מֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל־דְּבַר־שֶׁקֶר כָּל־מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים:

יג רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם יְהוָה:

יד מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד יִכּוֹן:

טו שֵׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ אִמּוֹ:

טז בִּרְבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה־פָּשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ:

יז יַסֵּר בִּנְךָ וְיָנִיחֶךָּ וְיִתֵּן מַעֲדַנִּים לְנַפְשֶׁךָ:

יח בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ:

יט בְּדְבָרִים לֹא־יָוָסֵר עָבֶד כִּי־יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה:

כ חָזִיתָ אִישׁ אָץ בִּדְבָרָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ:

כא מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן:

כב אִישׁ־אַף יְגָרֶה מָדוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב־פָּשַׁע:

כג גַּאֲוַת אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל־רוּחַ יִתְמֹךְ כָּבוֹד:

כד חוֹלֵק עִם־גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא

יַגִּיד:
כה חֶרְדַּת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה יְשֻׂגָּב:
כו רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי־מוֹשֵׁל וּמֵיְהוָה מִשְׁפַּט־אִישׁ:
כז תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יְשַׁר־דָּרֶךְ:

משלי פרק ל

א דִּבְרֵי | אָגוּר בִּן־יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל:
ב כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא־בִינַת אָדָם לִי:
ג וְלֹא־לָמַדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים אֵדָע:
ד מִי עָלָה־שָׁמַיִם | וַיֵּרֵד מִי אָסַף־רוּחַ | בְּחָפְנָיו מִי צָרַר־מַיִם | בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ מַה־שְּׁמוֹ וּמַה־שֵּׁם־בְּנוֹ כִּי תֵדָע:
ה כָּל־אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לַחוֹסִים בּוֹ:
ו אַל־תּוֹסֵף עַל־דְּבָרָיו פֶּן־יוֹכִיחַ בְּךָ וְנִכְזָבְתָּ:
ז שְׁתַּיִם שָׁאַלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל־תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם אָמוּת:
ח שָׁוְא | וּדְבַר־כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וָעֹשֶׁר אַל־תִּתֶּן־לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי:
ט פֶּן אֶשְׂבַּע | וְכִחַשְׁתִּי וְאָמַרְתִּי מִי יְהוָה וּפֶן־אִוָּרֵשׁ וְגָנַבְתִּי וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי:
י אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו פֶּן־יְקַלֶּלְךָ וְאָשַׁמְתָּ:
יא דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל וְאֶת־אִמּוֹ לֹא יְבָרֵךְ:
יב דּוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וּמִצֹּאָתוֹ לֹא רֹחָץ:
יג דּוֹר מָה־רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו יִנָּשֵׂאוּ:
יד דּוֹר | חַרְבוֹת שִׁנָּיו וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְּעֹתָיו לֶאֱכֹל עֲנִיִּים מֵאָרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם:
טו לָעֲלוּקָה | שְׁתֵּי בָנוֹת הַב | הַב שָׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבַּעְנָה אַרְבַּע לֹא־אָמְרוּ הוֹן:
טז שְׁאוֹל וְעֹצֶר רָחַם אֶרֶץ לֹא־שָׂבְעָה מַיִם וְאֵשׁ לֹא־אָמְרָה הוֹן:
יז עַיִן | תִּלְעַג לְאָב וְתָבֵז לִיקְהַת אֵם יִקְּרוּהָ עׇרְבֵי־נַחַל וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי־נָשֶׁר:
יח שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וארבע [וְאַרְבָּעָה] לֹא יְדַעְתִּים:
יט דֶּרֶךְ הַנָּשֶׁר | בַּשָּׁמַיִם דֶּרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי צוּר דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְלֶב־יָם וְדֶרֶךְ גֶּבֶר בְּעַלְמָה:
כ כֵּן | דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאָפֶת אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אָוֶן:
כא תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא־תוּכָל שְׂאֵת:
כב תַּחַת־עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע־לָחֶם:
כג תַּחַת שְׂנוּאָה כִּי תִבָּעֵל וְשִׁפְחָה כִּי־תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ:
כד אַרְבָּעָה הֵם קְטַנֵּי־אָרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים מְחַכָּמִים:
כה הַנְּמָלִים עַם לֹא־עָז וַיָּכִינוּ בַקַּיִץ לַחְמָם:
כו שְׁפַנִּים עַם לֹא־עָצוּם וַיָּשִׂימוּ בַסֶּלַע בֵּיתָם:
כז מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה וַיֵּצֵא חֹצֵץ כֻּלּוֹ:
כח שְׁמָמִית בְּיָדַיִם תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ:
כט שְׁלֹשָׁה הֵמָּה מֵיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מֵיטִבֵי לָכֶת:
ל לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא־יָשׁוּב מִפְּנֵי־כֹל:

לא זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ־תָּיִשׁ וּמֶלֶךְ אַלְקוּם עִמּוֹ:
לב אִם־נָבַלְתָּ בְהִתְנַשֵּׂא וְאִם־זַמּוֹתָ יָד לְפֶה:
לג כִּי מֵיץ חָלָב יוֹצִיא חֵמְאָה וּמִיץ־אַף יוֹצִיא דָּם
וּמֵיץ אַפַּיִם יוֹצִיא רִיב:

משלי פרק לא

א דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר־יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ:
ב מַה־בְּרִי וּמַה־בַּר־בִּטְנִי וּמָה בַּר־נִדָרָי:
ג אַל־תִּתֵּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ וְדַרְכֶיךָ לְמְחוֹת מְלָכִין:
ד אַל לַמְלָכִים | לְמוּאֵל אַל לַמְלָכִים שְׁתוֹ־יָיִן וְלִרְוֹזְנִים או אֵי שֵׁכָר:
ה פֶּן־יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח מְחֻקָּק וְיַשַּׁנֶּה דִּין כָּל־בְּנֵי־עֹנִי:
ו תְּנוּ־שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ:
ז יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וַעֲמָלוֹ לֹא יִזְכָּר־עוֹד:
ח פְּתַח־פִּיךָ לְאִלֵּם אֶל־דִּין כָּל־בְּנֵי חֲלוֹף:
ט פְּתַח־פִּיךָ שְׁפָט־צֶדֶק וְדִין עָנִי וְאֶבְיוֹן:
י אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ:
יא בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר:
יב גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ:
יג דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ:
יד הָיְתָה כַּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ:
טו וַתָּקָם | בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ:
טז זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַּפֶּיהָ נטע נָטְעָה כָּרֶם:
יז חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ:
יח טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא־יִכְבֶּה בליל בַּלַּיְלָה נֵרָהּ:
יט יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ:
כ כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן:
כא לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים:
כב מַרְבַדִּים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ:
כג נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ:
כד סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי:
כה עֹז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן:
כו פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ:
כז צוֹפִיָּה הילכות הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל:
כח קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ:
כט רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל־כֻּלָּנָה:
ל שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל:
לא תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ: {ש}

איוב פרק א

א אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ־עוּץ אִיּוֹב שְׁמוֹ וְהָיָה | הָאִישׁ הַהוּא תָּם וְיָשָׁר וִירֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע: **ב** וַיִּוָּלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת: **ג** וַיְהִי מִקְנֵהוּ שִׁבְעַת אַלְפֵי־צֹאן וּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי גְמַלִּים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת צֶמֶד־בָּקָר וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֲתוֹנוֹת וַעֲבֻדָּה רַבָּה מְאֹד וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכָּל־בְּנֵי־קֶדֶם: **ד** וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה בֵּית אִישׁ יוֹמוֹ וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם: **ה** וַיְהִי כִּי הקיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וַיְשַׁלַּח

אִיּוֹב וַיְקַדֵּשֵׁם וְהִשְׁכֵּים בַּבֹּקֶר וְהֶעֱלָה עֹלוֹת מִסְפַּר כֻּלָּם כִּי אָמַר אִיּוֹב אוּלַי חָטְאוּ בָנַי וּבֵרְכוּ אֱלֹהִים בִּלְבָבָם כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל־הַיָּמִים: {פ}
ו וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה וַיָּבֹוא גַּם־הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם: **ז** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר מִשּׁוֹט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ: **ח** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל־עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר יְרֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע: **ט** וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר הֲחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים: **י** הֲלֹא־אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד־בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מִסָּבִיב מַעֲשֵׂה יָדָיו בֵּרַכְתָּ וּמִקְנֵהוּ פָּרַץ בָּאָרֶץ: **יא** וְאוּלָם שְׁלַח־נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ אִם־לֹא עַל־פָּנֶיךָ יְבָרֶכֶךָּ: **יב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנֵּה כָל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל־תִּשְׁלַח יָדֶךָ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵעִם פְּנֵי יְהוָה: **יג** וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו וּבְנֹתָיו אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר: **יד** וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר הַבָּקָר הָיוּ חֹרְשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת עַל־יְדֵיהֶם: **טו** וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ: **טז** עוֹד | זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר אֵשׁ אֱלֹהִים נָפְלָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים וַתְּאכְלֵם וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ: **יז** עוֹד | זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ | שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל־הַגְּמַלִּים וַיִּקָּחוּם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ: **יח** עַד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר בָּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר: **יט** וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה בָּאָה | מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל־הַנְּעָרִים וַיָּמוּתוּ וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ: **כ** וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מְעִלּוֹ וַיָּגָז אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: **כא** וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצָתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיהוָה לָקָח יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ: **כב** בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נָתַן תִּפְלָה לֵאלֹהִים: {פ}

הודפס לזכות

ולברכה והצלחה
וישועה של

מנחם מענדל בן
ציפורה מעהל

וכל משפחתו
ויוצאי חלציו

נתרם על ידי קופת צדקה
של מנחם מעהל

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת מקץ

כד	יום ראשון	**ערב חנוכה** עלות השחר (72 דק) ... 5:20 נץ החמה ..... 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:14 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:02 סו"ז תפילה ..... 9:53 חצות היום ..... 11:33 שקיעה ..... 4:32 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:45	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צא **ירושלמי:** נזיר י **תוספתא:** טהרות ו **נ"ך:** משלי כו **משניות:** שביעית ג **זהר:** חלק ג עמ' רכה-רכו	14
כה	יום שני	**א' דחנוכה** עלות השחר (72 דק) ... 5:21 נץ החמה ..... 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:15 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:03 סו"ז תפילה ..... 9:53 חצות היום ..... 11:33 שקיעה ..... 4:33 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:46	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צב **ירושלמי:** נזיר יא **תוספתא:** טהרות ז **נ"ך:** משלי כז **משניות:** שביעית ד **זהר:** חלק ג עמ' רכז-רכח	15
כו	יום שלישי	**ב' דחנוכה** עלות השחר (72 דק) ... 5:21 נץ החמה ..... 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:15 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04 סו"ז תפילה ..... 9:54 חצות היום ..... 11:34 שקיעה ..... 4:33 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:46	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צג **ירושלמי:** נזיר יב **תוספתא:** טהרות ח **נ"ך:** משלי כח **משניות:** שביעית ה **זהר:** חלק ג עמ' רכט- רל	16
כז	יום רביעי	**ג' דחנוכה** עלות השחר (72 דק) ... 5:22 נץ החמה ..... 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:16 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:04 סו"ז תפילה ..... 9:54 חצות היום ..... 11:34 שקיעה ..... 4:33 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:46	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צד **ירושלמי:** נזיר יג **תוספתא:** טהרות ט **נ"ך:** משלי כט **משניות:** שביעית ו **זהר:** חלק ג עמ' רלא- רלב	17
כח	יום חמישי	**ד' דחנוכה** עלות השחר (72 דק) ... 5:23 נץ החמה ..... 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:16 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:05 סו"ז תפילה ..... 9:55 חצות היום ..... 11:35 שקיעה ..... 4:34 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:47	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צה **ירושלמי:** נזיר יד **תוספתא:** טהרות י **נ"ך:** משלי ל **משניות:** שביעית ז **זהר:** חלק ג עמ' רלג-רלד	18
כט	יום ששי	**ה' דחנוכה, ערב ראש חודש טבת** עלות השחר (72 דק) ... 5:23 נץ החמה ..... 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:17 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:05 סו"ז תפילה ..... 9:55 חצות היום ..... 11:35 שקיעה ..... 4:34 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:47 הדלקת נרות (40 דק): 3:54 (20 דק): 4:14	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צו **ירושלמי:** נזיר טו **תוספתא:** טהרות יא **נ"ך:** משלי לא **משניות:** שביעית ח **זהר:** חלק ג עמ' רלה-רלו	19
ל	שב"ק	**שבת קודש פרשת מקץ, שבת חנוכה, א' דראש חודש טבת** עלות השחר (72 דק) ... 5:24 נץ החמה ..... 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:17 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:06 סו"ז תפילה ..... 9:56 חצות היום ..... 11:36 שקיעה ..... 4:35 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:48 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 5:48	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים צז **ירושלמי:** נזיר טז **תוספתא:** מקואות א **נ"ך:** איוב א **משניות:** שביעית ט **זהר:** חלק ג עמ' רלז-רלח	20

עֵת רָצוֹן גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד לָשֶׁבֶת מוּל נֵרוֹת חֲנֻכָּה וּלְזַמֵּר זְמִירוֹת, וְכֵן לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ לְטוֹבָה !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)